

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden rakennetuista annettua lakia, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia, kolttalakia ja maatilatalouden kehittämisrahastosta annettua lakia. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki ja peruskuivatus toiminnan tukemisesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Ehdotettavat muutokset lakeihin liittyvät Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen vuosiksi 2023—2027 ja siihen kytkeytyvän Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategia suunnitelman toimeenpanoon edellä mainittuina vuosina. Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla sähköinen tuenhaku olisi ensisijainen tuen haun muoto. Osaan laeista ehdotetaan lisättäväksi myös EU-säädöksistä johtuen tarkennuksia ja lisäyksiä myönnettävien tukien edellytyksiin sekä eräitä tarkennuksia tukien ehtoihin ja takaisinperintään sekä hallinnollisiin menettelyihin tukien osalta. Maatalouden rakennetuista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi maatalon investointitukiin yhteinen ojitusinvestointi, jolla vastaisuudessa tuettaisiin peruskuivatus toimintaa. Muilta osin lakeihin ehdotettavat muutokset olisivat pääosin päivitysluonteisia teknisiä tarkennuksia johtuen lähinnä edellä mainitusta uudistuksesta.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan jatketaan sääntelyn ja valvonnan sujuvoittamista ja luodaan ohjelmakauden valmistelussa väline edistämään maatalon sukupolvenvaihdoksia sekä kehitetään porotalouden tukijärjestelmää ja turvataan porotalouden investointituet. Esitys perustuu suoraan hallitusohjelmaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
1.2.1 EU-säädösten valmistelu.....	5
1.2.2 Suunnitelman valmistelu.....	6
1.2.3 Hallituksen esityksen valmistelu.....	7
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	8
2.1 Tavoitteet	8
2.1.1 Suunnitelma-asetus	8
2.1.2 Horisontaaliasetus	9
2.2 Pääasiallinen sisältö	9
2.2.1 Suunnitelma-asetus	9
2.2.2 Horisontaaliasetus	10
3 Nykytila ja sen arviointi.....	11
3.1 Yleistä	11
3.2 Laki maatalouden rakennetuista.....	11
3.3 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista.....	12
3.3.1 Maatalouden rakennetukien toimeenpanon arviointia	14
3.4 Kolttalaki.....	14
3.5 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta	15
3.5.1 Peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain arviointia	16
3.6 Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki.....	16
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	17
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	17
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	19
4.2.1 Yleistä	19
4.2.2 Taloudelliset vaikutukset	20
4.2.2.1 Vaikutukset valtiontalouteen.....	20
4.2.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	21
4.2.2.3 Vaikutukset yrityksiin	22
4.2.3 Ympäristövaikutukset	22
4.2.4 Kielelliset vaikutukset.....	23
4.2.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset	23
4.2.6 Maaseutuvaikutukset.....	25
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	25
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	25
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	26
5.2.1 Maatalouden investointituki.....	27
5.2.2 Nuoren viljelijän aloitustuki.....	28
6 Lausuntopalaute.....	28
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	28
7.1 Laki maatalouden rakennetuista.....	28

7.2 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista.....	44
7.3 Kolttalaki.....	53
7.4 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta	54
8 Lakia alemman asteinen sääntely	54
9 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	56
10 Toimeenpano ja seuranta	57
11 Suhde muihin esityksiin.....	58
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	58
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	58
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	58
LAKIEHDOTUKSET	64
maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta	64
porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	79
kolttalain muuttamisesta	93
maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta	95
LIITE	97
RINNAKKAISTEKSTIT	97
maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta	97
porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista	122
kolttalain muuttamisesta	145
maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta	147

PERUSTELUT

7 Asian tausta ja valmistelu

7.1 Tausta

Euroopan parlamentin ja Euroopan neuvoston asetukset yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseksi julkaistiin joulukuussa 2021. Uudistus toimeenpannaan kolmella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella. Näistä kolmesta asetuksesta yhtä, joka liittyy hallituksen esitykseen laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta, ei käsitellä tässä käsiteltävän hallituksen esityksen yhteydessä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset, joiden voimaantulo vaikuttaa tähän esitykseen, ovat:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2115&qid=1646832950310>, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta, jäljempänä *suunnitelma-asetus*; ja

2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2116&qid=1646832868282> yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta, jäljempänä *horisontaaliasetus*.

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksella Euroopan Unionin jäsenvaltioille annettiin aiempaa paremmat mahdollisuudet laatia kunkin valtion olosuhteisiin soveltuvat tukijärjestelmät. Myös järjestelmien toimeenpano, tukien maksatus, valvonta ja tulosten seuraaminen jäivät enemmän jäsenvaltioiden vastuulle. Uudistuksessa EU:n sääntelyä kevennettiin ja vastuuta toimeenpanosta siirrettiin jäsenvaltioille.

Kunkin jäsenvaltion tuli toimittaa komissiolle vuoden 2021 loppuun mennessä kansallinen strategiasuunnitelma https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en keskeisten politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden rakennetuista annettua lakia (1476/2007, jäljempänä *maatalouden rakennetukilaki*), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia (986/2011, jäljempänä *poluralaki*), kolttalakia (253/1995) ja maatilatalouden kehittämisrahastosta annettua lakia (657/1966). Näistä laeista lähinnä ensiksi mainitun säännökset muutettaisiin vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Esityksellä toimeenpantaisiin Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelma, jäljempänä *suunnitelma*, maatalouden rakennetukien osalta. Lakiin muutettaisiin tai lisättäisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista EU-säädökset edellyttävät jatkossa säädettävän tarkemmin kansallisesti. Edellä mainituissa laeissa ajantasaisesti otettiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa.

7.2 Valmistelu

7.2.1 EU-säädösten valmistelu

Euroopan komissio julkaisi tiedonannon yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tulevaisuudesta marraskuussa 2017 <https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/future-of-cap/future-of-food-and-farming-communicat> ja maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli tiedonannosta kokouksessaan saman vuoden joulukuussa.

Euroopan komissio antoi ehdotuksensa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskeviksi asetuksiksi kesäkuussa 2018. Ehdotukset perustuivat komission tiedonantoon ruoan ja maanviljelyn tulevaisuudesta, jossa tulevan YMP:n tavoitteiksi määriteltiin älykkäämmän ja kriisinkestävämmän maataloussektorin kehittäminen, EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistävien ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden vahvistaminen ja maaseudun sosioekonomisen tilan vahvistaminen.

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskehys tulevalle seitsemälle vuodelle sisältyi komission toukokuussa 2018 antamaan asetusehdotukseen ja tiedonantoon ”Nykyaikainen talousarvio Euroopan unionille, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia. Monivuotinen rahoituskehys vuosille 2021—2027” https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_18_3570.

Komission ehdotuksiin maatalouspolitiikan uudistamiseksi kuului kaikkiaan kolme ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat komission ehdotukset olivat:

1. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0392> jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta;
2. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0393>
3. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 115/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0394> Lisäksi ehdotuksiin liittyi vaihtusanalyysi (vain englanniksi) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018SC0301>

Suomen kannat asetusehdotuksiin on kuvattu 9.8.2018 annetussa valtioneuvoston kirjelmässä (U 73/2018 vp) https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_73+2018.aspx, sekä 11.7.2019 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp), 28.2.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 4/2020 vp), 2.10.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 30/2020 vp) ja 7.5.2021 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 7/2021 vp).

Eduskunnassa asiaa käsiteltiin useasti suuressa valiokunnassa, maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ympäristövaliokunnassa ja valtiovarainvaliokunnassa sekä sen maatalousjaostossa. Neuvottelujen kuluessa asiaa käsiteltiin useasti myös EU-ministerivaliokunnassa ja EU-valmistelujaostoissa.

Kesäkuussa 2021 saavutettiin poliittinen sopu yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen perusasetuksista. Suomi tuki saavutettua poliittista sopimusta maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa kesäkuussa 2021 ja hyväksyi asetustekstit maatalouden erityiskomiteassa heinäkuussa 2021. Suunnitelma-asetus, horisontaaliasetus ja markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus julkaistiin 2.12.2021.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten toimeenpanemiseksi komissiolle annettiin toimivalta antaa alempiasteisia delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia. Näistä esityksen kannalta merkittävimmät ovat:

komission delegoitu asetus (EU) 2022/126, annettu 7 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 täydentämisestä lisävaatimuksilla eräille tukitoimintatyypeille, jotka jäsenvaltiot tämentävät mainitun asetuksen mukaisissa, vuosia 2023–2027 koskevissa YMP:n strategiasuunnitelmissaan, sekä säännöillä, jotka koskevat hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa toimenpidevaatimuksessa (GAEC-toimenpidevaatimus) 1 mainittua osuutta, jäljempänä *suunnitelma-asetusta täydentävä delegoitu asetus*;

komission delegoitu asetus (EU) 2022/127, annettu 7 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 täydentämisestä maksajavirastoja ja muita elimiä, varainhoitoa, tilien tarkastamista ja hyväksymistä, vakuuksia sekä euron käyttöä koskevien sääntöjen osalta, jäljempänä *maksajavirastoasetus*;

komission täytäntöönpanoasetus 2022/128, annettu 21 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastusten, vakuuksien ja avoimuuden osalta, jäljempänä *varainhoitoasetus*.

7.2.2 Suunnitelman valmistelu

Suunnitelman valmistelussa tavoitteena oli sidosryhmien laaja osallistaminen. Valmistelun avaustilaisuus pidettiin lokakuussa 2018, jonka jälkeen suunnitelman valmistelutyö kansallisesti alkoi. Suunnitelman laatimista koordinoi strategiaryhmä, jota johti maa- ja metsätalousministeri. Strategiaryhmässä oli jäseniä eri ministeriöistä sekä tärkeimmistä sidosryhmistä. Strategiaryhmä ohjasi suunnitelman valmistelutyötä.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti syyskuussa 2018 neljä työryhmää suunnitelman valmisteluun: 1) maataloustuotannon kehittämistoimenpiteet, 2) maaseudun kehittämistoimenpiteet, 3) markkinatoimenpiteiden valmistelu ja 4) hallintomalli. Lisäksi Ahvenanmaan suunnitelman valmistelua koordinoitiin erillisessä työryhmässä yhteistyössä Ahvenanmaan maakuntahallinnon kanssa. Työryhmät valmistelivat suunnitelmaa varten esityksiä oman sektorinsa toimenpi-

teistä sekä hallinnoinnista. Työryhmien jäseninä olivat maa- ja metsätalousministeriön ja muiden ministeriöiden virkamiehiä, Ruokaviraston, aluehallinnon sekä sektorikohtaisten sidosryhmien edustajia. Esitystä rakennelainsäädännön muuttamisesta on käsitelty maataloustuotannon kehittämistoimenpiteitä valmisteleavassa työryhmässä.

Työryhmien kokousten lisäksi sidosryhmille järjestettiin vuoden 2018 lopusta vuoden 2020 alkuun työpajoja ja keskustelutilaisuuksia suunnitelman valmistelua varten. Lisäksi Ota kantaa -palvelussa järjestettiin kysely EU:n maatalouspolitiikan (CAP) uudistamisesta. Kummassakin edellä mainituista kerättiin muun muassa tietoa siitä, missä asioissa nykyinen yhteinen maatalouspolitiikka ja maaseudun kehittäminen on onnistunut ja missä epäonnistunut sekä koottiin tarpeita ja ideoita siitä, millä toimilla voidaan vastata yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteisiin vuonna 2023 alkavalla rahoituskaudella. Lisätietoa työpajoista: Työryhmät ja [työpajat](#) - Maa- ja metsätalousministeriö.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on järjestänyt useita webinaareja, kuulemisia, tehnyt erilaisia viestintätoimia, osallistunut eri tapahtumiin ja järjestänyt erilaisia tilaisuuksia, joissa toimijat ovat voineet laajasti eri puolilta Suomea osallistua ja tutustua suunnitelman valmisteluun.

Suunnitelma oli lausuntokierroksella 2.7—10.9.2021. Lausuntokierroksen aloituksen yhteydessä järjestettiin CAP-kuulemistilaisuus. Lausuntoja saatiin yhteensä 367 kappaletta. Lausunonantajat edustivat CAP-suunnitelman kaikkia kohderyhmiä. Lausuntojen perusteella CAP-suunnitelmaan tehtiin tarkennuksia ja selvennyksiä.

Valtioneuvosto hyväksyi 16.12.2021 esityksen Suomen suunnitelmaksi, minkä jälkeen se toimitettiin komission tarkasteltavaksi. Komissio on toimittanut Suomelle huomiokirjeen maaliskuussa 2022. Suunnitelmaa täsmennetään komission huomioiden pohjalta ja päivitetty suunnitelma toimitetaan komissioon kesäkuussa 2022.

7.2.3 Hallituksen esityksen valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 9.3.2020 hallituksen esityksen valmistelua varten lainsäädäntöhankkeen (MMM024:00/2020) maa- ja porotalouden rakennetukia koskevaksi rahastokauden 2021-2027 lainsäädännöksi.

Hallituksen esityksen valmistelu on tehty maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

Valmistelun edetessä esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia on käsitelty ”Euroopan unionin maatalous- ja maaseutupolitiikan uudistamisen valmistelun strategiaryhmässä”, joka on maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä. Mainitussa työryhmissä on laaja hallinnon ja sidosryhmien edustus. Lisäksi peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain (947/1997, jäljempänä *peruskuivatuksen tukilaki*) uudistamista, joka tässä esityksessä toteutetaan peruskuivatuksen tukemisen sisällyttämisellä maatalouden rakennetukijärjestelmään, on käsitelty useissa yhteyksissä viime vuosina, viimeiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvien tehtävien hoidon järjestäminen -hankkeen (VETO) yhteydessä, jonka osana valmistui selvitys peruskuivatus- ja ojitustoimitustehtävien kehittämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Asiaa on käsitelty myös maa- ja metsätalouden suuntaviivoissa (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2020:6), jossa peruskuivatuksen tukemisen turvaaminen ja kehittäminen nostettiin keskeiseksi taloudelliseksi toimenpiteeksi kestäväen vesitalouden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä järjestettiin saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukainen neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa 13.5.2022.

Maa- ja metsätalousministeriö pyysi 15.6.2022 päivätyllä lausuntopyynnöllä tarkemmin yksilöidyiltä vastaanottajilta lausuntoa luonnoksesta. Lausuntoa pyydettiin muun muassa neljältä ministeriöltä, xxx Lausuntoaika päättyi 29.7.2022 ja lausuntopyyntöön vastasi xx tahoa. Lausuntopyyntö liitteinen, lausunnot ja lausuntoyhteenvedo ovat saatavilla valtioneuvoston hankerekisterissä tunnuksella MMM024:00/2020 (<http://valtioneuvosto.fi/hankkeet>).

8 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

8.1 Tavoitteet

8.1.1 Suunnitelma-asetus

Suunnitelma-asetus sisältää yleiset ja erityiset säännökset Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston käytöstä YMP:n tavoitteiden toteuttamiseksi sekä siihen liittyvistä indikaattoreista. Asetuksella on 5 artiklan mukaan seuraavat yleis-tavoitteet:

- a) edistetään älykästä, kilpailukykyistä, muutoskestävää ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan pitkän aikavälin elintarviketurva;
- b) tuetaan ja vahvistetaan ympäristönsuojelua, mukaan lukien luonnon monimuotoisuus, ja ilmastotoimia ja edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista mukaan lukien sen Pariisin sopimukseen perustuvat sitoumukset;
- c) lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta.

Jäsenvaltion on laadittava maatalouden suorat tuet, maaseudun kehittämistoimenpiteet ja tiettyjen alojen toimenpiteet kattava kansallinen suunnitelma, jonka komissio arvioi ja hyväksyy. Suunnitelma muistuttaa rakenteeltaan nykyisiä maaseudun kehittämisohjelmia. Suunnitelman tulee kattaa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat toimet asetusehdotuksen 6 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä erityistavoitteita ovat:

- a) annetaan tukea riittävien maataloustulojen ja maatalousalan muutoskestävyyden varmistamiseksi koko unionin alueella, jotta saataisiin parannettua pitkän aikavälin elintarviketurvaa ja maatalouden monimuotoisuutta ja varmistettaisiin maataloustuotannon taloudellinen kestävyys unionissa;
- b) parannetaan maatilojen markkinasuuntautuneisuutta ja kilpailukykyä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, myös kiinnittämällä enemmän huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisointiin;
- c) parannetaan viljelijöiden asemaa arvoketjussa;
- d) edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista muun muassa vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamalla hiilen sitomista sekä edistetään kestävää energiaa;
- e) edistetään kestävää kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokasta hoitoa, myös vähentämällä kemikaaliriippuvuutta;

f) edistetään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja vähenemissuuntauksen kääntämistä, parannetaan ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia;

g) houkutellessa nuoria viljelijöitä ja uusia viljelijöitä alalle ja tuetaan heitä sekä helpotetaan kestävästä yritystoiminnan kehittämistä maaseutualueilla;

h) edistetään työllisyyttä, kasvua, sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien naisten osallistuminen maatalouteen, sekä sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös kiertotaloudessa ja kestävässä metsätaloudessa;

i) parannetaan unionin maatalouden keinoja vastata ruokaa ja terveyttä koskeviin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien korkealaatuinen, turvallinen ja ravitseva kestävä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikin vähentäminen sekä eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja mikrobilääke-resistenssin torjuminen.

Lisäksi suunnitelma-asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetään, että edellä 1 kohdassa asetettuja tavoitteita täydennetään ja ne liitetään toisiinsa maatalouden ja maaseudun uudenaikaistamisen läpileikkaavalla tavoitteella lisäämällä ja jakamalla tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä kannustamalla näiden käyttöönottoa viljelijöiden keskuudessa tutkimuksen, innovoinnin, tietämyksen vaihdon ja koulutuksen paremman saatavuuden avulla.

Suunnitelman tulee perustua kansallisesti tehtyyn vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien analysointiin ja sen pohjalta tehtyyn kansallisten tarpeiden ja toimenpiteiden määrittelyyn. Suunnitelma-asetuksessa käytetään termiä interventiotyyppi, jolla tarkoitetaan käytännössä tuen kohteena olevia toimenpiteitä. Interventiotyyppi sanaan viitataan tässä esityksessä termillä toimenpide. Samoin suunnitelma-asetuksen 3 artiklan (Määritelmät) 3 kohdasta poiketen esityksessä interventioita kutsutaan toimenpiteiksi. Jäsenvaltion valitsemissa toimenpiteissä koskevat kansalliset tavoitteet on määriteltävä hyödyntäen EU:n yhteisiä tulosindikaattoreita. Tavoitteiden saavuttamista on arvioitava tuotokseen, tulokseen, vaikutukseen ja asiayhteyteen liittyvien yhteisten indikaattorien perusteella. Indikaattoreista ja seurantatiedoista on annettu EU:n alempiasteisia säädöksiä ja soveltamisohjeita.

8.1.2 Horisontaaliasetus

Horisontaaliasetuksella annetaan säännökset yhteisen maatalouspolitiikan, rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta. Asetuksessa säädetään muun muassa hallinto- ja valvontajärjestelmistä, jotka jäsenvaltioiden on perustettava, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen sekä sääntöjen mukaisuuden tarkastamisen menettelyistä.

8.2 Pääasiallinen sisältö

8.2.1 Suunnitelma-asetus

Suunnitelma-asetus sisältää yleiset ja erityiset säännökset Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston käytöstä YMP:n tavoitteiden toteuttamiseksi sekä siihen liittyvistä indikaattoreista. Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategia-suunnitelman sisällön runko perustuu suunnitelma-asetuksen yksityiskohtaiseen säännöstöön edellä selvitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelman tulee kattaa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat toimet asetusehdotuksen 6 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelman tulee perustua kansallisesti tehtyyn vahvuuksien,

heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien analysointiin ja sen pohjalta tehtyyn kansallisten tarpeiden ja toimenpiteiden määrittelyyn.

Suunnitelma-asetuksen 73 artiklan (Investoinnit) 2 kohdan 1 alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää tämän artiklan mukaista tukea ainoastaan sellaisiin investointeihin aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen, joilla pyritään edistämään yhden tai useamman 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa esitetyn erityisen tavoitteen saavuttamista.

8.2.2 Horisontaaliasetus

Horisontaaliasetuksessa annetaan säännökset yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta. Monilta osiltaan asetus säilyy nykyisten säännösten sisältöisenä. Esityksen kannalta merkityksellisiä horisontaaliasetuksen säännöksiä selvitetään jäljempänä.

Asetuksen 3 artiklassa säädetään tilanteista, joissa ylivoimainen este ja poikkeukselliset olosuhteet voidaan hyväksyä YMP:n rahoittamisen, hallinnoimisen ja seurannan yhteydessä. Asetuksen 8 artiklassa säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, 9 artiklassa maksajavirastosta ja 12 artiklassa todentamisviranomaisesta.

Horisontaaliasetuksen 36 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei maataloustukirahastosta tai maaseuturahastosta rahoitettaviin menoihin osoiteta unionin talousarviosta muuta rahoitusta. Mainitun asetuksen 37 artiklan mukaan unionin rahoitusta voidaan myöntää vain sellaisiin suunnitelma-asetuksen mukaisiin menoihin, jotka voidaan yhdistää ilmoitettuun tuotokseen.

Horisontaaliasetuksen 51 artiklassa säädetään asiakirjojen säilyttämisestä ja antamisesta komission käyttöön. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä tietojen säilyttämisestä.

Horisontaaliasetuksen 56 artiklassa säädetään tukiehtojen noudattamatta jättämisen vuoksi suoritettavasta takaisinperinnästä. Mainitun artiklan 1 kohdan mukaan määrät, jotka jäsenvaltio on perinyt takaisin sääntöjenvastaisuuksien vuoksi tai, joissa tuensaaja ei ole noudattanut suunnitelmassa tarkoitettujen toimenpiteiden edellytyksiä, on suoritettava korkoineen maksajavirastolle.

Asetuksen 59 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on soveltamiaan hallintojärjestelmiä noudattaen annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Nämä koskevat erityisesti rahoitettavien toimien laillisuuden ja sääntöjen mukaisuuden tarkistamista tuensaajien tasolla, tehokkaan suojan varmistamista petoksia vastaan, sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista, seuraamusten määräämistä unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymistä sekä aiheettomasti suoritettujen maksujen perimistä takaisin korkoineen ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymistä.

Asetuksen 59 artiklan 5 kohdan 1 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset varotoimet, joilla varmistetaan, että seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen tai toistuvuuteen. Mainitun kohdan 2 alakohdassa määritellään, milloin seuraamusta ei määrätä. Viimeksi mainittuja ovat esimerkiksi tilanteet, joissa säännösten noudattamatta jättäminen johtuu viranomaisen virheestä, ylivoimaisesta tai poikkeuksellisista olosuhteista.

Asetuksen 60 artiklan 1 kohdassa säädetään suoritettavia tarkastuksia koskevista säännöistä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmiin on sisällyttävä järjestelmällisiä tarkastuksia, jotka on kohdennettava muun muassa sellaisiin aloihin, joilla virheiden riski on suurin. Jäsenvaltioiden on varmistettava unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien riskien tehokkaaseen hallintaan tarvittavien tarkastusten taso. Asiaankuuluvan viranomaisen on tehtävä koko hakijamäärästä tarkastusotos, johon sisältyy tarvittaessa satunnaisotannalla valittu osa ja riskiotannalla valittu osa.

Asetuksen 61 artiklassa säädetään julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisestä. Jos noudattamatta jättäminen liittyy julkisia hankintoja koskeviin unionin tai kansallisiin sääntöihin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuen maksamatta jäävä tai peruutettava osa määritetään kyseisen noudattamatta jättämisen vakavuuden perusteella ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällä on vaikutusta tapahtuman laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen ainoastaan sitä tuen osaa vastaavasti, jota ei makseta tai joka peritään takaisin.

Asetuksen 62 artiklassa säädetään säännösten kiertämisestä koskevasta lausekkeesta. Jäsenvaltioiden on toteutettava tehokkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä, jotta vältetään unionin oikeuden säännösten kiertäminen, ja varmistettava erityisesti, että maatalouslainsäädännön nojalla säädettyjä etuuksia ei myönnetä luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, joiden osalta on osoitettu, että kyseisten etuuksien saamiseen vaaditut edellytykset on luotu keinotekoisesti ja kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin oikeuden erityissäännösten soveltamista.

Horisontaalasetuksen 11 artiklan mukaan komissio voi antaa delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä maksajavirastoja koskien.

9 Nykytila ja sen arviointi

9.1 Yleistä

Rakennetuista säädetään maatalouden rakennetukilaissa, poluralaissa, kolttalaissa ja maaseutuelinkeinojen rahoituslaissa (329/1999, jäljempänä *rahoituslaki*). Poluratukien tutkimusrahoituksessa sovelletaan myös valtionavustuslakia (688/2001). Lakien ohella tukijärjestelmistä säädetään niiden nojalla annetuissa viidessä valtioneuvoston asetuksessa ja noin kymmenessä ministeriön asetuksessa. Rakennetukien myöntämisen, maksamisen ja takaisinperinnän menettelyjä säännellään lisäksi useilla Ruokaviraston eri määräyksillä tai ohjeistuksilla. Lisäksi peruskuivatus toiminnan tukemisesta säädetään peruskuivatuksen tukilaissa.

9.2 Laki maatalouden rakennetuista

Maatalouden rakennetukea myönnetään nuoren viljelijän aloitustukena ja maatalon investointitukena. Maatalouden rakennetuen kohteena voi olla vain SEUT liitteen I mukaisten maataloustuotteiden alkutuotanto.

Aloitustuki myönnetään maatalousyrittäjälle, joka tukihakemuksen vireille tullessa on enintään 40-vuotias ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Useimmiten aloitustukea haetaan tilan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Tuki kohdistuu tilakokonaisuuden hankinnasta ja tilanpidon aloittamisesta aiheutuviin erittelemättömiin kustannuksiin.

Investointituki myönnetään maatalouden tuotantotoiminnan tehokkuuden ja laadun kehittämiseen sellaisiin tukikohteisiin, jotka erikseen säädetään tukikelpoisiksi valtioneuvoston asetuksella määritellyin ehdoin. Pääosa investointituesta on myönnetty kotieläintaloudessa ja kasvinviljelyssä tarvittavien tuotantorakennusten rakentamisinvestointeihin. Tukea myönnetään kuitenkin myös esimerkiksi pellon salaojittamiseen, energiantuotannon investointeihin, varastojen rakennusinvestointeihin sekä ympäristön tilaa tai eläinten hyvinvointia parantaviin investointeihin.

Maatalouden rakennetuet myönnetään avustuksena, korkotukena tai valtiontakauksena taikka niiden yhdistelmänä. Lisäksi aloitustuen korkotukilainan yhteydessä on mahdollisuus saada kiinteistön hankintaan kohdistuva vapautus varainsiirtoveron suorittamisesta.

Aloitustuen avustusosuus ja pääosa investointiavustuksista on myönnetty osarahoitteisina ohjelman varoin, josta tarkoitukseen on ollut käytettävissä noin 437 miljoonaa euroa kuluvan ohjelmakauden aikana. Lisäksi vuosina 2021-2022 on ollut käytettävissä siirtymäkauden varoja 137 miljoonaa euroa sekä maaseutuohjelman elvytysvaroja 43,3 miljoonaa euroa. Kokonaan kansallisesti rahoitettavat avustukset ja valtiontakaukset myönnetään Makeran varoista. Kansallisia avustusvaroja on ollut käytettävissä noin 242 miljoonaa euroa ohjelmakauden aikana. Lisäksi vuosina 2021-2022 on ollut käytettävissä kokonaan kansallisesti rahoitettaviin avustuksiin 15 miljoonaa euroa.

Korkotukilainojen myöntämisvaltuutta on ollut käytettävissä 250 miljoonaa euroa vuodessa ohjelmakauden aikana. Korkotuesta aiheutuvat menot jakautuvat pitkälle aikavälille korkotasosta riippuen. Kuluvan ohjelmakauden aikana yksityistä rahoitusta on arvioitu käytettävän investointeihin noin 1,06 miljardia euroa ja tilanpidon aloittamiseen noin 182 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 loppuun mennessä tuettiin noin 12 500 investointihanketta ja hieman alle 1900 sukupolvenvaihdosta.

Valtiontakausten myöntövaltuutta on osoitettu vuosittain yleensä 10–14 miljoonaa euroa (joinain vuosina enemmän, esim. 2019 n. 17 miljoonaa euroa). Takauksista aiheutuneet takausmenot ovat toistaiseksi olleet hyvin pieniä ja takauksista lainan saajilta perittävät takausmaksut ovat olleet menoja suurempia, mutta tuettavien hankkeiden koon kasvaessa ja määrä lisääntyessä takaustappioiden riski kasvaa.

9.3 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

Poluratukia myönnetään vain poronhoitolaissa määritellyllä poronhoitoalueella. Muihin luontaiselinkeinoihin kuin porotalouteen kohdistuvia tukia myönnetään vain ns. luontaiselinkeinoalueella pohjoisimmassa Lapissa. Suomi ja Ruotsi ovat ainoat EU:n jäsenvaltiot, joissa harjoitetaan porotaloutta. Vaikka porotalous on mainittu tukijärjestelmän nimessä erikseen, säädöksissä poronhoito on määritelty yhdeksi luontaiselinkeinoista. EU-lainsäädännössä porotalous on osa maataloutta. Vaikka poronhoito on maataloutta, on sen katsottu eroavan luonteeltaan tavanomaisesta maataloudesta siten, että porotalouden rakennekehitystä on tuettu erillisen tukijärjestelmän kautta.

Poluratukien kohteena voivat olla luontaiselinkeinot kuten poronhoito, ammattimainen metsästyminen, marjastus ja sienestys sekä kalastusta ja metsätaloutta lukuun ottamatta muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuva luonnonvarojen hyödyntäminen. Lisäksi tuen kohteena voi olla sellainen luontaiselinkeinon ohella pienimuotoisesti harjoitettu tavanomainen maataloustuotanto, johon ei myönnetä maatalouden rakennetukea yrittäjätulon vähimmäismäärälle asetetun

edellytyksen vuoksi (25 000 euroa) tai silloin, kun hakijan katsotaan saavan pääasiallisen toimeentulonsa porotaloudesta (vähintään 80 eloporoa tai porotalouden osuus maatalouden rakennetuen mukaisesta yrittäjätulosta yksinään ylittää kyseisen yrittäjätulorajan).

Poluratukea myönnetään myös eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten ja paliskuntien teurastamojen peruskorjaamiseen. Tuki muihin teurastamoinvestointeihin, porotaloustuotteiden tai muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen, luontaiselinkeinoon liittyvään palvelutoimintaan sekä poro- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen muuhun yritystoimintaan myönnetään maaseudun yritystukena. Porotalouteen liittyvää kalastusta tuetaan EU:n meri- ja kalastusrahostosta lukuun ottamatta poluralain nojalla erityisenä etuutena tuettavaa kalastusta ja metsätaloutta kestävänsä metsätalouden tukijärjestelmästä.

Poluratukia myönnetään nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukena, elinkeinonharjoittajan investointitukena, paliskunnan investointitukena, paliskunnan aitojen kunnossapitotukena, tutkimusrahoituksena ja erityisinä etuuksina.

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki myönnetään luontaiselinkeinojen harjoittajalle, joka tukihakemuksen vireille tullessa on enintään 40-vuotias ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea ei myönnetä yksinomaan muiden luontaiselinkeinojen kuin porotalouden harjoittajalle, vaan edellytyksenä on, että toimintaa harjoitetaan porotalouden yhteydessä. Tuki kohdistuu tilan hankinnasta ja tilanpidon aloittamisesta aiheutuviin erittelemättömiin kustannuksiin.

Elinkeinonharjoittajan investointituki myönnetään luonnolliselle henkilölle elinkeinotoiminnassa tarpeellisiin rakentamisinvestointeihin ja irtaimiston hankintaan. Tukikohteista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Merkittävä osa tuesta on käytetty moottorikelkkojen ja mönkijöiden hankintaan. Paliskunnan investointitukia myönnetään poronhoidossa tarpeellisten aitojen rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä aitojen kunnossapitoon ja sähköistykseen. Paliskunnille myönnetään investointitukea myös työmaa-asuntojen rakentamiseen, tieto- ja viestintäyhteyksien parantamiseen, rakennettujen kohteiden käyttämisessä tarvittavien tie- ja vesihuolto-liittymien toteuttamiseen sekä poronhoidossa tarpeellisen irtaimiston hankintaan.

Erietyiset etuudet koskevat elinkeinonharjoittajan mahdollisuutta käyttää valtion maa- tai vesialueita ilman eri korvausta Metsähallituksen luvalla. Kyseeseen voivat tulla rakennettu tukikohta poronhoitoa, metsästystä tai kalastusta varten, kalakellarit ja varastosuojat tai oikeus laiduntaa karjaa ja koota sille heinää ja muita kasveja.

Tutkimusrahoitusta myönnetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen toimintaedellytyksiä ja kehittämistä koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kyse on erikseen porotaloudelle myönnettävästä tutkimusrahoituksesta Makeran muun tutkimusrahoituksen lisäksi.

Poluratueta voidaan myöntää avustuksena, korkotukilainan korkotukena, valtionlainaan liittyvänä tukena (korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi, lyhennyksen lykkäys, lainan täysi tai osittainen vakuudettomuus), valtiontakaukseen liittyvänä tukena, valtion maan käyttöön liittyvänä etuutena sekä valtionlainan tai korkotukilainan yhteydessä vapautena varainsiirtoveron suorittamisesta taikka edellä mainittujen tukimuotojen yhdistelmänä.

Poluratueta on rahoitettu pääosin Makerasta. Aloitustuen avustusosuus on kuitenkin maksettu osarahoitettuna ohjelman aloitustukiin varatuista varoista, joista tarkoitukseen on käytetty noin 0,25-0,5 miljoonaa euroa vuosittain. Poluran investointituen ja asuntorakentamisen avustuksiin on käytetty yhteensä noin 1,84 miljoonaa euroa vuodessa, joista paliskuntien investointien

osuus on ollut noin 1,5 miljoonaa euroa. Valtionlainoihin on käytetty yhteensä noin 0,4 miljoonaa euroa vuodessa, josta aloitustuen lainojen osuus on ollut noin 0,1 miljoonaa euroa. Korkotukilainojen korkotuki sisältyy valtion talousarviossa maatalouden rakennetukien korkotukilainojen myöntövaltuuteen. Käytännössä polurahankkeille ei ole myönnetty lainoitusta vuodesta 2020 lähtien, koska tuetut lainat myöntävät luottolaitokset ovat olleet haluttomia sitoutumaan poluran erityisehtoja sisältävien tietojärjestelmien muutoksista ja ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin suhteessa lainoituksen kysyntään.

9.3.1 Maa- ja porotalouden rakennetukien toimeenpanon arviointia

Maatalouden rakennetukia on toimeenpantu nykyisen lainsäädännön pohjalta vuodesta 2008 alkaen. Lakia uudistettiin tarvittavilta osin kuluvalle ohjelmakaudelle (HE 196/2014 vp) vuoden 2015 alusta. Maatalouden rakennetukia on pidetty toimivana ja tarkoituksenmukaisena tukijärjestelmänä ja laki on mahdollistanut rakennetoimenpiteiden toteuttamisen ja varojen ohjaamisen maaseutuohjelman ja kansallisten tavoitteiden näkökulmasta tärkeisiin tukikohteisiin. Myös tukiehdot ovat osoittautuneet pääpiirteissään toimiviksi. Hankkeen tukikelpoisuuden alkaminen vasta tukipäättöksen saamisen jälkeen on koettu eräissä, etenkin pienemmissä investoinneissa epätarkoituksenmukaisen joustamattomaksi menettelyksi, joka hidastaa hankkeen toteuttamista. Sähköinen tukihaku on ohjelmakauden aikana vuosi vuodelta yleistynyt ja on vallitseva hakemusmenettely.

Luonnonvarakeskus (Luke) toteutti vuonna 2020 arvioinnin maatalousinvestointien tukimuodoista. Arvioinnissa todetaan, että tuen saajan kannalta yksittäisistä tukimuodoista avustus tuo suurimman rahallisen hyödyn. Suoran tuen lisäksi avustus tuo säästöä korkokustannuksiin, koska se pienentää vieraan pääoman tarvetta. Pelkän korkotuen tuoma rahallinen hyöty on huomattavasti pienempi, mutta tuki parantaa kuitenkin investoivan yrityksen kykyä selviytyä lainanhoidosta. Nykyisillä tukiehdoilla valtiontakaus muodostuu tuen saajalle huomattavan kalliiksi. Takauksille nähdään kuitenkin tarvetta ja takausten vahvistaminen on arvioinnin mukaan perusteltua. Rakennetukien kokonaisuudessa avustusten vaikuttavuutta ei voida täysimääräisesti korvata takauksilla, joten avustuksen ja valtiontakauksen yhdistelmä olisi tukimuoto, joka mahdollistaisi kannattavat investoinnit, paikkaisi mahdolliset vakuusvajeet ja olisi yhteiskunnan kannalta kohtuullisen kustannustehokas.

Porotalouden rakennetukia on toimeenpantu nykyisen lainsäädännön pohjalta vuodesta 2017 alkaen. Lainsäädäntö on suhteellisen tuoretta ja kokemusten mukaan toiminut pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

9.4 Kolttalaki

Kolttalain tavoitteena on edistää kolttaväestön ja –alueen elinolosuhteista ja toimeentulomahdollisuuksia sekä ylläpitää ja edistää kolttakulttuuria. Kolttalain mukaisia toimenpiteitä suoritetaan koltta-alueella, joka käsittää Näätämön ja Nellim-Keväjärven alueet.

Kolttalain mukaisista tuista voi päästä osalliseksi koltta-alueella vakituisesti asuva koltta, joka on taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Sama koskee koltan puolisoa.

Kolttalainsäädännön alkuperäisenä tarkoituksena oli asuttaa toisen maailmansodan jälkeen luovutetulta Petsamon alueelta siirtyneet koltat Suomen alueelle. Nykyiseen kolttalakiin sisältyy vielä säännöksiä maan hankkimisesta ja luovuttamisesta koltille.

Porotaloutta harjoittaville kolttille myönnetään porotalouteen liittyviä investointitukia porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) nojalla. Kalastuksen tukeminen tapahtuu Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) mukaisesti. Lisäksi maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoilla voidaan hankkia kalanpoikasia istutettavaksi koltta-alueen vesistöihin.

Kolttalain nojalla tuetaan kolttien asiainhoitoa, johon kuuluu kolttien kyläkokoukset, kolttaneuvostot ja joka kolmas vuosi valittava kolttien luottamusmies. Luottamusmiehelle ja hänen apunaan olevalle sihteerille maksetaan palkkiota ja kulujen korvausta maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoista.

Kolttalakiin sisältyy myös koltta-alueella asuvalle koltalle kuuluvia erityisiä etuuksia, jotka koskevat valtion maa- ja vesialueita. Koltalla on muun muassa oikeus sijoittaa metsähallintoviranomaisen luvalla kalapirttejä valtion maille ilman eri korvausta.

Yksittäisille kolttille on viime vuosia myönnetty tukia keskimäärin yhteensä noin 300 000 euroa vuodessa. Tukikohteina ovat olleet lähinnä kolttien asuinrakennusten peruskorjaukset. Tuet myönnetään avustuksina maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera). Rahastosta myönnettujen valtionlainojen määrä on viime vuosina ollut vähäinen.

Kolttalakiin ehdotetut muutokset ovat uuden rahastokauden alkuun liittyviä tarpeellisia teknisluonteisia muutoksia. Kolttalain mahdollisten muiden muutostarpeiden arviointi tehdään tarpeen vaatiessa erikseen.

9.5 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta

Peruskuivatustoimintaan voidaan myöntää tukea peruskuivatuksen tukilain ja peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun asetuksen (530/1998) nojalla maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoista.

Toimivan maankuivatuksen tarkoituksena on luoda suotuisat kasvuolosuhteet viljelykasveille, vähentää vesistöön kohdistuvia ravinnehuuhtoumia sekä mahdollistaa tarkoituksenmukaisen konekaluston käyttö. Peruskuivatus on Suomen olosuhteissa lohko-kohtaisen paikalliskuivatuksen toimivuuden edellytys. Riittävän kuivavaran saavuttaminen on tärkeää erityisesti keväällä ja syksyllä. Syynä tähän ovat Suomen ilmasto- ja vesiolot, maaperä ja topografia. Suomessa on ojitettua peltoa 1,5 miljoonaa hehtaaria, josta valtaosa on kertaalleen peruskuivatettu. Eniten peruskuivatusuomia on rakennettu 1950—1970 -lukuilla.

Tukea peruskuivatustoimintaan voidaan myöntää vesilaissa (587/2011) tarkoitettulle vesioikeudelliselle yhteisölle tai kiinteistönomistajille yhteistä peruskuivatushanketta varten. Tuettavassa hankkeessa hyödyn tulee kohdistua pääasiassa viljelysmaahan ja useampaan kuin yhteen maatalaan. Muuten tuensaajia ei ole säädöksissä rajattu. Valtion tuki myönnetään enintään 40 % suuruisena avustuksena maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) käyttösuunnitelmassa tähän osoitetuilla määrärahoilla. Harkinnanvaraisia ympäristönhoitotoimenpiteitä, kuten laskeutusaltaita ja eroosiosuojauksia, voidaan korvata täysimääräisesti. Tuettujen hankkeiden lukumäärä on ollut vuosittain noin 50 kpl ja tuen kokonaismäärä noin 2,5–3 miljoonaa euroa.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa valtakunnallisesti peruskuivatuksen tukilaissa ja vesilaissa tarkoitettuun peltojen vesitalouden hallintaan, maankuivatukseen ja ojitustoimitukseen liittyviä asiantuntijapalvelutehtäviä. Peruskuivatus- ja ojitustoimitustehtävien hoitamisen tueksi on laadittu yhteinen valtakunnallinen toimintamalli, jonka ta-

voitteena on varmistaa asiakkaiden tasapuolinen palveleminen, toiminnan jatkuvuus henkilöstön vaihtuessa sekä parhaiden käytäntöjen saattaminen hallinnon ja asiakkaiden käyttöön. Tehdävän hoitoon liittyvää osaamista on pidetty yllä myös Kaakkois-Suomen, Varsi-nais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten E-vastuualue huolehtii tukihakemusten käsittelystä, avustusten myöntämisestä, maksatushakemusten käsittelystä ja maksatuspäätöksistä. Lisäksi E-vastuualue valvoo yhteistyössä Y-vastuualueen kanssa avustettavien hankkeiden toteuttamista, kunnossapitoa sekä niihin liittyvien rahoitusehtojen noudattamista ottaen huomioon myös lainsäädännön edellyttämät vesitaloudelliset, kalataloudelliset ja ympäristönäkökohdat. Ruokavirasto huolehtii peruskuivatusavustusten kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyvistä tehtävistä.

9.5.1 Peruskuivatus toiminnan tukemisesta annetun lain arviointia

Kuivatusuomien kuntoa on valtakunnallisesti selvitetty edellisen kerran vuonna 1994. Nykyisestä kunnosta ei ole maanlaajuista tai tarkkaa tietoa. Kuivatusuomien iän sekä nykyisen avustuksen määrän perusteella voidaan arvioida, että kuivatusjärjestelmissä on mittava korjausvelka, eli kuivatusuomia tulisi kunnostaa enemmän kuin nykyisin. Koska peruskuivatuksessa on kysymys useimmiten laajoista ja kustannusvaikutuksiltaan huomattavista hankkeista, peruskuivatusta tulisi edelleen tukea. Kuivatusuomien kunnostus tulisi tehdä kestäväällä tavalla, joka huomioi nykyistä paremmin maa- ja metsätalouden tuotantoedellytykset, vesiensuojelun, luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen jatkuvuuden, kalatalouden sekä tulviin ja kuivakausiin varautumisen. Ilmastonmuutoksen ja muiden muutospaineiden vuoksi peltojen kestävä vesienhallinta on entistä tärkeämpää. Ympäristö- ja vesiensuojelunäkökohtien parempi huomioiminen on noussut yhä tärkeämmäksi.

9.6 Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki

Rahoituslaki säädettiin Suomen EU-jäsenyyden alkuvuosina. Lakia säädettäessä hallituksen esityksen tarkoituksena oli EU-osarahoitteisten ja kansallisten rahoitusjärjestelmien yhtenäistämisen kokoamalla niitä koskevat kansalliset säädökset samaan lakiin. Laki tuli voimaan vuonna 2000. Nyttemmin lain soveltamisala on supistunut merkittävästi ja sen vuoksi kyseiseen lakiin alun perin sisältyneet toimet ovat pääpiirteissään siirtyneet muihin lakeihin.

Rahoituslain 2 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vesistötoimenpiteeseen taikka maatalan asunto-olojen parantamista tai perinneympäristön säilyttämistä koskevaan investointiin. Lain 3 §:n 3 momentin mukaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) tai kolttalain (253/1995) mukaista elinkeinotoimintaa harjoittavalle maatalan asuinrakennusta tai perinneympäristön säilyttämistä varten taikka vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan, mitä mainituissa laeissa säädetään. Porotalous- ja luontaiselinkeinotilojen sekä kolttatilojen asunto-olojen parantamiseksi tukea myönnetään nykyisin siten polura- ja kolttalakien perusteella. Luontaiselinkeino- ja kolttaluueella tukeen asunto-olojen parantamiseksi sisältyy myös avustusosuus. Näihin ei olla esittämässä tässä esityksessä muutosta.

Rahoituslain 2 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan lisäksi tukeen, joka myönnetään vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä maatalatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoista myönnettyyn valtionlainaan, luottolaitoksen varoista myönnettyyn korkotukilainaan tai valtion myyntihintasaamiseen liittyvänä tukena. Vapaaehtoista velkajärjestelyä koskeva rahoituslain 36 § ei ole tullut koskaan voimaan. Sen voimaantulosta oli tarkoitus säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella, mutta sellaista ei ole annettu. Lain kumoamisella ei siten käytännössä vaikutettaisi vallitsevaan tilanteeseen velkajärjestelyjen säätelyn kokonaisuudessa. Maatalatalouden

harjoittajilla, porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittajilla on mahdollisuus turvautua joko yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaiseen menettelyyn lopetettuaan elinkeinon harjoittamisen tai yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaiseen menettelyyn elinkeinotoiminnan jatkamiseksi. Erillisen rahoituslain mukaisen vapaaehtoisen velkajärjestelyn ylläpitäminen edellisen johdosta ei enää siten olisi tarkoituksenmukaista.

Rahoituslain nojalla myönnetään asuntorakentamistukea maatalojen asunto-olojen parantamiseen vakinaiseen asumiseen käytettävän rakennuksen uudisrakentamiseen, laajentamiseen tai peruskorjaukseen. Tukimuotona on ainoastaan korkotukilaina. Asuntorakentamistukia voidaan myöntää edellyttäen, että asetetut edellytykset, kuten esimerkiksi elinkeinonharjoittamiselle, hakijan tuloille ja asunnon koolle asetetut edellytykset, täyttyvät. Muille väestöryhmille kuin alkutuotannon harjoittajille tai koltille ei enää nykyään ole tarjolla maa- ja metsätalousministeriön asuntorakentamistukea vastaavaa omistusasunnon rakentamisen tukea. Yleisesti asuntorakentamisen tukeminen kuuluu ympäristöministeriön toimialalla toimivalle Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA). Asuntorakentamistuen hakeminen on ollut hyvin marginaalista viime vuosina. Vuosina 2015–2019 hakemuksia oli yhteensä 23 ja vuosina 2020 ja 2021 hakemuksia ei tehty lainkaan. Asuntorakentamiseen liittyvä tuki on hallinnollisesti myönnetty vanhassa Rahti –tietojärjestelmässä, joka toiminnallisesti ajetaan alas suunnitelmien mukaan vuoden 2022 loppuun mennessä. Mikäli asuntorakentamisen tukijärjestelmä pidettäisiin erillisenä järjestelmänä edelleen voimassa, siihen liittyvät tuen haku, myöntö- ja maksatusjärjestelmät olisi rakennettava Hyrrä –tietojärjestelmään.

Rahoituslain mukaisia korkotukilainoja oli voimassa 4835 kappaletta 31.12.2021. Lainapääoma oli vuoden 2021 lopussa noin 167 miljoonaa euroa. Maksettuja korkotukihyvityksiä oli vuoden 2021 aikana noin 172 000 euroa.

10 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

10.1 Keskeiset ehdotukset

Maatalouden rakennetukien osalta maatalilan määritelmä ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksen taustalla on EU-lainsäädäntö, jossa säädetyt määritelmät on noudatettava maatalouden rakennetukia koskevassa tukijärjestelmässä.

Maatalilan investointituessa ehdotetaan tehtäväksi muutos toimenpiteiden aloittamisen sallittuun ajankohtaan. Maatalilan investointitukea ei myönnettäisi toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Vastaavanlaista muutosta ehdotetaan myös poluralain elinkeinonharjoittajan investointitukeen, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukeen, paliskunnan investointitukeen ja tutkimusrahoitukseen. Ennen tukipäätöksen saamista toimenpiteiden aloittaminen olisi kuitenkin tuen saajan omalla riskillä. Nykyisen käytännön mukaan ennen tukipäätöksen tekemistä toimenpiteitä ei saa aloittaa. Ehdotetun muutoksen mahdollistaa EU-lainsäädäntö.

Maatalouden rakennetukilakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä, jossa säädettäisiin kaksoisrahoituksen kiellosta. Tukea ei voitaisi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa EU:n horisontaalasetuksessa tarkoitetun kaksinkertaisen rahoituksen. Lisäksi maatalouden rakennetukilakiin ja myös poluralakiin ehdotetaan säädettäväksi tuen myöntämisen rajoituksista. Tukea ei voitaisi myöntää, jos on pyritty keinotekoisesti täyttämään tuen myöntämisen edellytykset. Myöskään jos tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt julkisoikeudellisia tai yksityisoikeudellisia velvoitteita, tukea ei voitaisi myöntää. Edellä mainittujen lisäksi ns. Degendorf-ehto olisi tuen myöntämisen esteenä. Tämä tarkoittaisi sääntöjenvastai-

sen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman valtiontukien takaisinperintää koskevan perintämääräyksen olemassaoloa. Myöskään EU-lainsäädännön mukainen vaikeuksissa oleva yritys ei voisi saada tukea.

Maatalouden rakennetuissa on ollut käytössä sähköinen hakumenettely vuoden 2015 alusta. Muutokseksi ehdotetaan menettelyä, jossa jatkossa hakemukset olisi mahdollista toimittaa ainoastaan sähköisesti. Ruokaviraston määräyksellä voitaisiin kuitenkin tietyillä edellytyksillä mahdollistaa muukin kuin sähköisen hakemuksen käyttäminen. Poluralain osalta pääsäännöksi ehdotetaan edelleen sähköistä hakua, mutta tuen hakeminen olisi mahdollista tehdä nykyisellään käytännöllä paperisella hakemuksella tai ehdotettavalla menettelyllä, jossa hakemus voitaisiin toimittaa myös käyttäen täytettävää pdf-lomaketta, joka toimitettaisiin suojatulla sähköpostiyhteydellä tuen myöntäjälle.

Nuoren viljelijän aloitustukeen uudeksi tukimuodoksi ehdotetaan valtiontakausta avustuksen ja korkotuen lisäksi. Avustusmuotoisen aloitustuen maksun osalta ehdotetaan muutosta siten, että tuen hakija hakisi jatkossa itse maksatusta. Menettely ei siten olisi enää viranomaisaloitteinen. Avustusmuotoisen investointituen maksamisen hakeminen ehdotetaan jatkossa toteutettavaksi vain sähköisesti, kuten edellä on selvitetty rakennetukien hakemisesta.

Maatalouden rakennetukilain ja poluralain mukaan tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodella kerrallaan edellyttäen, että hakemus pidentämisestä on tehty ennen määräajan päättymistä. Tätä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos edellä selvitettyjä määräaikoja ei pystytä noudattamaan, tuen saajalle annettaisiin mahdollisuus toimittaa toteutusajan pidentämisestä koskeva hakemus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kohtuullisessa ajassa määräajan päättymisen jälkeen. Hakemus voitaisiin toimittaa, jos hakijan vakava terveydentilan muutos tai muu hakijasta riippumaton yllättävä, ennalta arvaamaton tapahtuma estää ennen määräajan päättymistä hakemuksen toimittamisen.

Hallinnon keventämiseksi ehdotetaan sekä maatalouden rakennetukilain että poluralain poistettavaksi lupamenettely tuen käyttöä koskevasta pykälästä. Investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeuden luovutustilanteissa laissa tarkoitettuna määräajan sisällä ei enää edellytettäisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa. Lupamenettelyn korvaksi lisäys tuen ehtoihin edellä mainitusta omistuksen tai hallinnan luovutustilanteesta. Takaisinperintää koskevaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos, jolla lupamenettelyn arviointi ei enää jatkossa sisältyisi siihen. Viimeksi mainittuun pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusina takaisinperintäperusteina niin sanotut petolliset konkurssit ja julkisia hankintoja koskevien säännösten noudattamatta jättäminen. Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoon ehdotetaan muutosta siten, että niin sanotuissa kuittaustilanteissa ei enää edellytettäisi päätöksen lainvoimaisuutta. Poluralain säännöksiä yhdenmukaistettaisiin maatalouden rakennetukilain säännösten kanssa siten, että pienin takaisinperittävä määrä ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä 25 eurosta 100 euroon.

Poluralakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaisi tietojen saannin Verohallinnon harmaan talouden yksiköltä. Maatalouden rakennetukilakiin ei ole tarvetta tehdä asiallista muutosta, koska siinä viitataan maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskautella 2023—2027 annettavaan lakiin. Viimeksi mainittuun lakiin on tarkoitus sisällyttää vastaava säännös tietojen saannista kuin poluralakiin ehdotettava.

Maatalouden rakennetukilain muutoksen yhteydessä maatalouden investointituella tuettavaksi toiminnaksi ehdotetaan lisättäväksi yhteinen ojitusinvestointi. Näin peruskuivatuksen tukeminen

olisi investointitukena osana maatalouden rakennetukijärjestelmää. Samalla ehdotetaan kumottavaksi peruskuivatuksen tukilaki. Myös rahoituslaki ehdotetaan kumottavaksi.

Kolttalakiin ehdotettavat muutokset ovat teknisiä viittauskorjauksia. Edellä selvitetystä poluralakiin ehdotetuista muutoksista on kuitenkin vaikutusta myös kolttalakiin, koska kolttalaissa viitataan edellä selvitettyihin poluralain muutosehdotusten kohteena oleviin pykäliin.

10.2 Pääasialliset vaikutukset

10.2.1 Yleistä

Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmassa kuvataan maatalouspolitiikan uudistuksen vaikutuksia Suomessa kokonaisuutena sekä tarveanalyysien pohjalta tehtyjä valintoja. Strategiasuunnitelmassa kuvataan myös tarkemmin tähän hallituksen esitykseen sisältyvien toimenpiteiden vaikutuksia. Linkki maa- ja metsätalousministeriön www-sivuilla olevaan strategiasuunnitelmaan: https://mmm.fi/documents/1410837/10668578/Suomen+CAP-suunnitelma_tuloste+17.1.2022_nettiin.pdf/5c74ae39-8feb-5c45-3afe-822aaba1651/Suomen+CAP-suunnitelma_tuloste+17.1.2022_nettiin.pdf?t=1642665061697

Maatalouden rakennemuutoksen ennakoidaan jatkuvan edelleen. Suomessa oli vuonna 2021 noin 46 000 maatilaa ja tilamäärän on ennakoitu laskevan noin 40 000 maatilaa vuoteen 2030 mennessä. Tilojen lukumäärän vähentyessä tilakoko kasvaa ja käytöstä poistuu vanhaa tuotantokapasiteettia. Tuotannon tason ylläpitämiseksi tarvitaan investointeja korvaamaan käytöstä poistuvaa kapasiteettia. Liikevaihtoon ja kannattavuuteen suhteutettuna tuotantorakennusten ja teknologian nykyaikaistaminen vaativat merkittäviä pääomainvestointeja, jolloin investointituella on tärkeä rooli niiden toteutumisessa.

Maatalouden vuosittainen investointitarve on markkinoiden kehityksestä riippuen 222-295 miljoonaa euroa niissä investointikohteissa, jotka ovat investointituen piirissä rahoituskaudella 2014-2020. Tämä on vähemmän kuin vuosina 2000-2015, mikä johtuu siitä, että eläinten lukumäärä tulee vähenemään. Investointien euromääräinen tarve on suurinta maidontuotannossa. Toisaalta viimeaikainen rakennuskustannusten voimakas nousu lisää investointien kustannuksia ja siten myös tukimennekkää.

Samaan aikaan tuotannosta luopuvien yrittäjien tilalle tarvitaan uusia nuoria yrittäjiä. Tilakoon kasvun myötä myös tilanpidon aloittamisesta koituvaa taloudellista riskiä on kasvanut merkittävästi. Aloitustuen tarkoituksena on helpottaa tilanpidosta aiheutuvaa taloudellista taakkaa ja osaltaan edistää tilan kehittämismahdollisuuksia.

Kuluneen ohjelmakauden maatalouden rakennetukijärjestelmää on pidetty vakiintuneena ja toimivana kokonaisuutena. Tämä on todettu myös ohjelman vaikuttavuusarvioinnissa. Avustus, korkotuki ja valtiontakaus ovat osoittautuneet toimiviksi ja toisiaan täydentäviksi tukimuodoiksi. Avustus on tukimuodoista siinä suhteessa merkittävin, että se edistää välittömästi tuettavan toimenpiteen toteuttamista, ja on tuen saajan käytettävissä suhteellisen nopeasti. Korkotuki puolestaan kertyy pidemmällä aikavälillä, mutta siihen sisältyvä tuki on yhtä lailla merkittävä etuus kuin vastaavan suuruinen avustus. Valtiontakaus on edelleen merkittävä tukimuoto etenkin suurissa rakentamisinvestoinneissa. Tämä johtuu maatilalla toteutettavien investointien taloudellisen arvon ja niihin liittyvien lainamäärien merkittävästä kasvusta. Samalla yritystoiminnassa käytetyn omaisuuden vakuusarvoon liittyy erityisiä tekijöitä, sillä usein vakuutena oleva kiinteistö tai maatalon tuotantorakennukset sijaitsevat harvaan asutulla seudulla ja ne so-

veltuvat sellaisenaan ainoastaan maataloustuotannon harjoittamiseen tai ovat muusta syystä vaikeasti realisoitavissa. Toinen vaikuttava tekijä on vuokramaan lisääntynyt merkitys tuotantotoiminnassa.

Vuonna 2021 poronmistajia oli 4 298 henkilöä, suurin sallittu eloporomäärä on 203 700 eloporoa. Poronmistajien määrä on ollut pitkään laskusuuntainen, miesten osuus poronmistajista on laskenut suhteessa naisia nopeammin. Poronlihan vuosittainen tuotantomäärä vaihtelee esimerkiksi luonnonolojen ja petovahinkojen vaikutuksesta. Poronlihan tuottajahinnan kehitys on 2000 –luvulla ollut nousujohteista, toisaalta esimerkiksi lisäruokintakustannukset ovat nousseet haastavien luonnonolosuhteiden johdosta. Viime aikojen kustannusnousu vaikuttaa merkittävästi myös porotalouden kannattavuuteen. Samaan aikaan investointikustannusten nousu haastaa myös porotaloutta.

10.2.2 Taloudelliset vaikutukset

Lakiehdotus koskee maatalouden rakennetukijärjestelmää, jota toteutetaan osaksi EU:n ja osaksi kansallisin varoin, sekä poro- ja luontaiselinkeinojen rakennetukijärjestelmiä ja kolttatukia, joita toteutetaan kokonaan kansallisin varoin.

10.2.2.1 Vaikutukset valtiontalouteen

Suunnitelmaa toimenpannaan valtiontalouden kehyspäätösten sekä valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Esityksen vaikutukset valtion talousarvioon syntyvät investointitukien sekä nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukien rahoituksesta. Kyseiset tuet myönnetään avustuksena, korkotukena tai valtiontakauksena taikka niiden yhdistelmänä. Lisäksi nuoren viljelijän aloitustuen yhteydessä on mahdollisuus saada kiinteistön hankintaan kohdistuva vapaus varainsiirtoveron suorittamisesta. Nuoren viljelijän aloitusavustukset ja pääosa maatalouden investointituen avustuksista rahoitetaan CAP-suunnitelman toimeenpanoon osoitettavista varoista. Peruskuivatuksen tukilain, joka ehdotetaan kumottavaksi, nojalla tuettujen hankkeiden tuen kokonaisuus on ollut noin 2,5–3 miljoonaa euroa vuodessa. Kyseisiä hankkeita tuettaisiin jatkossa maatalouden investointituelle yhteisenä ojitusinvestointina.

CAP-suunnitelman varoista aloitus- ja investointituen avustuksiin arvioidaan käytettävän noin 528 miljoonaa euroa koko suunnitelmakauden aikana. Myönnettävästä tuesta 43 prosenttia on EU:n maaseuturahaston rahoitusta kansallisen rahoitusosuuden ollessa 57 prosenttia. EU korvaa jäsenvaltion menoilmoitusten perusteella toteutuneet menot, joista EU:n rahoitusosuutena saatu palautus tuloutetaan valtion talousarvioon. Valtion lopulliseksi menoksi ohjelmasta jää siten jäsenvaltion rahoitusosuus, joka maksettaisiin momentilta 30.10.40.

Kokonaan kansallisesti rahoitettavat avustukset myönnettäisiin maatalouden kehittämishastan (Makera) varoista. Kokonaisuudessaan kansallisesti rahoitetaan poro- ja luontaiselinkeinojen- sekä koltta-avustukset. Lisäksi kokonaan kansallisesti rahoitetaan osana maatalouden huoltovarmuuspakettia investointiavustuksia vaihtoehtoisin energialähteisiin ja muihin huoltovarmuutta edistäviin hankkeisiin, joilla edistetään maatalouden omavaraisuutta ja vihreää siirtymää tukemalla muun muassa maatalouden energiainvestointeja sekä koneiden käyttövoimamuu-toksia ja biokaasun varastointia tiloilla. Myöntövaltuudet vahvistetaan vuosittain Makeran käyttösuunnitelmissa.

Makeran varoista myönnettäisiin myös kokonaan kansallisesti rahoitettavat valtiontakaukset. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Toistaiseksi valtiolle maatalouden investointien rahoittamisesta

aiheutuneet takausmenot ovat olleet hyvin pieniä, joten tuloutettaessa valtiontakauksista perittäviä maksuja rahastoon, takauksista tuloutuva määrä on ollut niistä aiheutuvia menoja suurempi. Tuettavien toimenpiteiden koon kasvaessa myös takaustappioiden riski kasvaa tulevaisuudessa. Jatkossa valtiontakauksista voitaisiin myöntää myös osana aloitustukea.

Kokonaan kansallisesti rahoitettava korkotuki myönnettäisiin talousarvion momentilta 30.10.41. Ohjelman valmistelun yhteydessä korkotukilainan myöntämisvaltuuden määräksi on arvioitu 250 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2023—2027. Korkotuesta aiheutuvat menot jakautuvat pitkälle aikavälille korkotasosta riippuen.

Tavoitteena tulevalla Cap-suunnitelmakaudella on rahoittaa 1 275 tuettua sukupolven- tai omistajanvaihdosta ja 9 230 tuettua investointia.

Nyt esitettävillä tukiehtojen muutoksilla ei ole suoraa vaikutusta valtion menoihin tai Makeran varojen kokonaistarpeeseen, sillä rakennetuet myönnetään valtion talousarviossa ja Makeran käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen käytettävissä olevien varojen rajoissa. Jos haettu tukimäärä ylittäisi käytettävissä olevien varojen määrän, tuettavat hakemukset valittaisiin valintamenettelyn perusteella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille osoitettujen varojen rajoissa.

10.2.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Maa- ja porotalouden rakennetukien sekä kolttatukien hallinnointiin liittyviin viranomaisten keskeisiin tehtäviin tai toimivaltaan ei esitetä muutoksia. Esityksessä ei perustettaisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille tai kunnille uusia tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaisi edelleen koko tukijärjestelmästä ja sen hallinnointi- ja toimeenpanojärjestelmästä vastaisi Ruokavirasto. Ohjelman hallintoviranomaisesta, maksajavirastosta ja todentamisviranomaisesta on tarkoitus säätää lailla yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista.

Tukijärjestelmien toimeenpanosta vastaavat Ruokavirasto ja elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukset. Uuden Cap-suunnitelmakauden käynnistymisellä on merkittäviä vaikutuksia Hyrrätietojärjestelmään ja sen kehittämiseen. Ruokavirastolle on myönnetty erillistä määrärahaa tietojärjestelmien kehittämiseen, jolloin tarvittavat tietojärjestelmämuutokset voidaan toteuttaa. Jatkossa tukijärjestelmiä on tarkoitus toteuttaa hallinnonalan menokehyksen sekä vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman tai vastaavan tulevan ohjelman asettamien henkilöresurssien rajoissa.

Peruskuivatuksen tukemisen siirtyessä osaksi rakennetukijärjestelmää tarvitaan koulutusta ja ohjeistusta tuen parissa työskentelevälle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten henkilöstölle. Yhteisen ojitusinvestoinnin tukemisen tehokas toimeenpano tulee vaatimaan erityistä huomiota. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten E-vastuualue vastaa nykyisten peruskuivatuksen tukilain mukaisten avustusten myöntämisestä ja Ruokavirasto tukien maksatuksista. Uudistuksen myötä myös peruskuivatuksen tukeminen on samassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten E-vastuualueelle kuuluvassa rakennetukijärjestelmässä salaojituksen tuen kanssa, mikä yhtenäistää maatalouden maankuivatustukia. Viranomaistyön määrän voidaan näin arvioida pysyvän nykyisellä tasolla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa E-vastuualueella tukihakemusten käsittely on pieni osa (1 henkilötyövuosi) kaikista maatalouden rakennetukien myöntö- ja maksatustehtävistä, joihin käytetään vuosittain 70 henkilötyövuotta.

Rakennetukia haettaisiin jatkossa vain sähköisesti Hyrrä-järjestelmän kautta lukuun ottamatta poluralain mukaisia tukia, joissa paperinen haku olisi edelleen mahdollista. Sähköinen asiointi vähentää hallinnollista työtä merkittävästi, kun hakemuksia ei tallenneta käsin eikä paperisia

hakemuksia tarvitse enää käsitellä. Maatalouden suorien tukien hakemuksista 95 prosenttia jätettiin sähköisenä vuonna 2021. Samana vuonna rakennetukihakemuksista noin 85 prosenttia jätettiin sähköisesti. Kokonaan sähköiseen hakuun siirtymiseen on hyvät edellytykset. Lisäksi useimmiten rakennetukihakemuksen laatimisessa käytetään apuna neuvoja, joilla on hyvät valmiudet sähköisen hakumenettelyn käyttöön.

Vastaisuudessa myös yhteisen ojitusinvestoinnin tuen haku siirtyisi muiden maatalouden investointitukien tavoin sähköiseen Hyrra-asiointipalveluun. Näin mahdollistettaisiin tuen hakeminen tehokkaasti ajanmukaisen ja maatalousyrittäjille jo muista maatalouden tuista aiemmin tutun sähköisen järjestelmän kautta.

10.2.2.3 Vaikutukset yrityksiin

Tulevassa CAP-suunnitelmassa rakennetukien kokonaisuus säilyy suurelta osin entisen kaltaisena. Useat muutokset ovat yrittäjän kannalta pieniä ja kohdistuvat pyrkimykseen yksinkertaistaa järjestelmää tuenhakijan näkökulmasta muun muassa yhdenmukaistamalla tukitasoja ja –ehtoja. Polura- ja kolttatukiin ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisiä lukuun ottamatta eräitä poluralakiin esitettyjä muutoksia, joilla on tarkoitus yhdenmukaistaa tukijärjestelmää maatalouden rakennetukilain kanssa.

Jatkossa maatalouden rakennetukia voi hakea ainoastaan sähköisen haun kautta. Rakennetuista valtaosa on haettu sähköisesti jo kuluvalle ohjelmakaudella, joten muutos koskee vain pientä osaa yrittäjistä. Poluratuissa säilyisi edelleen mahdollisuus hakea tukia myös paperihakuna.

Merkittävä yksittäinen muutos aikaisempaan on, että hankkeen voisi aloittaa heti hakemuksen jättämisen jälkeen eikä tuensaajan tarvitse odottaa tukipäätöstä. Hankkeen aloittaminen ennen tukipäätöstä helpottaa ja nopeuttaa hankkeiden käynnistämistä. Samalla hankkeen toteuttajalla on mahdollisuus vaikuttaa hankkeen kustannuksiin, kun lainsäädäntö ei rajoita mahdollisuuksia tarttua esimerkiksi hyvään tarjoukseen. On kuitenkin hyvä pitää mielessä, että hankkeen aloittaminen ennen tukipäätöstä lisää yrittäjän omaa vastuuta. Yrittäjä aloittaa hankkeen omalla riskillään ennen tukipäätöksen saamista.

Aloitustuessa olisi jatkossa mahdollisuus valtioneuvoston tukien tilakoon kasvun myötä tilanpidon aloittamiseen vaadittavan oman pääoman suuruus on kasvanut merkittävästi. Muutos pyrkii helpottamaan tilanpidosta aiheutuvaa taloudellista taakkaa sekä luomaan mahdollisuuksia tilanpidon alkuvaiheen investoinneille.

Yrittäjän olisi jatkossa haettava aloitustuen maksatusta. Muutoksen myötä tuensaaja voi suunnitella tuen hakemisen oman tarpeensa mukaan ja tehdä esimerkiksi verosuunnittelua.

10.2.3 Ympäristövaikutukset

Maatalouden rakennetukiin kuuluvat maatalouden investoinnit tukevat CAP-suunnitelman ympäristökunnianhimon toteutumista. Rakennetukijärjestelmästä rakentamisinvestoinneissa edistetään kierrätettävien ja uusiutuvia luonnonvaroja hyödyntävien materiaalien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä kannustetaan erilaisiin energian käyttöä tehostaviin ja uusiutuvaa energiaa hyödyntäviin ratkaisuihin. Tämän lisäksi kaikissa investoinneissa otetaan huomioon hankkeiden vaikutukset ympäristöön ja suurien investointien on haettava ympäristölupa. Ympäristöhyötyjä voidaan saavuttaa esimerkiksi lannan käsittelyä tehostavilla investoinneilla, investoinneilla peltojen peruskuivatukseen, salaojitukseen ja säätösalaaojitukseen sekä valumavesien hallinnan huomioonottavien jaloittelutarhojen rakentamisella. Maatilojen energiainvestointien avulla voidaan vähentää maatalouden riippuvuutta fossiilisista energianlähteistä sekä saavuttaa

energian säästöä. Investointiratkaisuissa otetaan huomioon myös vaikutukset maaseudun elinympäristöön ja maaseutumaisemaan.

Kestävä peruskuivatus parantaa ympäristön tilaa. Ravinne- ja kiintoainepitoisuudet vesistöihin pienenevät parantaen vesistöjen ja merenrannikon tilaa. Kestävän peruskuivatuksen ratkaisut ovat myös ekologisesti rikkaampia, tukien luonnonmonimuotoisuuden turvaamista luomalla eläimille ja kasveille erilaisia elinpaikkoja ja elinoloja. Myös maisema monipuolistuu. Monin paikoin maatalous on vesistöjen suurin kuormittaja. Kestävät peruskuivatusmenetelmät muun muassa hidastavat veden kulkua pelloilta vesistöön. Tällöin vähemmän kuormitusta päätyy vesistöön asti. Kestävien peruskuivatusmenetelmien myötä lisääntyvä kasvillisuus myös vähentää eroosion ja kiintoaineiden kulkeutumisen määrää.

10.2.4 Kielelliset vaikutukset

Saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään saamelaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä julkisen vallan velvollisuuksista toteuttaa ja edistää saamelaisten kielellisiä oikeuksia. Saamelaisten kielelliset oikeudet ja lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten velvoitteet ovat laajemmat saamelaisten kotiseutualueella kuin kotiseutualueen ulkopuolella. Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta, mistä säädetään saamen kielilain 3 §:n 3 kohdassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:ssä.

Saamen kielilain 4 §:n nojalla saamelaisella on omassa asiassaan, tai asiassa, jossa häntä kuullaan, oikeus käyttää saamen kieltä laissa tarkoitettussa viranomaisessa. Viranomainen ei saa rajoittaa tai kieltäytyä toteuttamasta laissa säänneltyjä kielellisiä oikeuksia sillä perusteella, että saamelainen osaa myös muuta kieltä, kuten suomea tai ruotsia.

Lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten niissä virastoissa ja muissa toimipaikoissa, jotka sijaitsevat saamelaisten kotiseutualueella, saamelaisilla on saamen kielilain 12 §:n nojalla oikeus käyttää valintansa mukaan joko suomen tai saamen kieltä. Saamelaisten kotiseutualue sisältyy Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen.

Esityksen lakiehdotukseen maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta ehdotetaan sisällytettäväksi pakollinen sähköinen tukihakumenettely. Maatalouden rakennetukilain ja poluralain mukaisia tukia ja niihin liittyviä maksatuksia voidaan nykyisin hakea sähköisellä hakumenettelyllä ns. Hyrrä-järjestelmässä. Hakumenettely voidaan hoitaa sähköisesti ainoastaan suomen- ja ruotsinkielisinä versioina, ei saamenkielisinä. Kolttalain mukaisia tukia mainitussa sähköisessä järjestelmässä ei ole tällä hetkellä mahdollista hakea. Johtuen siitä, että saamenkielisiä hakemuksia ei voida toimittaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen Hyrrä-järjestelmän kautta, maatalouden rakennetukilakiin ehdotettua pykälää pakollisesta sähköisestä hakumenettelystä ei ehdoteta sisällytettäväksi poluralakiin. Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tarjottava jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita tai muita sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä. Esityksessä ehdotetaan menettelyä, jolla viimeksi mainitun lain mukaista muuta sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käytettäisiin saamenkielen käyttämisen mahdollistamiseen tukihaussa.

10.2.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Maa- ja porotalouden investointituet sekä nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä elinkeinotoiminnan tukia. Niiden avulla on edistetty

niin maa- ja porotalouden toimintaedellytyksiä kuin tuottavuutta ja kilpailukykyä Suomen vaihtelevissa tuotanto-olosuhteissa. Eri maaseutualueiden välillä ja niiden sisällä voi Suomessa olla huomattavia eroja, jotka johtuvat esimerkiksi maantieteellisistä ja historiallisista seikoista.

Esitetyillä muutoksilla voidaan vaikuttaa maa- ja porotalouden kilpailukykyyn säilymiseen ja parantamiseen koko Manner-Suomen alueella. Maaseudun elinvoimaisuuden turvaamisen kannalta vaikutukset eivät rajoitu pelkästään elinkeinon työllistävään vaikutukseen ja sen myötä maaseudun säilymiseen asuttuna, vaan maa- ja porotalouden harjoittaminen edistää maaseudun elinkeinotoimintaa kokonaisuutena. Maatalous tarjoaa esimerkiksi maaseutumatkailulle tärkeitä arvoja, joihin kuuluvat muun muassa maatalouden vaikutus maaseutumaiseman ja erityisesti arvokkaiden perinneympäristöjen säilyttämiseen. Maatalouden harjoittaminen myös edistää maaseudun palvelujen ja infrastruktuurin ylläpitämistä.

Esitykseen sisältyvillä tukitoimenpiteillä on näin ollen vaikutuksia koko maaseutuun kohdistuvan rakennemuutoksen hallintaan ja maaseudun elinvoimaisuuteen. Tukijärjestelmästä rahoitetaan maatalouden hallitun rakennemuutoksen seurauksena syntyvää investointitarvetta.

Mikäli maataloustuotannon määrän halutaan säilyvän lähellä nykytasoa ja kotimaisten elintarvikkeiden saatavuus turvaamaan, tarvitaan runsaasti investointeja tuotantokapasiteetin ylläpitämiseen. Investoinneilla korvataan tuotannosta poistuvaa kapasiteettia. Suurin investointitarve on nautakarjataloudessa sekä sika- ja siipikarjataloudessa. Lisäksi maataloudessa on enenevissä määrin investoitava ratkaisuihin, joilla voidaan edistää kestävää tuotantotapaa ja vähentää ympäristön kuormitusta, tehostaa lannan käsittelyä sekä parantaa vesien hallintaa ja edistettävä eläintenhyvinvointia sekä bioturvallisuutta. Yksi keskeisistä tarpeista ovat myös ratkaisut, joiden avulla maatalous voi vähentää riippuvuuttaan fossiilisesta energiasta. Tällaisia investointeja voivat olla muun muassa uusiutuvaan raaka-aineeseen perustuvat energiaratkaisut.

Nuoren viljelijän aloitustuen ensisijaisena tavoitteena on helpottaa tilanpidon aloittamisesta aiheutuvaa taloudellista taakkaa. Tavoitteena on, että uusia yrittäjiä aloittaa riittävä määrä, jotta kotimaisen ruuantuotannon jatkuvuus voidaan turvata. Vuosina 2016—2021 nuoran viljelijän aloitustuki myönnettiin yhteensä 1881 tilalle. Tämä tarkoittaa, että vuosittain tuettujen sukupolvenvaihdosten lukumäärä on keskimäärin hieman yli 300 kappaletta. Uuden suunnitelmakauden aikana tuettujen sukupolvenvaihdosten määrän ennakoidaan vakiintuvan noin 260 kappaleen tasolle vuosittain.

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Lähtökohtaisesti esitykseen sisältyvien tukien tarkoituksena on mahdollistaa molempien sukupuolten edustajille yhtäläiset mahdollisuudet maatalon toiminnan ja olosuhteiden kehittämiseen. Sukupolvenvaihdoksen toteuttamisesta ja yritystoiminnan kilpailukykyyn kehittämisestä saatavat hyödyt ja riskit koskisivat yhtä lailla niin mies- kuin naishakijoitakin. Enemmistö maatalouden alkutuotantoa harjoittavista yrittäjistä on kuitenkin miehiä.

Peruskuivatusinfrastruktuuria kunnostetaan tällä hetkellä hitaammin kuin se heikkenee, joten peruskuivatuksen korjausvelka kasvaa koko ajan. Tämä heikentää maatalouden toimintaedellytyksiä. Peruskuivatuksien kunnostusten lisääminen johtaa maanviljelijöiden parempiin satoihin, mikä lisää maatalouden toimintaedellytyksiä. Peruskuivatuksen tukitaso pysyy lähes samalla tasolla kuin ennen muutosta. Joihinkin hankkeisiin, kuten ympäristöystävällisiin toimiin, tukea on ollut mahdollista saada enemmän peruskuivatuksen tukilain mukaan kuin maatalouden rakennetukilain kautta. Toisaalta, selkeämpi tukirakenne ja kannustinloukkujen poistaminen lisäävät tukikelpoisten kohteiden määrää. Myös vuokratilajelijät, jotka eivät aikaisemmin voineet hakea tukea peruskuivatukseseen, ovat tuen piirissä.

Toimiva peltojen peruskuivatus parantaa peltomaan tuottavuutta, ja näin se edesauttaa maatalouselinkeinon kannatettavuutta sekä parantaa omavarisuutta ja huoltovarmuutta. Kestävämät peruskuivatusmenetelmät parantavat tulva- ja kuivuusriskien hallintaa, maatalouden vesiensuojelua ja vesien tilaa ja sitä kautta monia vesien käyttötapoja, kuten vesien virkistyskäyttöä.

10.2.6 Maaseutuvaikutukset

Maatalouden rakennetukilain ja poluralain mukaisia tukia voidaan maksaa kaikkialla Suomessa eikä sitä ole rajattu koskemaan vain maaseutualueita. Alueellinen ja paikallinen rahoitus on harkinnanvaraista. Tuen myöntämisestä alueilla vastaavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Tavoitteena on, että tuotantoedellytykset ovat yhtäläiset kaikkialla Suomessa.

Tuettavat hankkeet valitaan valintamenettelyn kautta, joissa ei ole maantieteelliseen sijaintiin liittyviä kriteerejä. Säädosehdotuksella on kuitenkin hyvin merkittävä vaikutus maaseutualueiden kehitykseen, sillä valtaosa maataloista sijaitsee maaseutualueilla. Maatalouden investointitukien, nuoren viljelijän aloitustuen ja porotalouden tukien keskeisimpänä tavoitteena on mahdollistaa maataloustuotannon kehittäminen sekä säilyttää maataloustuotannon taso. Maataloudella on merkittävä rooli maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä. Maatalous luo sekä suoria että välillisiä työllistymismahdollisuuksia, auttaa osaltaan säilyttämään palveluja myös harvaan asutuilla alueilla sekä ylläpitää ja kehittää olemassa olevaa infrastruktuuria.

11 Muut toteuttamisvaihtoehdot

11.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valmisteluvaiheessa on käyty läpi muita mahdollisia toteuttamisvaihtoehtoja. Suoraan sovellettavat EU-säädökset luovat valmistelulle perustan. Kansalliset säädökset ovat tarpeen siltä osin kuin EU-säädöksissä ei säädetä CAP-suunnitelman toimeenpanon kannalta välttämättömästä asiasta tai kyse on sellaisesta asiasta, josta Suomessa on säädettävä laintasolla, tai laintasolla on oltava valtuus antaa alemman asteisia säädöksiä ja määräyksiä.

Rahoituskauden 2023—2027 valmistelun yhteydessä komission pyrkimyksenä on ollut keventää EU-tason säädöksiä erityisesti valvonnan osalta ja siirtää vastuuta enemmän jäsenmaille. Komission asetukset täsmentävät, miltä osin kansallisia säädöksiä tarvitaan. Lisäksi on huomioitava, että EU-säädöksistä erityisesti horisontaaliasetus sekä EU:n varainhoitoasetus edellyttävät, että jäsenmaissa on toimeenpanon osalta tehokas hallinto- ja valvontajärjestelmä. Tämä vaatimus osaltaan edellyttää, että lakitasolla on oltava tarpeeksi kattavat säädökset tai asetusten ja määräystenantovaltuudet erityisesti valvonnan osalta.

Kansallisen lainsäädännön ensisijaisena tarkoituksena on mahdollistaa maatalouden rakennetukien toimeenpano CAP-suunnitelman mukaisesti. Valmistelun edetessä on arvioitu jo olemassa olevien säädösten muuttamista suhteessa kokonaan uusien lakien säätämiseen. Kokonaan uusien lakien antaminen on nähty paremmaksi vaihtoehdoksi, koska silloin on mahdollista laajemmin arvioida säädösrakenteen tarkoituksenmukaisuutta ja tehdä muitakin kuin vain välttämättömiä muutoksia säädöksiin.

Valmisteluvaiheessa on nähty tarkoituksenmukaiseksi säätää erillinen hallinnointia koskeva laki ja erilliset substanssilait kuten nykyisellä ohjelmakaudella on ollut. Sekä uutta rahoituskautta koskevissa EU-säädöksissä että nykyisen ohjelmakauden säädösten käytännön soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella, säädösten ja toimeenpanon yksinkertaistaminen ja yhtenäistäminen on ollut tavoitteena. Kansallisten säädösten osalta tämä on nähty tarkoituksen-

mukaisimmaksi tehdä siten, että maaseudun kehittämishanketukien ja yritystukien sekä maatalouden investointi- ja aloitustukien toimeenpanoa koskevat yleiset toimeenpanosäädökset yhtenäistettäisiin mahdollisimman kattavasti.

Vaihtoehtona nykyisen kaltaiselle säädösrakenteelle, jossa maatalouden rakennetukilain ja polulain toimeenpanoa koskevat säännökset ovat kahdessa erillisessä laissa, olisi ollut rakennetuista annettujen lakien kokonaisuudistus, jossa nämä kaksi lakia olisi yhdistetty. Valmistelun aikana maatalouden investointi- ja aloitustukien osalta päädyttiin kuitenkin maatalouden rakennetukilakien kokonaisuudistuksen sijasta tekemään lakeihin vain välttämättömät muutokset, minkä vuoksi erillisestä yhteisestä toimeenpanoa koskevasta laista luovuttiin. Säädösvalmistelussa on kuitenkin pyritty muuten yhtenäisiin menettelyihin maaseudun yritystukien kanssa.

Peruskuivatuksen tukemiseksi tarkasteltiin myös muita vaihtoehtoja esityksen valmistelussa. Ensinnäkin pohdittiin mahdollisuutta jatkaa olemassa olevalla tukijärjestelmällä myös tästä eteenpäin. Nykyinen tukimuoto on kuitenkin koettu vanhentuneeksi, eivätkä myöhemmin tulleet tavoitteet, kuten ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen saa nykyjärjestelmässä riittävästi huomiota. Myös rahoituslähteenä toimivan maatilatalouden kehittämisrahaston epäselvä asema ja rahoituksen jatkuvuus tulevaisuudessa tunnistettiin tämän vaihtoehdon riskitekijäksi.

Toisena vaihtoehtoisena tukimuotona tarkasteltiin peruskuivatustoiminnan tukemista ei-tuotannollisena investointina. Ongelmaksi tässä tukimuodossa havaittiin, että peruskuivatustukea pidetään ennen kaikkea tuotannollisena tukena, jolloin esimerkiksi uuden ojan rakentaminen ei todennäköisesti olisi mahdollista ei-tuotannollisen investointituen kautta. Lisäksi tukimuodon riskinä nähtiin myös kuivatusuomien kuivatuskyvyn jäämistä toissijaiseksi tavoitteeksi sekä määrärahojen rajallisuutta.

Ainoan toteutettavissa oleva vaihtoehto ehdotetulle peruskuivatustuen sisällyttämiselle maatalouden rakennetukiin on peruskuivatuksen tukemisesta luopuminen kokonaan. Tätä ei kuitenkaan pidetty tarkoituksenmukaisena kestäväen peruskuivatustoiminnan monien positiivisten vaikutusten vuoksi, ja toisaalta peltojen maakuivatusjärjestelmien suuresta korjausvelasta johtuvan suuren tarpeen vuoksi.

Tuettaville hankkeille asetettavien kriteereiden osalta tarkasteltiin vaihtoehtoa säätää niistä osana CAP-tukilakeja. Yhteisen ojitusinvestoinnin tukeminen osana Ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistäviä investointeja maataloilla –tukitoimea tarkoittaa myös, että tuettavan hankkeen tulee edistää toimenpidettä koskevia CAP-suunnitelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä ympäristötavoitteita. Tämä edellyttää kriteereiden asettamista tuettaville hankkeille.

11.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Jäsenvaltioiden oli määrä toimittaa kansalliset CAP-strategiasuunnitelmansa komissiolle vuoden 2021 loppuun mennessä. Suunnitelmien laadinnan reunaehtona on toiminut yhteinen EUsäädöstö. Tästä syystä jäsenvaltioiden suunnitelmat sekä valittu keinovalikoima ovat varsin yhdenmukaisia. Suurimmat erot syntyvät rahoituksen kohdennuksesta, valituissa tukitasoissa sekä tuen edellytykselle asetetuista kriteereistä. Tätä esitystä varten on tutustuttu tarkemmin [Saksan](#), [Ruotsin](#), [Tanskan](#) sekä [Viron](#) kansallisissa strategiasuunnitelmissa suunniteltuihin maatalouden investointitukiin sekä nuoren viljelijän aloitustukeen.

11.2.1 Maatalouden investointituki

Maatalouden investointitukia myönnetään kaikissa tarkastelussa mukana olleissa jäsenmaissa. Ruotsin ja Saksan maatalouden investointitukitoimenpidevalikoimat muistuttavat hyvin paljon Suomen järjestelmää. Saksan toimenpidevalikoimassa on investoinnit maatalouden kilpailukyyn parantamiseen, markkinoille osallistumisen parantamiseen, resurssitehokkuuden edistämiseen, ympäristö- ja ilmastoinvestointeihin, eläinten hyvinvoinnin edistämiseen sekä tuotannon ja työolojen parantamiseen ja liiketoiminnan lisäarvon lisäämiseen. Saksassa investointitukea on mahdollista saada myös kastelujärjestelmiin. Hankkeiden tukitaso vaihtelee osavaltioiden välillä ja siihen vaikuttavat lisäksi investointityyppi sekä hankkeen pisteytys. Pisteytyksessä otetaan erityisesti huomioon hankkeiden vaikutus esimerkiksi ympäristöön ja ilmastoon. Tukitaso on 20-80% hyväksyttävistä kustannuksista. Nuorilla viljelijöillä on mahdollisuus korotettuun investointitukeen ja lisäksi nuoret viljelijät voivat saada tukea myös lisämaan hankintaan. Hankkeiden valinnassa on käytössä valintamenettely.

Ruotsissa investointitukea voidaan myöntää kilpailukyyn lisäämistä tähtääviin investointeihin, kastelupatoihin, kalkkisuodatinon, vesihuollon kehittämiseen sekä elintarvikeketjun monipuolistamiseen ja kehittämiseen. Kilpailukyyn lisäämistä tavoittelevissa investoinneissa tuetaan energiametsän perustamista, ojitushankkeita, tuotantorakennuksia, kasvihuonetuotannon rakentamisinvestointeja, poronhoidon rakennuksia sekä uutta teknologiaa. Tukitaso vaihtelee investointityypin mukaan 30-100 % välillä, tuelle on asetettu maksimi- ja minimitaso. Lisäksi nuorella viljelijällä on mahdollisuus korotettuun tukitasoon. Kastelupatojen tukitaso on 30 % ja täysin uusien kalkkisuodatinon 50 %. Vesihuoltotoimenpiteissä on mahdollista saada tukea 100 % tukikelpoisista kustannuksista. Elintarvikeketjun monipuolistamis- ja kehittämishankkeissa tukitaso on 40 %.

Tanskassa ei rahoiteta maatalouden kannattavuutta ja kilpailukykyä vahvistavia investointeja. Tukikelpoisia investointikohteita ovat vesi- ja ilmastoprojektit, kosteikkojen perustaminen, metsitys, laidunnusmaan perustaminen, ympäristö- ja ilmastoteknologian hankinta sekä biojalostamoiden rakentaminen. Tuensaajana voi olla viljelijä, kunta tai valtio. Korvaustaso vaihtelee 20-100 % välillä ja korvaukset määräytyvät hakemusten perusteella. Hankkeet valitaan niiden kustannustehokkuuden perusteella.

Virossa maatalouden investointitukea voidaan myöntää maanviljelijöille sekä maanviljelijöiden kaupallisille yhteenliittymille. Tukikohteita ovat ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista edistävät investoinnit, veden- ja ilmanlaadun sekä maaperän suojelua parantavat investoinnit, monimuotoisuuden suojeluun tähtäävät investoinnit sekä laiduntamisen bioturvallisuuden ja eläintenhyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät investoinnit. Tukitaso on 50-60% ja tuen enimmäismäärä on 500 000 euroa.

Virossa on mahdollisuus hakea tukea myös käyttöpääoman kasvattamiseen, minkä tarkoituksena on parantaa tuensaajan rahoituksen saatavuutta. Avustuksen enimmäismäärä on 200 000 euroa ja tuen saamisen edellytyksenä on taloudellisesti kestävä toiminta, joka arvioidaan tukihakemuksen yhteydessä toimitettavan liiketoimintasuunnitelman perusteella. Tukea voidaan käyttää kiinteän omaisuuden hankintaan, kuten koneiden, laitteiden ja rakennusten, lisäksi myös aineettoman käyttöpääoman hankintaan. Tuettavia kohteita ovat muun muassa eläinten hankinta, vuosittaisiin kylvöihin tarvittavat panokset ja työvoiman hankinta. Nuoret viljelijät voivat hyödyntää tukea myös lisämaan hankintaan.

11.2.2 Nuoren viljelijän aloitustuki

Aloitustukea myönnetään yrityksen perustamiseen kaikissa tarkastelluissa kansallisissa CAP-strategiasuunnitelmissa. Virossa aloitustukea voidaan myöntää aloittamiseen liittyvien investointien tukemiseen sekä investointeihin, joiden tavoitteena on aloittaa maataloustuotteiden jatkojalostus. Tuen enimmäismäärä on 60 000 euroa ja vähintään 75 % tuen määrästä on kohdennettava kiinteään omaisuuteen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on ulkopuolisen konsultin laatima liiketoimintasuunnitelma sekä taloudellinen pidemmän aikavälin suunnitelma, jotka osoittavat suunnitelmien realistisuuden ja järkevyyden. Aloitustuen hakijan tulee läpäistä yrittäjyyssinfopäivä. Tuettavien hankkeiden valinnassa on käytössä valintakriteerit.

Saksassa aloitustukea myönnetään yrityksen perustamiseen sekä yrityksen perustamiseen liittyvään maanhankintaan. Tukea myönnetään sekä perheen sisäisiin että perheen ulkopuolisiin tilanpidonaloituksiin. Tuensaajana voi olla nuori viljelijä tai yritys, jossa johtajana on nuori viljelijä, joka aloittaa tilanpidon ensimmäistä kertaa. Tuensaajalle on käytössä koulutusvaatimus ja hänen tulee toimittaa liiketoimintasuunnitelma sekä todistus maatilán moitteettomasta toiminnasta. Tukisumma vaihtelee osavaltiosta riippuen 10 000—100 000 euron välillä.

Tanskassa ja Ruotsissa sovelletaan työvoimavaadetta aloitustuen edellytyksenä. Tanskassa kokonaikaisena tilana pidetään yritystä, jonka vuotuinen työvoimavaade on vähintään 1665 tuntia, ja osa-aikaisena tilaa, jonka vuotuinen työvoimavaade on 830 tuntia. Kokoaikaisen yrittäjän aloitustuki on 100 000 euroa (745 000 Tanskan kruunua) ja osa-aikaisen 50 000 euroa. Ruotsissa kokoaikaisena maatilana pidetään yritystä, jonka vuotuinen tuotantopotentiaali on 1720 työtuntia ja osa-aikaisena yritystä, jossa tuotantopotentiaali vastaa vähintään 860 työtuntia. Kokoaikaisen tilan aloitustuki on 28 000 euroa (300 000 kruunua) ja osa-aikaisen 14 000 euroa (150 000 kruunua). Aloitustukea myönnetään alle 40-vuotiaille maanviljelijöille ja puutarhayrittäjille ja tuen saamisen edellytyksenä on muun muassa omistajuusosuuden suuruus, koulutusvaatimus sekä voimassa oleva ostosopimus. Aloitustuen käytöstä päättää tuensaaja ja sitä voi käyttää myös oman pääoman kasvattamiseen.

12 Lausuntopalaute

13 Säännöskohtaiset perustelut

13.1 Laki maatalouden rakennetuista

2 §. *Soveltamisala.* Euroopan meri- ja kalatalousrahaston nimi on muuttunut EU:n uuden rahoituskauden myötä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoksi. Tästä johtuen 2 §:n 2 momentissa rahaston nimi ehdotetaan muutettavaksi sen uuden nimen mukaiseksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittaus maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin (28/2014). Vuoden 2023 alusta on tarkoitus, että edellä mainitun lain korvaisi laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027. Lisäksi ehdotetaan momentin viimeistä virkettä päivitettäväksi siinä käytetyn termin osalta. Termi kaupparakennus muutettaisiin myyntikunnostukseksi vastaamaan nykyistä terminologista käytäntöä.

3 §. *Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan.* Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä olisi jatkossa viittaus suunnitelmaan nykyisen ohjelma-

viittauksen tilalla. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tukijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan. Asiakirja ei siten enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan ehdotettua pykälän 1 ja 2 momentin sisältöä muuttamalla nykyinen ohjelma sana suunnitelmaksi. Säädösteknisistä syistä kokonaisuuden säilyttämiseksi myös pykälän 3 momentti ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samasanaisena verrattuna nykyiseen momenttiin.

4 §. Määritelmät. Pykälä ehdotetaan säädettäväksi kokonaisuudessaan uudelleen. Säädösteknisistä syistä 1 ja 3—7 kohdat ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samasanaisena verrattuna nykyisiin määritelmiin. Voimassa olevaan 1 momenttiin sisältyviä määritelmiä 2, 8 ja 9 kohdassa ehdotetaan muutettavaksi sisällöltään. Lisäksi pykälään sisällytettäisiin uusi 10 kohta.

Nykyisen maatalouden rakennetukilain määritelmän (2 kohta) mukaan maatilalla tarkoitetaan viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokrauksen perusteella. Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman toimeenpanossa on noudatettava suunnitelma-asetuksen mukaisia säännöksiä, yhtenä kokonaisuutena niistä määritelmät. Suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa on määritelty tila, jolla tarkoitetaan kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia maataloustoimintaan käytettäviä yksiköitä. Tähän suunnitelma-asetuksen kohtaan viitattaisiin ehdotetun 4 §:n 2 kohdassa.

Voimassaolevan 4 §:n 2 momentin mukaan maatilatoiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. EU:n lainsäädäntö velvoittaa suoraan jäsenvaltiota, eikä sitä tarkentavia säännöksiä voida antaa kansallisesti ilman siihen EU:n asetuksessa säädettyä valtuutta. Tilan määrittelyn osalta tällaista valtuutta ei ole säädetty. Nykyisen maatilatoiminnallista määrittelyä edellytyksestä toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäisestä tuotantoyksiköstä ei sisälly suunnitelma-asetuksen määritelmään. Nykyinen 2 momentti ei siten enää sisältyisi ehdotettuun 4 §:ään.

Jäljempänä selvitetty 14 b § sisältää tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertämisen kiellon, joka perustuu horisontaalasetuksen 62 artiklan velvoitteeseen. Suunnitelma-asetuksen tilamääritelmä tukee osaltaan mainittua horisontaalasetuksen velvoitetta estämällä määritelmän ja sen mukaisen toiminnan hallinnollisen ja paikan päällä tehtävän valvonnan sekä tilatunnusten myöntämisen prosessin kautta esimerkiksi tilan keinotekoisesta pilkkomisen tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi, jotta tapauskohtaiset tuen myöntämisen edellytykset täyttyisivät.

Voimassa oleva maaseudun kehittämisen tukemisesta annettu laki on tarkoitus korvata vuoden 2023 alusta lukien maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annettavalla lailla. Ehdotetun 4 §:n 8 kohta päivitetäisiin tämän muutoksen johdosta. Maatalouden rakennetukilain 9 kohdassa määritellään ohjelma. Asiakirja ei enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja vaan suunnitelma. Suunnitelmalla tarkoitettaisiin suunnitelma-asetuksen 104 artiklan mukaista yhteisen maatalouspolitiikan strategista suunnitelmaa, jonka tukitoimenpiteet rahoitetaan joko Euroopan unionin ja kansallisista varoista taikka kokonaan kansallisista tai kokonaan Euroopan unionin varoista.

Pykälän 10 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi ns. horisontaaliasetus. Horisontaaliasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä

neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

5 §. Tuen saaja. Pykälässä säädetään maatalouden rakennetuen saajista. Säädösteknisistä syistä kokonaisuuden säilyttämiseksi pykälän 1 momentti ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samanaikaisena verrattuna nykyiseen momenttiin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolla laajennettaisiin tuen saajien piiriä. Tulvaisuudessa tukea voisi myöntää myös vesilain mukaiselle ojitusyhteisölle taikka muulle kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymälle edellyttäen, että ojitusyhteisön jäsenet, kiinteistönomistajat ja vuokraoikeuden haltijat olisivat pykälän 1 momentissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä. Muutoksen syynä on ehdotus yhteisen ojitusinvestoinnin lisäämisestä maatalouden investointituella tuettavaksi toiminnaksi. Ehdotetulla muutoksella mahdollistettaisiin se, että yhteisiä ojitushankkeita pääasiassa tekevät ojitusyhteisöt voisivat olla tuen saajina. Vaikka suurinta osaa peruskuivatushankkeista varten perustetaan ojitusyhteisö, voidaan hankkeita toteuttaa myös ns. sopimusojituksina. Tämän takia esitetään, että myös kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymä voisi toimia tuen saajana. Molempia yhteenliittymiä kuitenkin sitoisi pykälän 1 momentti, jonka mukaan tukea voidaan myöntää maatalousyrittäjälle. Kuitenkin ojitusyhteisöissä voi olla myös jäseniä, jotka eivät täytä maatalousyrittäjän määritelmää. Ojitusyhteisön jäsenyydestä säädetään vesilain 23 §:ssä, jonka mukaan ojitusyhteisön jäseniä ovat hyödynsaajat. Näihin hyödynsaajiin voi kuulua myös esimerkiksi hyötyalueella sijaitsevien asuinkiinteistön omistajia ja viljelijöitä, jotka eivät täytä tukikelpoisen maatalousyrittäjän määritelmää. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että ojitusyhteisöstä ne, jotka eivät täytä maatalousyrittäjän määritelmää, rajautuisivat tuen ulkopuolelle. Tuen saajan määrittelyllä ei kuitenkaan muuteta vesilain sääntelyä ojitusyhteisön jäsenistä, eli yhteisön jäsenenä voi olla myös tukikelvottomia jäseniä.

6 §. Nuoren viljelijän aloitustuki. Voimassa olevan 6 §:n 1 momentin 1 virkkeen mukaan tukea tilanpidon aloittamista varten voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka hakemuksen vireille tullessa on enintään 40-vuotias ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi (*nuori viljelijä*). Tämä sisältää myös tilanteen, jossa maataloutta aletaan harjoittaa tai jatkaa maatalousyhtymänä siten, että nuori viljelijä tai useampi nuori viljelijä yhdessä tulevat asemaan, jossa hän tai he yhdessä ovat tilanpidosta vastaavia elinkeinonharjoittajia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että määräysvalta maatalousyhtymässä on hänellä tai heillä yhdessä. Kyseessä on suunnitelmassa (Nuori viljelijä, s. 186) tarkoitettu ryhmä. Nuoren viljelijän aloitustuki voidaan myöntää kullekin tuenhakijalle edellyttäen, että tämä täyttää nuoren viljelijän tukea koskevat edellytykset. Edellä kuvailtu tilanne on kansallisessa käytännössä muodostanut luonteensa mukaan maatalousyhtymänä verotusyhtymän, jolla tarkoitetaan kahden tai useamman henkilön muodostamaa yhteenliittymää, jonka tarkoituksena on kiinteistön käyttö, viljely tai vuokraus.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudeksi tukimuodoksi valtioneuvoston nuoren viljelijän aloitustukea voitaisiin jatkossa myöntää avustuksen ja korkotuen lisäksi valtioneuvoston sisältyvänä tukena. Valtioneuvoston tukimuodoksi täydentäväksi tukimuodoksi jo olemassa olevien avustuksen ja korkotuen lisäksi. Vallitsevassa tilanteessa, jossa korkeiden tuotantokustannusten nousun ja epävakaiden Euroopan tilanteiden arvioidaan edelleen jatkuvan, valtioneuvoston merkitys tukimuotona kasvaa. Maatalouden yritystoiminnassa käytetyn omaisuuden vakuusarvoon voi liittyä riskitekijöitä kuten omaisuuden sijainti harvaanasutulla seudulla, jolloin niiden mahdolliseen realisointiin liittyy epävarmuustekijöitä.

7 §. Maatilan investointituki. Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi 7 §:n 4 momenttiin sisältyvän valtuussäännöksen osalta. Maatalouden rakennetukilain 3 §:n 3 momentin mukaan tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön sekä valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tukijärjestelmän rahoitusta varten osoitettujen varojen rajoissa. Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera) on talousarvion ulkopuolinen, maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimiva rahasto. Makeran käyttösuunnitelma sisältää maatalouden rakennetukilain mukaisten kokonaan kansallisesti rahoitettavien avustusten enimmäismäärän, mutta ei tarkempaa erittelyä.

Edellä mainitussa 3 §:n 3 momentissa säädetään yleisesti kahdesta eri rahoituslähteestä ja niiden sisältämien varojen rajoissa toimimisesta. Voimassa olevat maatalouden rakennetukilain säännökset investointiavustusten rahoituksen jakautumisesta Makeran ja talousarviossa osoitetun määrärahan kesken eivät ole selviä, eikä säännöksissä ole osoitettu toimivaltaa päättää rahoituksen jakautumisesta edellä mainittujen rahoituslähteiden välillä. Maatilojen investointitukien rahoituslähteistä säädetään tällä hetkellä maatilan investointituen kohdentamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (241/2015). Asetuksen 19 §:n 3 momentissa säädetään siitä, mihin investointitukiin käytetään EU:n osaksi rahoittamia nykyisen Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelman varoja ja mihin tukiin kokonaan kansallisia varoja. Säännös tarkoittaa käytettävän rahoituksen osoittamista käytettäväksi joko talousarviosta tai Makeran varoista.

Toimivaltaisen tahon määrittämiseksi edellä esitetyn perusteella ehdotetaan 7 §:n 4 momenttia muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin valtioneuvostolle osoitettu uusi valtuus. Ehdotetun lainkohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös säätää 3 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rahoituksen jakautumisen perusteista ja myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta eri rahoituslähteiden välillä. Muilta osin 4 momentin valtioneuvostolle osoitettu asetuk-senantovaltuus säilyisi sisällöllisesti ennallaan kuten myös maa- ja metsätalousministeriölle osoitettu asetuk-senantovaltuus.

8 §. Tuen saajaa koskevat edellytykset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyistä tuen saajan ammattitaitoa koskevaa vaatimusta kevennettäisiin. Voimassa olevassa säännöksessä hakijalla edellytetään olevan tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. Jatkossa tätä ei edellytetäisi silloin, jos kyseessä olisi ympäristön tilaa ja kestävä tuotantotapaa edistävä investointi, maatilojen energiainvestointi tai eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävä investointi. Edellä mainitut investoinnit ovat kooltaan yleensä selkeästi pienempiä kuin kilpailukykyä ja tuotannon nykyaikaistamista edistävät investoinnit, joissa vaatimus säilyisi. Näin ollen mainittujen investointien taloudellinen riski voidaan arvioida pienemmäksi. Lisäksi on tarkoituksenmukaista edistää ympäristöä, kestävyyttä, uusiutuvan energian käyttöä, eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta kaikilla tiloilla, vaikkei kou-lutusvaatimus täytyisikään.

9 §. Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset. Ehdotettu muutos 9 §:n 1 momenttiin ja sen perustelut ovat vastaavat kuin 3 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa esitetty.

11 §. Liiketoimintasuunnitelma. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarvike-turvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

13 §. Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotetun 1 momentin mukaan maatilan investointitukea ei myönnettäisi sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Momentin

muutos perustuisi suunnitelma-asetuksen 86 artiklan 4 kohdan 3 alakohtaan. Nykyisen käytännön mukaan on odotettava tukipäättöksen antamista ennen toimenpiteiden aloittamista. Jatkossa hakija voisi omalla vastuulla aloittaa ennen tukipäättöksen saamista tuen kohteena olevat toimenpiteet kuitenkin edellyttäen tukihakemuksen jättämistä. Poikkeuksena olisi kuitenkin tilanne, jossa toimenpiteeseen liittyviä välttämättömiä suunnittelukustannuksia voitaisiin kuitenkin tukea, vaikka ne olisivat muodostuneet ennen tukihakemuksen jättämistä. Viimeksi mainittujen kustannusten osalta olisi kuitenkin rajoitteena suunnitelma-asetuksen 86 artikla. Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ennen 1 päivää tammikuuta 2023 aiheutuneisiin kustannuksiin ei tukea voitaisi myöntää. Tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen yhteydessä on asiaa koskeva säännös.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2—4 momentit siirtyvät 3—5 momenteiksi. Lisäksi pykälän nykyistä 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

Rakennetukijärjestelmä koskee maataloutta kuten 5 §:n mukaisesta tuen saajastakin ilmenee. Tämän vuoksi pykälän uudessa 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että yhteisen ojitusinvestoinnin toteuttamisella saatavan hyödyn tulee kohdistua maatalousmaahan. Tällä sanamuodolla on myös tarkoitus välttää tuen päällekkäisyys metsätalouden kannustejärjestelmän kanssa. Ehdotettu tuki on tarkoitus kohdistaa laajempaan alueeseen eikä vain yhteen tilaan. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että hyödyn tulisi kohdistua useampaan kuin yhteen maatalaan.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

Pykälän 3 momenttiin, joka ehdotetun uuden 2 momentin lisäyksen takia siirtyy 4 momentiksi, esitetään lisättäväksi yhteistä ojitusinvestointia koskevat edellytykset. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan olisi esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma, josta on saatu vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto. Puoltavan lausunnon lisäedellytyksenä on, että tuettava toimenpide edistää ympäristön tilaa. Ojitussuunnitelman vaatimuksen tarkoituksena on varmistaa viranomaisten tiedonsaanti tuettavista yhteisistä ojitusinvestoinneista ja hankkeiden suunnittelun tiettyjen perusedellytysten toteutuminen. Vesilaissa tarkoitettu valtion valvontaviranomaisen puoltavalla lausunnolla varmistetaan, että tuettavalla ojitushankkeella on ympäristön tilaa edistäviä vaikutuksia. Kansallisessa vesilaissa ojitushankkeilta ei edellytetä ympäristön tilan edistämistä, vaan ainoastaan ehdotuksia toimenpiteiksi hankkeesta aiheutuvien haittojen estämiseksi tai vähentämiseksi. Näin ollen yhteinen ojitusinvestointi voidaan katsoa osaksi ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistäviä investointeja maataloilla –tukitoimea, jolla tuettavilta investoinneilta on edellytettävä korkeampia ympäristötavoitteita kuin pelkästään kansallisessa lainsäädännössä eli tässä tapauksessa vesilaissa vaaditaan. Tukitoimen vaatimusten mukaisesti ympäristön tilan edistäminen tarkoittaisi tässä tapauksessa, että tuettavan investoinnin tulee edistää ympäristöystävällisemmän tuotantotavan ja teknologian käyttöönottoa ja joiden tavoitteena on myönteinen vaikutus esimerkiksi maan kasvukuntoon ja ravinteiden käyttöön, kasvinsuojeluaineiden käytön turvallisuuteen, vesitalouteen, ravinteiden hyötykäyttöön ja kierätykseen, lannan tehokkaaseen käsittelyyn tai kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen. Yhteisen ojitusinvestoinnin osalta myönteinen vaikutus olisi esimerkiksi pellolta vesistöön kulkeutuvan ravinnekuormituksen pieneminen tai luonnon monimuotoisuuden vahvistuminen. Hyväksyttävästi laadittu ojitussuunnitelma muun muassa asianmukaisine kustannusarvioineen, kustannusositteluineen sekä hankkeen vaikutusten kuvauksineen olisi eräänä tuen saamisen perusedellytyksenä kuten voimassa olevassa peruskäytön tukilaissakin, joten olemassa oleva

käytäntö jatkuisi samankaltaisena. Nyt kuitenkin tuen ehtona olisi vesilain mukaisen ojitussuunnitelman laatiminen, vaikka ojitussuunnitelma ei olisi vesilain perusteella hankkeelle välttämätön. Vesilain 5 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää lupaviranomaisen lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää, eikä tätä ole tarkoitus muuttaa. Käytännössä esitetty muutos tarkoittaisi, että tuettavista sopimusojituksestakin vaadittaisiin suoraan samanlaista ojitussuunnitelmaa kuin ojitustoimituksessa käsiteltävistä hankkeista. Tällaisessa tapauksessa ojitussuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse vahvistaa vesilain 5 luvun 16 §:n mukaisesti vaan vesilain mukainen valtion valvontaviranomainen tarkistaisi suunnitelman lainmukaisuuden osana tässä pykälässä säädettyä puoltavan lausunnon antamisprosessia.

Säädösteknisistä syistä pykälän 2 ja 4 momentti, jatkossa 3 ja 5 momentti, ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samanasaisena verrattuna nykyisiin lainkohtiin. Ehdotetun 3 momentin mukaan jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä olisi luvan esittäminen. Ehdotetussa 5 momentissa olisi edelleen sekä valtioneuvostolle että maa- ja metsätalousministeriölle osoitettu asetuksenantovaltuus.

14 §. *Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi jatkossa viittaus suunnitelmaan nykyisen ohjelmaviittauksen tilalla. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tukijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan. Asiakirja ei siten enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja.

14 a §. *Kaksoisrahoituksen kieltö.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a §, jossa säädettäisiin kaksoisrahoituksen kiellosta. Pykälän mukaan maatalouden rakennetukilaissa tarkoitettua tukea ei voitaisi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaalijärjestyksen 36 artiklassa tarkoitettua kaksinkertaisen rahoituksen. Pykälä oikeuttaisi tarvittaviin takaisinperintätoimiin ryhtymisen, jos tuen myöntämisen jälkeen tulisi esille, että tuen hakija on saanut tuen tai ei ole ilmoittanut hakeneensa samaan toimenpiteeseen myönnettäväksi tukea jostakin muustakin rahoituslähteestä kuin unionin yleisen talousarvion maaseuturahastosta.

14 b §. *Tuen myöntämisen rajoitukset.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 b §, jossa säädettäisiin tuen myöntämisen rajoituksista.

Ehdotetun pykälän 1 kohdassa säädettäisiin tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertämisen kiellosta. Kohdan mukaan maatalouden rakennetukilaissa tarkoitettua tukea ei voitaisi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, maatalouden rakennetukilain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi. Tukea ei siten voitaisi myöntää esimerkiksi toimenpiteelle, jonka saamiseksi on esitetty virheellistä tietoa maatalon hallinnasta tekaistuilla vuokrasopimuksilla tai muilla vastaavilla asiakirjoilla. Säännös oikeuttaisi myös tarvittaviin takaisinperintätoimiin ryhtymisen, jos tuen myöntämisen jälkeen tulisi esille, että tuen hakija on toiminut edellä kuvaillulla tavalla. Ehdotetun pykälän 1 kohta perustuisi horisontaalijärjestyksen 62 artiklan velvoitteeseen.

Ehdotetun pykälän 2 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiensa suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena. Lähtökohtana tukea myönnettäessä on se, että tuen saaja on hoitanut asianmukaisesti julkisoikeudel-

liset ja yksityisoikeudelliset velvoitteensa. Tuen myöntämistä ei kuitenkaan evättäisi sillä perusteella, että velvoitteiden laiminlyönti olisi vähäistä. Vähäisyyttä koskeva arviointi olisi tehtävä tapauskohtaisesti, mutta arvioissa otettaisiin huomioon laiminlyönnin todenneen viranomaisen arvio laiminlyönnin luonteesta. Tällöin laiminlyönnin vähäisyyttä voitaisiin arvioida esimerkiksi euromääräisesti kuitenkin otettaessa huomioon laiminlyönnin toistuvuus tai ilmeinen tietoisuus laiminlyönnistä. Lisäksi tuen saajan oma-aloitteisuudella laiminlyöntinsä korjaamisessa voisi olla tapauskohtaisesti merkitystä. Tukea voisi erityisestä syystä myöntää myös silloin, vaikka velvoitteiden laiminlyönti olisi olennaista, jos velvoitteiden hoitamisesta olisi tehty esimerkiksi sitova maksusuunnitelma, jota olisi jo jonkin aikaa noudatettu. Erityisestä syystä tuki voitaisiin myöntää myös silloin, kun velvoitteiden laiminlyönti olisi olennaista poikkeuksellisista olosuhteista johtuen ja hakija olisi esittänyt riittävän selvityksen vireillä olevasta maksusuunnitelmasta. Poikkeuksellisella olosuhteella tarkoitettaisiin muun muassa ennalta arvaamattomia ja äkillisiä olosuhdemuutoksia, joihin ei ole voitu varautua. Tuen myöntäminen olennaisten velvoitteiden laiminlyöntien tapauksissa olisi kuitenkin hyvin poikkeuksellista ja sen olisi aina perustuttava tapauskohtaiseen perusteltuun ja dokumentoituun arviointiin.

Ehdotetun pykälän 3 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi. Tämä tuen ehto perustuisi niin sanottuun Deggendorf-ehtoon, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden viranomaiset eivät myönnä tukea toimijalle, joka on saanut valtiotukisääntöjen vastaista tukea ennen kuin kyseinen yritys on maksanut takaisin tai maksanut suljetulle tilille koko sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen.

Ehdotetun pykälän 4 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos hakija on EU:n valtioneuvoston valvonnassa tarkoitettulla tavalla vaikeuksissa oleva yritys. Vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitettaisiin edellä mainitun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä. Rajoitus on ollut nykyisellä ohjelmakaudella sekä rakenne- että yritystuissa.

15 §. Tuettavien toimenpiteiden valinta. Pykälän 1 momentin muutosehdotuksen, jonka mukaan momentissa olisi jatkossa viittaus suunnitelmaan nykyisen ohjelmaviittauksen tilalla, perustelujen osalta viitataan 3 §:n 1 momentin säännöskohtaisiin perusteluihin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetut muutokset perustuvat CAP-suunnitelmassa esitettyihin muutoksiin. CAP-suunnitelman mukaan valintaperusteina ovat hankkeen vaikutukset tuen kohteena olevan yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn, ympäristöön, ilmastoon sekä tuotantoolosuhteisiin. Nykyisen säännöksen sisältöä täydennettäisiin edellä selvitettyillä valintaperusteilla. Huomioon otettavaksi kokonaisuudeksi lisättäisiin vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon luonnonvarojen kestävästä käytöstä ohella.

Pykälän 3 momenttiin esitetään maatalousyrittäjien yhteenliittymän rinnalle lisättäväksi ojitusyhteisö tai muu kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymä, jolloin 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkasteltaisiin myös näiden yhteisöjen ja ryhmittymien osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa. Esitetyillä lisäyksillä tuotaisiin pykälässä yhteisiä ojitusinvestointeja toteuttavat tahot muiden yhteisöjen rinnalle. Lisäksi viittaus edeltävän momentin kohtaan korjattaisiin.

Nuoren viljelijän aloitustuen valintakriteerit ovat CAP-suunnitelman mukaan yritystoiminnan taloudelliset edellytykset, tilan tuotantoedellytykset sekä esitetyt tilan kehittämistoimet ja toiminnan kestävyys. Nämä olisi jatkossa otettava huomioon 15 §:n 4 momentin mukaan tuettavien toimenpiteiden valinnassa. Voimassa olevan säännöksen mukaan jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavat tekijät.

16 §. Luotonantaja. Pykälässä oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

18 §. Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Nykyinen määrä on 110 miljoonaa euroa. Lainojen pääomamäärän korotusta ehdotetaan nostettavaksi, jotta se vastaisi arvioitua tarvetta vuosina 2023—2027. Nykyinen mitoitus on suunniteltu vastaamaan rahoituskauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 tarvetta. Lisäksi mitoituksessa on huomioitava, että jatkossa valtiontakaus olisi mahdollinen tukielementti myös nuoren viljelijän aloitustuessa.

19 §. Toimenpiteen toteutusaika. Pykälässä säädetään toimenpiteen toteutusajasta muun ohella siten, että jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen luvan rinnalle vesilain mukainen lupa. Lisäyksen syynä on ehdotus yhteisen ojitusinvestoinnin lisäämisestä maatilan investointituella tuettavaksi toiminnaksi. Tällaiset ojitushankkeet voivat tarvita vesilain mukaisen luvan, minkä takia asia on otettava huomioon myös määräajasta säädettyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta hakea toimenpiteen toteutusajalle pidentäystä. Pidentäystä on haettava ennen kahden vuoden toteutusajan päättymistä tai ennen erikseen asetetun määräajan päättymistä. Edellytyksenä on se, että toimenpide on aloitettu alkuperäisessä aikataulussa ja että pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodella kerrallaan. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle mahdollisuus hakijaa kohdanneiden vakavien olosuhteiden vallitessa käsitellä ja hyväksyä pidentäys, vaikka pidentäystä koskeva hakemus myöhästyi. Tätä mahdollisuutta olisi kuitenkin rajoitettu. Hakemus olisi toimitettava kohtuullisessa ajassa edellä selvitetyn määräajan päätyttyä. Kohtuullinen myöhästymisen tarkoittaisi muutamien viikkojen myöhästymistä, ei kuukausien myöhästymistä. Edellytyksenä pidentäykselle on, että hakemus johtuu hakijan vakavasta terveydentilasta koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä. Esimerkiksi normaalit sääolosuhteet, jotka ovat yleisesti ennakoitavissa, kuten syksyn epävakaiset sääolot, ei ole tässä yhteydessä tarkoitettu yllättävä, ennalta arvaamaton syy. Toimenpiteen toteuttamisen hidastuminen ja siihen liittyvät syyt eivät tule normaalioloissa tuensaajalle yllätyksenä, joten näissä tapauksissa määräajan pidentämistä koskeva hakemus on mahdollista tehdä hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä.

Pykälän 3 momentin muutosehdotuksen, jonka mukaan momentissa olisi jatkossa viittaus suunnitelmaan nykyisen ohjelmaviittauksen tilalla, perustelujen osalta viitataan 3 §:n 1 momentin säännöskohtaisiin perusteluihin.

20 §. *Tuen käyttöä koskevat ehdot.* Pykälän 2 momentissa säädetään niin sanotusta tuettujen investointien pysyvyysajasta. Tuetun investoinnin on oltava tukipäätöksen mukaisessa toiminnassa koko 2 momentissa säädetyn ajan. Lainkohdan mukaan pysyvyysaika kestää viisi vuotta avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Investointia ei saa tänä aikana pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan toimintaan. Tähän edellytykseen voidaan kuitenkin hakea poikkeusta luvalla, jonka myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, lupaa tulisi hakea ennen luovutusta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Luvan myöntämisen ongelmaksi on kuitenkin muodostunut siihen liittyvä edellytys siitä, että lupa on haettava ennen luovutusta. Jos lupaa ei ole haettu ennen luovutusta, nykyinen maatalouden rakennetukilaki edellyttää myönnetyn tuen takaisinperintää. Maatalouden rakennetukilain 46 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä. Luovutustapauksissa on saattanut epähuomiossa pysyvyysaikaan liittyvä edellytys luvan hakemisesta etukäteen jäädä huomiotta ja luvan hakemisen pienikin myöhästyminen on aiheuttanut tuen takaisinperinnän. Huolimatta siitä, että tuen myöntämisen edellytykset olisivat muutoin täyttyneet.

Edellä selvitettyyn liittyen 20 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupamenettely poistettaisiin ja sen tilalle muutettaisiin vastaavat edellytykset investointituen ehdoksi. Ehdotetun 2 momentin mukaan voimassa oleva edellytys pysyvyysajasta säilyisi. Momenttia ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voitaisiin kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Vastaavalla omaisuudella ei tarkoiteta tässä uuden omaisuuden hankkimista vaan sellaisen omaisuuden hankkimista, jota katsotaan voitavan edelleen asianmukaisesti käyttää tuen kohteena olevaan yritystoimintaan. Yritysjärjestelyssä edellytettäisiin, että muodostettava yritysmuoto on sellainen, että se täyttäisi maatalouden rakennetukilain 5 §:n tuensaajaa koskevat edellytykset. Säännöksellä halutaan edelleen varmistaa tuen kohdentuminen maatalouden alkutuotantoon ja sitä koskevan rakennekehityksen edistämiseen sekä sen kohdistumisen sellaisille tahoille, jotka täyttävät tuen myöntämisen edellytykset.

Myös pykälän 3 momenttiin ehdotetaan vastaavanlaista muutosta kuin edellä on selvitetty pykälän 2 momenttiin. Ehdotetun lainkohdan mukaan tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuetun yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Myös tällä säännöksellä halutaan edelleen varmistaa tuen kohdentuminen maatalouden alkutuotantoon ja sitä koskevan rakennekehityksen edistämiseen sekä tuen kohdistuminen sellaisille tahoille, jotka täyttävät tuen myöntämisen edellytykset. Ehdotuksella saataisiin myös poistettua ne tilanteet, joissa tuen myöntämisen edellytykset olisivat täyttyneet, mutta epähuomiossa pysyvyysaikaan liittyvä edellytys luvan hakemisesta etukäteen on aiheuttanut tuen takaisinperinnän.

Pykälä 2 ja 3 momentteihin ehdotettuihin muutoksiin liittyen ehdotetaan muutettavaksi maatalouden rakennetukilain 46 §:ää, johon ehdotetut muutokset on esitetty viimeksi mainitun pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 4 ja 5 momenttia ei ehdoteta muutettavaksi, mutta ne sisällytetään pykälän muutoksiin säädöskokonaisuuden selkeyden säilyttämiseksi.

Pykälän 6 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

21 §. Kirjanpitovelvollisuus. Pykälän 3 momentin muutosehdotuksen ja perustelujen osalta viitataan 3 §:n 1 momentin säännöskohtaisiin perusteluihin.

27 §. Lainan siirtäminen ja lainaehtoien muuttaminen. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

28 §. Hakumahdollisuudesta tiedottaminen. Pykälässä oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

29 §. Tuen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin tuen hakemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan tukea haettaisiin sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Hakemisessa käytettävä verkkopalvelu on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua tietovarantoa. Palveluun kirjautuminen edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Hakija tunnustetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään.

Sähköinen hakemus on maatalouden rakennetuissa ollut käytössä vuoden 2015 alusta. Jatkossa hakemukset voisi jättää kuitenkin ainoastaan sähköisesti. Voimassa olevan maatalouden rakennetukilain ja kuluvan EU:n ohjelmakauden aikana sähköisten rakennetukihakemusten osuus on kasvanut koko ajan ollen vuonna 2021 maatalousinvestointien osalta noin 85 prosenttia ja nuorten viljelijöiden aloitustuen osalta noin 91 prosenttia. Saapuneista 2958 hakemuksesta 432 kappaletta oli jätetty lomakkeella. Paperilomakkeella tehtyjä hakemuksia jätettiin eniten päättymässä olevan ohjelmakauden alkuvaiheessa, kun sähköinen haku tuli uutena mahdollisuutena käyttöön, eikä se kaikilta osin ollut heti käytössä.

Sähköinen haku on yleistynyt voimakkaasti nykyisen ohjelmakauden aikana, johon vaikuttaa osaltaan myös hakijoiden ikärakenne. Suurta kehitystä on tapahtunut samanaikaisesti tuen hakijan kannalta myös sähköisten järjestelmien käytettävyydessä, saavutettavuudessa ja luotettavuudessa. Nykyisen ohjelmakauden alussa vuonna 2015 paperisten rakennetukihakemusten osuus oli noin 52 prosenttia, vuonna 2021 noin 10 prosenttia. Tuen hakijat hakevat säännönmukaisesti lähes aina myös pinta-alan tai eläinten määrään perustuvia tukia, jotka tulevalla rahoituskautella, kun kyseessä ovat EU:n rahoittamat tuet, haetaan EU-lainsäädännön mukaan ainoastaan sähköisesti. Maatalouden rakennetukilain 5 §:n (Tuen saaja) mukaan tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta. Rakennetuki kohdistetaan elinkeinonharjoittajille, joilla voidaan nykyisessä toimintaympäristössä katsoa olevan riittävät tekniset valmiudet ja kyvykkyys sähköisen asioinnin käyttämiseen. Tuen haun yhteydessä on mahdollista

käyttää myös neuvontapalveluja. Sähköisen asioinnin edellyttäminen voidaan siten katsoa elinkeinon harjoittajalle kohtuulliseksi edellytykseksi tuen hakemisessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta sähköiseen tuen hakemiseen. Vaikka tukien sähköinen hakeminen olisi pääasiallinen tuen hakemismuoto, momentissa varauduttaisiin tilanteisiin, joissa paperinen tuen hakeminen on perusteltua mahdollistaa. Ruokavirastolle annettaisiin momentissa määräyksenantovaltuus mahdollistaa muu kuin sähköinen hakeminen. Tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys voisi liittyä esimerkiksi tilanteisiin, joissa pitäisi nopeasti toimeenpanna kriisitukityyppinen tukijärjestelmä. Tukihakemusten vähäinen määrä voi puolestaan liittyä tilanteisiin, joissa tuensaajajoukko tukijärjestelmästä johtuen on vähäinen, jolloin sähköisen järjestelmän muokkaaminen tukijärjestelmälle ei olisi taloudellisesti ja aikataulullisesti perusteltua. Muulla vastaavalla erityisellä syyllä tarkoitetaan muun muassa tilannetta, jossa jonkun hakijaryhmän osalta laissa edellytetty vahva sähköinen tunnistautuminen hakemisen yhteydessä ei olisi mahdollista.

Pykälän 3 momentissa olisi Ruokavirastolle osoitettu määräyksenantovaltuus.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä tukihakemuksesta tuen hakemiseksi.

30 §. Määräaika tuen hakemiselle. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi. Määräaika tuen hakemiselle kuvaisi paremmin pykälän sisältöä kuin nykyinen tuen hakeminen. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

35 §. Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen. Voimassa olevan 35 §:n 1 momentin mukaan avustusmuotoinen nuoren viljelijän aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aloitustuen maksaminen ei tapahtuisi viranomaisen aloitteesta vaan aloitustuen maksua haettaisiin käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Mainitun momentin mukaan tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Ehdotetulla muutoksella tuen saaja voisi itsenäisesti päättää ajankohdan tuen maksamisen ottaen huomioon esimerkiksi verotuksen. Tuen maksu tapahtuisi siten joustavasti haluttuna ajankohtana. Hakijan tehdessä itse maksua koskevan hakemuksen tulisi myös varmistettua hänen yhteys- ja maksatustietojensa ajantasaisuus. Ehdotettu menettely yhtenäistäisi lisäksi hallinnon käytäntöjä suhteessa muihin maatalouden rakennetukiin, ja vähentäisi samalla hallinnollista työtä, kun tuen hakijoiden maksuhakemukset tulisivat vireille hakijalähtöisesti. Tuki maksettaisiin edelleen kahtena eränä.

Voimassa olevaa pykälän 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi 1 momenttiin liittyen lisäämällä siihen täydennys siitä, että selvitys tilanpidon aloittamisesta esitettäisiin nuoren viljelijän aloitustuen ensimmäisen erän maksua koskevan hakemuksen yhteydessä. Tämä koskisi tilanteita, joissa aloitustuki olisi myönnetty ennen tilanpidon aloittamista.

Pykälän 3 momentin valtioneuvostolle osoitettua asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi. Valtuudesta poistettaisiin jatkossa tarpeettomaksi tuleva viittaus 2 momentissa tarkoitettun selvityksen toimittamiselle asetettavasta määräajasta. Määräajan tarve poistuu sen myötä, että hakijan olisi liitettävä selvitys maksua koskevan hakemuksensa yhteyteen. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

36 §. Avustusmuotoisen investointituen maksaminen. Pykälä ehdotetaan säädösteknisistä syistä säädettäväksi kokonaan uudelleen, vaikka sitä ei kokonaisuudessaan muutettaisi. Investointituen ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistäviin investointeihin sisältyy jatkossa myös edellä selvitetty yhteinen ojitusinvestointi. Sen maksamiseen sovelletaan siten tämän pykälän mukaisia menettelyjä.

Voimassa olevan 36 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että avustusmuotoisen investointituen maksatusta voisi jatkossa hakea vain sähköisesti. Pykälään lisättäisiin lisäksi uusi 2 momentti, joka vastaisi maksatuksissa edellä selvitettyä 29 §:n 2 momenttia. Ruokavirastolle annettaisiin 2 momentissa määräyksenantovaltuus mahdollistaa muu kuin sähköinen maksatuksen hakeminen. Perusteluina viitataan 29 §:n 2 momentin kohdalla esitettyyn.

Uuden momentin lisäyksen johdosta voimassa olevan pykälän 2–6 momentit olisivat jatkossa säädettyinä 3–7 momentissa. Nykyisessä 6 momentissa, jatkossa 7 momentti, oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

37 §. Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen. Pykälässä oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

38 §. Nostolupa. Voimassa olevan 38 §:n 2 momentin 1 virkkeen mukaan tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Kyseisen momentin sisältöä ehdotetaan tarkennettavaksi. Jatkossa edellä mainitun virkkeen mukaan tuen kohteena olevaa lainaa voitaisiin nostaa kerrallaan enintään korkotukilainan määrää vastaava osuus nostolupahakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Ehdotettu muotoilu ei muuta vallitsevaa käytäntöä, vaan se selvittää, miten lainan nostamisen voi toteuttaa suhteessa hyväksytyihin kustannuksiin.

Pykälän 4 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

39 §. Korkotuen maksaminen. Pykälän 3 ja 4 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

40 §. Tietojen antaminen seuranta varten. Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi tietojen antamista koskevan veloitteen osalta. Velvollisuutta laajennettaisiin siten, että tuen saajalta olisi jatkossa pykälän ehdotetun momentin mukaan oikeus saada suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja sen liitteessä I tarkoitettujen tukien seuranta ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot. Näiden tietojen saantiin olisi jatkossa oikeus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla. Suunnitelma-asetuksen 7 artiklan mukaan asetuksen yleistavoitteiden ja erityistavoitteiden saavuttamista on arvioitava suunnitelma-asetuksen liitteessä I esitettyjen tuotoksen, tuloksen, vaikutuksen ja asiayhteyteen liittyvien yhteisten indikaattorien perusteella. Ennallaan tuen saajalla säilyisi velvollisuus pyynnöstä esittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset, josta säädettäisiin jatkossa pykälän 2 momentissa. Selvityksiä ja seuranta varten tarvittavien tietojen sisältö määräytyy EU-lainsäädännön perusteella.

Pykälän ehdotetussa 3 momentissa olisi asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle ja määräys-
tenantovaltuus Ruokavirastolle.

41 §. *Tuen kohteena olevan lainan seuranta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa oleva viittaus Maaseutu-
virastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdis-
tynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

43 §. *Tietojen säilyttäminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin
myös viittaus suunnitelmaan ohjelmaviittauksen lisäksi. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tu-
kijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategia-
suunnitelmaan eli suunnitelmaan. Viittaus nykyiseen Manner–Suomen maaseudun kehittämis-
ohjelmaan 2014–2020 eli ohjelmaan on jatkossakin tarpeen tukien tietojärjestelmään sisältyviä
tietoja koskevan säilytysvelvoitteen vuoksi, joka jatkuu ohjelmakauden päättymisen jälkeenkin.

44 §. *Tarkastusoikeus.* Voimassa olevassa 44 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön,
Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastusoikeudesta. Nykyi-
sessä pykälässä, joka olisi jatkossa 1 momentti, oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan
korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvalli-
suusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Horisontaalasetuksen johdanto-osan 48 kohdan mukaan jäsenvaltioiden olisi unionin taloudel-
listen etujen suojaamiseksi otettava käyttöön järjestelmiä varmistuakseen siitä, että maatalous-
tukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitetut interventiot toteutetaan tosiasiallisesti ja asian-
mukaisesti. Horisontaalasetuksen 1 artiklassa säädetään asetuksessa annettavista säännöistä.
Näitä ovat artiklan mukaan muun muassa säännöt hallinto- ja valvontajärjestelmistä, jotka jä-
senvaltioiden on perustettava. Voimassa olevaan 44 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 2 momentti,
jossa säädettäisiin Ruokaviraston tarkastusoikeuteen liittyvien tarkastusten toteuttamisesta ja
niiden toteuttamiseen liittyvästä strategiasta ja suunnitelmasta. Ehdotetussa 3 momentissa sää-
dettäisiin Euroopan unionin toimielimelle annettavasta tarkastusoikeudesta.

Pykälän uudessa 4 momentissa olisi valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus.

45 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tarkastusta kos-
kevien kohteiden listaukseen myös rakennelmat. Lain 4 §:n 4 kohdan mukaisen investoinnin
määritelmään kuuluu myös rakennelmat. Ehdotetulla muutoksella on tarkoitus korjata tarkas-
tusta koskeva lainkohta yhtenäiseksi investoinnin määritelmän kanssa.

Pykälän 3 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella
Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa
ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

45 a §. *Tuen palauttaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, joka koskisi tuen pa-
lauttamista. Kysymys olisi tällöin tuen saajalle asetettavasta velvollisuudesta oma-aloitteisesti
palauttaa tuki tai sen osa. Palautusvelvollisuus koskisi tilannetta, jossa tuen saajalle on maksettu
virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti tukea. Tuen saajan tulisi palauttaa tuki tai sen
osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Vastaava palautusvel-
vollisuutta koskeva säännös sisältyy valtionavustuslain 20 §:ään, joka vastaavan säännöksen
puutteessa koskee myös maaseuturahastosta myönnettyjä tukia. Koska tuen myöntäjät eivät aina
huomaa tarkastaa valtionavustuslain soveltuvuutta myös rakennetukien tukijärjestelmiä toteu-
tettaessa, jollei hallinnon omassa lainsäädännössä erikseen siihen viitata, sen säännökset saatta-
vat jäädä tukihallinnossa soveltamatta. Yksinomaan kyseisen palautusvelvollisuuden osalta ei

ole tarkoituksenmukaista viitata valtionavustuslakiin. Siksi pykälä ehdotetaan lisättäväksi suoraan maatalouden rakennetukilakiin. Palautus olisi tehtävä viipymättä. Jos palautettava määrä olisi enintään 100 euroa, sen saisi jättää palauttamatta. Ehdotettavan uuden pykälän 2 momentin mukaan palautusvelvollisuus ei kuitenkaan koskisi laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta. Tällöinkin ilmeisen perusteeton tai virheellinen tuki olisi palautettava.

Ehdotetun uuden 45 a §:n lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 51 a § (Seuraamukset). Näistä muutoksista yhdessä 46 §:n otsikon muutoksen kanssa ehdotetaan selvyuden vuoksi muutettavaksi myös 11 luvun otsikko muotoon tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset.

46 §. Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä. Pykälän 1 momentin johdantokappaleta ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyinen ilmaisu tuen maksamisen keskeyttämisestä muutettaisiin tuen maksamisen lopettamiseksi. Ehdotettu muutos kuvaisi käytännön lopputulosta yksiselitteisemmin kuin nykyisin säännöksessä oleva termi. Terminologia olisi myös yhtenäinen esimerkiksi alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) 35 §:ssä käytetyn terminologian kanssa. Muutos olisi myös valtionavustuslain (688/2001) 28 §:n sisältöön verrattuna looginen. Viimeksi mainitussa pykälässä käytetään termejä keskeyttäminen ja lopettaminen niiden tarkoittaessa eri lopputulosta valtionavustuksen maksamisen suhteen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa todetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuudesta keskeyttää tuen maksaminen ja periä tuki takaisin. Eri takaisinperintäperusteiden osalta käytännössä on myös mahdollista, että koko tukea ei olisi perittävä takaisin. Tämä johtuen esimerkiksi momentin 3 kohdan sisällöstä, jonka mukaan takaisinperintä olisi tehtävä, jos tuen ehtoja ei ole noudatettu. Jos ehtojen noudattamattomuus on lievää, koko tuen takaisinperintä olisi kohtuutonta. Edellä esitetyn lisäksi ehdotetaan muutettavaksi myös pykälän otsikko vastaamaan ehdotettuja muutoksia.

Säädösteknistä syistä koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi ja siinä yhteydessä osa lainkohdista jäisi sisällöltään ennalleen. Pykälän 1 momentin nykyisiä 1—4 kohtaa ei ehdoteta muutettavaksi tässä esityksessä.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi jatkossa 20 §:ään ehdotettua muutosta. Edellä 20 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on selvitetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen nykyisin myöntämän luvan poistamista. Lupamenettelyn korvaksi jatkossa tuen ehtoihin sisällytettävä nykytilannetta korvaava sääntely. Ehdotetun 5 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus olisi velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos tuen saaja on luovuttanut tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä eikä tilalle ole hankittu vastaavaa omaisuutta tai toteutettu yritysjärjestelyä mainitun pykälän mukaisesti. Mainitussa 20 §:ssä tarkoitettu määräaika on viisi vuotta.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan nojalla tuen maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteena olisi, että tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 20 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos. Yksinomaan konkurssiin asettamista ei pidettäisi takaisinperinnän perusteena, eikä tavanomaiseksi arvioidun konkurssin johdosta olisi aiheutta enempiin toimenpiteisiin. Konkurssiin asettamisesta johtuva takaisinperintäpäätös olisi peruutettava, jos konkurssiin asettaminen määrätään peruuntumaan tai se kumotaan valituksen johdosta. Siltä osin kuin velallisen rikos on konkurssiin asetettaessa vasta selvitettävänä, saatavaa on valvottava ja tarvittaessa ratkaistava asia takaisinperintäpäätöksellä rikosasian tultua ratkaistuksi.

Momentin nykyisiä 6 ja 7 kohtaa, jatkossa 7 ja 8 kohdat, ei ehdoteta muutettavaksi, vaan niiden sisältö pysyisi ennallaan.

Takaisinperintäperusteihin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Mainitun lainkohdan mukaan takaisinperittäväksi olisi 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 20 §:ssä tarkoitettusta käyttöajasta. Ehdotuksella kohtuullistettaisiin maksetun tuen takaisinperintää, joka voisi tapauskohtaisesti muodostua hyvinkin suureksi suurissa investoinneissa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön noudattamatta jättämisestä. Momentin mukaan tukea ei maksettaisi tai tuen maksaminen lopetettaisiin ja jo maksettu tuki perittäisiin takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään. Säännös perustuisi horisontaaliasetuksen 61 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun velvoitteeseen.

Nykyinen 2 momentti siirtyisi 4 momentiksi edellä lisättäväksi ehdotettujen momenttien johdosta. Lainkohtaa ehdotetaan kuitenkin myös tarkennettavaksi siten, että perimättä voitaisiin jatkossa jättää määrä, joka ei sisältäisi korkoja. Pienin perittävä määrä olisi edelleen enintään 100 euroa.

Nykyinen 3 momentti siirtyisi 5 momentiksi edellä ehdotettujen momenttilisäysten vuoksi. Lainkohtaa ehdotetaan tarkennettavaksi terminologisesti siten, että säännöksessä ei enää käytettäisi terminä tuen palauttamista vaan tuen maksamista takaisin.

47 §. Takaisinperittäväälle määrälle suoritettava viivästyskorko. Lain 47 ja 50 §:n kokonaisuuden selkeyttämiseksi kumpaankin pykälään lisättäisiin tarkentava lause. Lain 47 §:n alkuun ehdotetaan lisättäväksi lause, jonka mukaan ”Jos takaisinperittävä määrä ei makseta viimeistään 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eräpäivänä”. Vastaavasti 50 §:n 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi eräpäivän osalta toteamalla sen olevan 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Pykälän otsikosta ehdotetaan muutettavaksi sana korko sanaksi viivästyskorko. Muutos kuvaisi paremmin pykälän sisältöä.

50 §. Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi samoilla perusteilla kuin on esitetty 46 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa. Nykyinen ilmaisu tuen maksamisen keskeyttämistä koskevasta päätöksestä muutettaisiin tuen maksamisen lopettamista koskevaksi päätökseksi. Momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi 47 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa selvitetty lisäys. Säädösteknisistä syistä kokonaisuuden säilyttämiseksi myös pykälän 2 momentti ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samanaikaisena verrattuna nykyiseen momenttiin. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin muutoksen johdosta siten, että terminologia vastaa ehdotettua muutosta.

51 §. Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano. Pykälän 1 momentissa oleva säännös takaisinperintäpäätöksen lainvoimaisuudesta ehdotetaan poistettavaksi. Lainvoimaisuuden edellyttäminen on käytännössä vaikeuttanut ja viivästyttänyt pykälässä säädetyn kuittauksen toteuttamista, osissa tapauksissa jopa estänyt kuittausmahdollisuuden käytön. Momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Voimassa olevan 51 §:n 2 momentin mukaan takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Lisäksi momentin mukaan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös takaisinperintäsaatavan vanhenemisesta. Ehdotus perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen 7.4.2022 antamaan tuomioon (Yhdistetyt asiat IFAP v. LM C-447/20 ja BD v. Autoridade Tributária e Aduaneira tributa C-448/20 ECLI:EU:C:2022:265). Tuomion mukaan Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 3 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan siinä säädetty täytäntöönpanoaika alkaa kuluu sellaisen päätöksen tekemisestä, jossa velvoitetaan palauttamaan perusteettomasti saadut määrät, koska tämän määräjän on alettava kuluu päivästä, jona kyseisestä päätöksestä tulee lopullinen. Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoon sovellettavan edellä mainitun verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:n mukaan julkinen saatava kuitenkin vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion vuoksi ehdotetaan 2 momenttiin lisäystä, jonka mukaan takaisinperintäsaatava vanhentuisi viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

51 a §. Seuraamukset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 51 a §, jossa säädetään olennaisiin väärinkäytöksiin liittyvistä seuraamuksista takaisinperintöjen lisäksi. Seuraamukset perustuvat horisontaalasetuksen 59 artiklassa jäsenvaltioille asetettuun velvoitteeseen. Horisontaalasetuksen 59 artiklan (Unionin taloudellisten etujen suojaaminen) 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on YMP:n yhteydessä sovellettavia hallintojärjestelmiä noudattaen annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Asetuksen 59 artiklan d alakohdassa todetaan, että näiden säädösten, määräysten ja toimenpiteiden on liityttävä erityisesti tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määrittämiseen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisten oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymisen.

Ehdotetun 51 a §:n 1 momentissa säädettävissä tapauksissa tuensaaja määrättäisiin suorittamaan takaisinperinnän lisäksi kertaluonteinen korotus, joka laskettaisiin takaisinperittävästä määrästä. Kyseeseen tulisivat selvät väärinkäytöstilanteet. Jos tuensaaja on esimerkiksi toimittanut tuen myöntävälle viranomaiselle väärennettyjä tai muutoin virheellisiä asiakirjoja tuen myöntämisen tai tuen maksamisen tueksi, seurauksena olisi takaisinperittävän määrän kertaluonteinen korotus. Samoin määrättäisiin kertaluonteinen korotus, jos kyseessä olisi 14 b §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joka on tullut ilmi vasta tuen maksamisen yhteydessä. Mainitussa 1 kohdassa olisi kyse tuen myöntämisen edellytysten keinotekoisesta luomisesta ja 2 kohdassa puolestaan tuen saanut olisi olennaisesti kiertänyt julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellisia velvoitteitaan.

Uuden pykälän 2 momentissa säädettäisiin kertaluonteisen korotuksen suuruudesta. Korotus olisi suuruudeltaan 10 prosenttia laskettuna takaisinperittävästä määrästä. Horisontaaliasetus edellyttää seuraamusten olevan tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Ehdotetut seuraamukset kohdistuisivat selviin väärinkäytösyriksiin. Erityisesti haetun tukimäärän ollessa suuri, voidaan katsoa, että seuraamus selvästä väärinkäytösyriyksestä olisi tehokas, oikeasuhteinen ja varottava. Horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset varotoimet, joilla varmistetaan, että 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettavat sovellettavat seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen tai toistuvuuteen. Voidaan katsoa, että edellä selvitettyt seuraamukset olisivat oikeasuhteisia ja suhteutettuja ehdotetussa pykälässä tarkoitettujen tapausten

vakavuuteen. Erityisesti mittavien väärinkäytösten osalta kertaluonteisen korotuksen taloudellista merkitystä ei voida katsoa vähäiseksi ja siten väärinkäytöksen seuraamus olisi oikeasuhteinen. Kertaluonteisen korotuksen alin määrättävä määrä on kuitenkin toisaalta oltava riittävän alhaalla sen yleisen varottavuusvaikuttavuuden säilyttämiseksi mahdollisten toistuvien väärinkäytösten estämiseksi.

52 §. Luottolaitoksen hyväksyminen. Pykälän 3 ja 4 momentissa olevat viittaukset Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

54 §. Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 3 ja 4 momentissa olevat viittaukset Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

55 §. Valtiontakauksesta perittävät maksut. Pykälän 2 ja 3 momentissa olevat viittaukset Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

56 §. Valtion takaajan vastuun toteutuminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa olevat viittaukset Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

61 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto. Edellä 4 §:n (Määritelmät) säännöskohtaisissa perusteluissa selvitetyn vuoden 2023 alusta voimaan tulevan uuden kehittämistukilain pykälänumeroinnin johdosta momentissa oleva pykäläviittaus 64 §:ään korjattaisiin viittaukseksi 57 §:ään.

70 §. Seurannan tietojärjestelmää koskeva siirtymäsäännös. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Pykälän mukaan ennen asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevan lainsäädännön voimaantuloa 42 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekisterien ylläpitoon, käyttämiseen sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994). Kyseinen laki on kumottu maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetulla lailla (284/2008). Viimeksi mainittu laki on puolestaan kumottu ruokahallinnon tietovarannosta annetulla lailla (560/2021), joka on tullut voimaan 1.7.2021. Maatalouden rakennetukilain voimassa olevassa 42 §:ssä viitataan kehittämistukilain 50 §:n 1 momenttiin, jonka muutoksessa viitataan ruokahallinnon tietovarannosta annettuun lakiin.

13.2 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

2 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittaus maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin (28/2014). Vuoden 2023 alusta on tarkoitus, että edellä mainitun lain korvaisi laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston nimi on muuttunut EU:n uuden rahoituskauden myötä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoksi. Tästä johtuen 2 §:n 5 momentissa rahaston nimi ehdotetaan muutettavaksi sen uuden nimen mukaiseksi.

6 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin määritelmien 17 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevassa poluralaissa on useita säännöksiä, joiden mukaan toimivaltainen viranomainen on Maaseutuvirasto. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto. Lakiin tulisi siten tehdä useita viranomaisen nimeen liittyviä teknisiä muutoksia. Tämän vuoksi ehdotetaan 6 §:n 1 momentin 17 kohdassa Maaseutuviraston tilalle muutettavaksi Ruokavirasto.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan uutta 18 kohtaa, jossa määriteltäisiin ns. horisontaaliasetus. Horisontaaliasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

7 §. Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi jatkossa viittaukset suunnitelmaan nykyisen ohjelmaviittauksen tilalla. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tukijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan. Asiakirja ei siten enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja.

7 a §. Tuen myöntämisen rajoitukset. Poluralakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jossa säädettäisiin tuen myöntämisen rajoituksista. Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertämisen kiellosta. Ehdotetun pykälän 2 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena. Ehdotetun pykälän 3 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos tuen hakijaa koskee yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi. Ehdotetun pykälän 4 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos hakija on EU:n valtiontukisääntelyssä tarkoitettulla tavalla vaikeuksissa oleva yritys.

Perustelujen osalta viitataan edellä maatalouden rakennetukilain (7.1 kohta) 14 b §:n säännös-kohtaisiin perusteluihin.

11 §. Tuettavan toimenpiteen aloittaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa lueteltuja tukia ei myönnettäisi sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetystä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voitaisiin tukea kuitenkin myöntää. Nykyisen käytännön mukaan on odotettava tukipäätöksen antamista ennen toimenpiteiden aloittamista. Jatkossa hakija voisi omalla vastuulla aloittaa ennen tukipäätöksen saamista tuen kohteena olevat toimenpiteet kuitenkin edellyttäen tukihakemuksen jättämistä. Poikkeuksena olisi edellä selvitetty suunnittelukustannukset, vaikka ne olisivat muodostuneet ennen tukihakemuksen jättämistä. Viimeksi mainittujen kustannusten osalta olisi kuitenkin rajoitteena tämän lakiehdotuksen voimaantulo, jota ennen aiheutuneisiin kustannuksiin ei tukea voitaisi myöntää. Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen yhteydessä on asiaa koskeva säännös. Edellä selvitettyä käytäntöä ehdotetaan tehtäväksi myös maatalouden rakennetukilakiin.

14 §. Tuettavien toimenpiteiden valinta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi jatkossa viittaukset suunnitelmaan nykyisen ohjelmaviittauksen tilalla. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tukijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategia-suunnitelmaan. Asiakirja ei siten enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja.

15 §. *Elinkeinon harjoittaminen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

16 §. *Hakijan tulot.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin edellä 15 §:n osalta on selvitetty.

40 §. *Korkotukilainan koron arviointi.* Pykälään tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin edellä 15 §:n osalta on selvitetty.

41 §. *Valtiontakausten enimmäismäärä.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiontakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Nykyinen määrä on 110 miljoonaa euroa. Lainojen pääomamäärän korotusta ehdotetaan nostettavaksi, jotta se vastaisi arvioitua tarvetta vuosina 2023—2027. Nykyinen mitoitus on suunniteltu vastaamaan rahoituskauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 tarvetta.

43 §. *Toimenpiteen toteutusajaksi.* Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta hakea toimenpiteen toteutusajalle pidennystä. Pidennystä on haettava ennen kahden vuoden toteutusajan päättymistä tai ennen erikseen asetetun määräajan päättymistä. Edellytyksenä on se, että toimenpide on aloitettu alkuperäisessä aikataulussa ja että pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodella kerrallaan. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle mahdollisuus hakijaa kohdanneiden vakavien olosuhteiden vallitessa käsitellä ja hyväksyä pidennys, vaikka pidennystä koskeva hakemus myöhästyi. Tätä mahdollisuutta olisi kuitenkin rajoitettu. Hakemus olisi toimitettava kohtuullisessa ajassa edellä selvitetyn määräajan päätyttyä. Kohdullinen myöhästymisen tarkoittaisi muutamien viikkojen myöhästymistä, ei kuukausien myöhästymistä. Edellytyksenä pidennykselle on, että hakemus johtuu hakijan vakavasta terveydentilasta koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä. Esimerkiksi normaalit sääolosuhteet, jotka ovat yleisesti ennakoitavissa, kuten syksyn epävakaiset sääolot, ei ole tässä yhteydessä tarkoitettu yllättävä, ennalta arvaamaton syy. Toimenpiteen toteuttamisen hidastuminen ja siihen liittyvät syyt eivät tule normaalioloissa tuensaajalle yllätyksenä, joten näissä tapauksissa määräajan pidentämistä koskeva hakemus on mahdollista tehdä hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä.

44 §. *Tuen käyttöä koskevat ehdot.* Pykälän 2 momentissa säädetään niin sanotusta tuettujen investointien pysyvyysajasta. Tuetun investoinnin on oltava tukipäätöksen mukaisessa toiminnassa tai käyttötarkoituksessa koko 2 momentissa säädetyn ajan. Lainkohdan mukaan pysyvyysaika kestää viisi vuotta. Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tähän edellytykseen voidaan kuitenkin hakea poikkeusta luvalla, jonka myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, lupaa on haettava ennen luovutusta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Luvan myöntämisen ongelmaksi on kuitenkin muodostunut siihen liittyvä edellytys siitä, että lupa on haettava ennen luovutusta. Jos lupaa ei ole haettu ennen luovutusta, nykyinen polurlaki

edellyttää myönnetyn tuen takaisinperintää. Poluralain 95 § 1 momentin 5 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään 5–8 luvussa tarkoitettua tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädettyä määräajan päättymistä. Luovutustapauksissa on saattanut epähuomiossa pysyvyysaikaan liittyvä edellytys luvan hakemisesta etukäteen jäädä huomiotta ja luvan hakemisen pienikin myöhästyminen on aiheuttanut tuen takaisinperinnän. Huolimatta siitä, että tuen myöntämisen edellytykset olisivat muutoin täyttyneet.

Edellä selvitettyyn liittyen 44 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupamenettely poistettaisiin ja sen tilalle muutettaisiin vastaavat edellytykset tuen ehdoksi. Ehdotetun 2 momentin mukaan voimassa oleva edellytys pysyvyysajasta säilyisi. Momenttia ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voitaisiin kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan investoinnin luonne ei olennaisesti muutu, tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jossa luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan investoinnin luonne ei olennaisesti muutu. Vastaavalla omaisuudella ei tarkoiteta tässä uuden omaisuuden hankkimista vaan sellaisen omaisuuden hankkimista, jota katsotaan voitavan edelleen asianmukaisesti käyttää tuen kohteena olevaan toimintaan.

Myös pykälän 3 momenttiin ehdotetaan vastaavanlaista muutosta kuin edellä on selvitetty pykälän 2 momenttiin. Ehdotetun lainkohdan mukaan tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saisi lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus voitaisiin kuitenkin merkittävästi osin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Myös tällä säännöksellä halutaan edelleen varmistaa tuen kohdentuminen oikein ja tuen kohdistuminen sellaisille tahoille, jotka täyttävät tuen myöntämisen edellytykset. Ehdotuksella saataisiin myös poistettua ne tilanteet, joissa tuen myöntämisen edellytykset olisivat täyttyneet, mutta epähuomiossa pysyvyysaikaan liittyvä edellytys luvan hakemisesta etukäteen on aiheuttanut tuen takaisinperinnän.

Pykälä 2 ja 3 momentteihin ehdotettuihin muutoksiin liittyen ehdotetaan muutettavaksi poluralain 95 §:ää, johon ehdotetut muutokset on esitetty viimeksi mainitun pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 4 momenttia ei ehdoteta muutettavaksi, mutta se sisällytetään pykälän muutoksiin säädöskokonaisuuden selkeyden säilyttämiseksi.

47 §. Hakumahdollisuudesta tiedottaminen. Pykälässä oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

48 §. Tuen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin tuen hakemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan tukea haettaisiin sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalveluun. Hakemisessa käytettävä verkkopalvelu on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua tietovarantoa. Palveluun kirjautuminen edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Hakija tunnistettaisiin vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään. Momentin mukaan tukihakemus voitaisiin tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Lomake voitaisiin toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai paperisena. Viimeksi mainittu olisi allekirjoitettava.

Kaikilla tuen hakijoilla ei käytännössä olisi kuitenkaan mahdollisuutta hakea tukea edellä selvitettyä verkkopalvelua käyttäen. Tilanteessa, jossa hakijalla ei olisi käytettävissä sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä tai edellytetty vahva sähköinen tunnistautuminen hakemisen yhteydessä ei olisi mahdollista, hakemus olisi edelleen mahdollista tehdä paperilomakkeella, joka olisi allekirjoitettava. Tilanteessa, jossa hakija käyttäisi saamenkielisiä hakulomakkeita, tuen hakeminen olisi mahdollista tehdä joko paperisella hakemuksella tai käyttäen täytettävää pdf-lomaketta, jolloin viimeksi mainittu toimitettaisiin suojatulla sähköpostiyhteydellä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Viimeksi mainittu tilanne aiheutuu siitä, että vaikka poluratkien käsittely tapahtuu ns. Hyrrä-tietojärjestelmässä, tietojärjestelmässä ei ole saamenkielistä kieliversiota. Kuten edellä on todettu, digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tarjottava jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita tai muita sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 4 §:n mukaan sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tarkoitetaan telekopiota ja telepalvelua, kuten sähköistä lomaketta, sähköpostia tai käyttöoikeutta sähköiseen tietojärjestelmään. Tässä yhteydessä käytettäisiin suojattua sähköpostiyhteyttä saamenkielisten hakemusten osalta saamenkielisenä verkkoasiointimahdollisuutena. Sähköpostiyhteydellä lomaketta toimittaessa käytettäisiin pykälän 1 momentin mukaan lomakkeena täytettävää pdf-lomaketta.

Pdf-lomakkeella ja paperilomakkeella tehtävä hakemus ja sille asetettavat edellytykset olisivat yhdenmukaiset sähköisen hakemuksen kanssa.

Sähköistä hakumahdollisuutta käytettiin porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakennetuissa vuoden 2017 syksystä alkaen. Vuonna 2021 sähköisten hakemusten osuus oli 65,8 prosenttia ja vuoden 2022 hakemuksissa, joiden jakso on alkanut 16.9.2021, sähköisten hakemusten määrä on ollut keväällä 2022 saadun tiedon mukaan 84 prosenttia.

Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan säädösteknisistä syistä säädettäväksi kokonaan uudelleen, vaikka niitä ei muutettaisi. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto. Pykälän 4 momentissa on edelleen Ruokavirastolle osoitettu määräyksenantovaltuus.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä tukihakemuksesta tuen hakemiseksi.

49 §. Määräaika tuen hakemiselle. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä tuen hakemisesta muotoon määräaika tuen hakemiselle.

52 §. *Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 1 momentin osalta on selvitetty.

56 §. *Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen.* Voimassa olevan 56 §:n 1 momentin mukaan avustusmuotoinen elinkeinon harjoittajan aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aloitustuen maksaminen tehtäisiin jatkossa tuen saajan aloitteesta eikä viranomaisaloitteisesti. Tuen saaja hakisi tuen maksamista jatkossa ensisijaisesti sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Tuen hakeminen voitaisiin kuitenkin tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Lomake voitaisiin toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai paperisena. Viimeksi mainittu olisi allekirjoitettava. Edellä selvitetty käytäntö ehdotetaan toteutettavaksi viittauksen säätämisellä lakiehdotuksen 48 §:n 1 momenttiin. Ehdotettu muutos tarkoittaisi samaa käytäntöä avustusmuotoisen aloitustuen hakemisessa ja tuen maksamisen hakemisessa. Ehdotetulla muutoksella tuen saaja voisi itsenäisesti päättää ajankohdan tuen hakemiselle ottaen huomioon esimerkiksi verotuksen. Tuen maksu tapahtuisi siten joustavasti haluttuna ajankohtana. Hakijan tehdessä itse maksua koskevan hakemuksen tulisi myös varmistettua hänen yhteys- ja maksatustietojensa ajantasaisuus. Ehdotettu menettely yhtenäistäisi lisäksi hallinnon käytäntöjä suhteessa muihin maatalouden rakennetukiin, ja vähentäisi samalla hallinnollista työtä, kun tuen hakijoiden maksuhakemukset tulisivat vireille hakijalähtöisesti. Tuki maksettaisiin edelleen kahdessa erässä.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

57 §. *Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi viittaamalla 48 §:n 1 momentissa säädettyyn menettelyyn. Pykälässä tarkoitettujen tukien osalta maksatusta voisi hakea sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Viitatuksi momentin mukaan tukihakemus voitaisiin tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka voitaisiin toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai paperisena. Viimeksi mainittu olisi allekirjoitettava. Perustelujen osalta viitataan lisäksi 48 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa esitettyyn.

Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

58 §. *Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen.* Pykälään tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

61 §. *Nostolupa.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

65 §. *Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen.* Pykälän 5 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

66 §. *Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen käyttäminen.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

67 §. *Lainan myöntäminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luotonantajalle.* Pykälän kaikkiin kolmeen momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

68 §. *Valtionlainan tilittäminen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

69 §. *Luotonantajan kulujen korvaaminen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

70 §. *Valtionlainojen varojen välittäminen.* Pykälän kaikkiin neljään momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

71 §. *Korkotuen maksaminen.* Pykälän 3 ja 4 momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

73 §. *Valtionvastuu.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

74 §. *Valtionlainoista maksettavat hyvitykset.* Pykälän viidestä momentista neljään tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty. Sääösteknisistä syistä pykälän 4 momentti ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samanasaisena verrattuna nykyiseen momenttiin.

75 §. *Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä koskevat viivästyskorot.* Pykälään tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

89 §. *Liiketoimintasuunnitelman seuranta.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

90 §. *Valtionlainan, korkotukilainan ja valtiontakauksen kohteena olevan lainan seuranta.* Pykälän kumpaankin momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty.

92 §. *Tietojen säilyttäminen.* Pykälään tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 49 §:n 2 momentin osalta on selvitetty. Viittaus nykyiseen Manner–Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014–2020 eli ohjelmaan on jatkossakin tarpeen tukien tietojärjestelmään sisältyviä tietoja koskevan säilytysvelvoitteen vuoksi, joka jatkuu ohjelmakauden päättymisen jälkeenkin.

93 §. *Tarkastusoikeus.* Voimassa olevassa 93 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastusoikeudesta. Nykyisessä pykälässä, joka olisi jatkossa 1 momentti, oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Maatalouden rakennetukilain 44 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on viitattu horisontaalasetukseen. Kyseisissä säännöskohtaisissa perusteluissa esitetty on sovellettavissa myös puolalain mukaisiin tukiin. Komissio antoi luonnokset uusiksi maatalouden valtiontukisäännöiksi 10.1.2022. Komission soveltaessa ja tulkittaessa kyseisten suuntaviivojen sääntöjä erityistukijärjestelmissä se ottaa huomioon yhteisen maatalouspolitiikan säännöt. Tämä johtuen kokonaan kansallisestikin rahoitettaviin tukiin sovellettavasta johdonmukaisuuden periaatteesta suhteessa yhteisen maatalouspolitiikan sääntöihin. Voimassa olevaan 93 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 2 momentti, jossa säädettäisiin Ruokaviraston tarkastusoikeuteen liittyvien tarkastusten toteuttamisesta ja niiden toteuttamiseen liittyvästä strategiasta ja suunnitelmasta. Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin Euroopan unionin toimielimelle annettavasta tarkastusoikeudesta.

Pykälän uudessa 4 momentissa olisi valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus.

94 §. Tarkastuksen suorittaminen. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos kuin 93 §:n uuden 1 momentin osalta on selvitetty.

94 a §. Tuen palauttaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, joka koskisi tuen palauttamista. Kysymys olisi tällöin tuen saajalle asetettavasta velvollisuudesta oma-aloitteisesti palauttaa tuki tai sen osa. Palautusvelvollisuus koskisi tilannetta, jossa tuen saajalle on maksettu virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti tukea. Tuen saajan tulisi palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Vastaava palautusvelvollisuutta koskeva säännös sisältyy valtionavustuslain 20 §:ään. Koska tuen myöntäjät eivät aina huomaa tarkastaa valtionavustuslain soveltuvuutta myös poluralain mukaisten tukien osalta, jos hallinnon omassa lainsäädännössä erikseen ei siihen viitata, sen säännökset saattavat jäädä tukihallinnossa soveltamatta. Yksinomaan kyseisen palautusvelvollisuuden osalta ei ole tarkoituksenmukaista viitata valtionavustuslakiin. Siksi pykälä ehdotetaan lisättäväksi suoraan poluralakiin. Palautus olisi tehtävä viipymättä. Jos palautettava määrä olisi enintään 100 euroa, sen saisi jättää palauttamatta. Ehdotetun uuden pykälän 2 momentin mukaan palautusvelvollisuus ei kuitenkaan koskisi laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta. Tällöinkin ilmeisen perusteeton tai virheellinen tuki olisi palautettava.

Ehdotetun uuden 94 a §:n lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 103 a § (Seuraamukset). Näistä muutoksista johtuen yhdessä 95 §:n otsikon muutoksen kanssa ehdotetaan selvytyden vuoksi muutettavaksi myös 23 luvun otsikko muotoon tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset.

95 §. Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä. Poluralain 95 § ehdotetaan muutettavaksi sääösteknistä syistä kokonaisuudessaan ja siinä yhteydessä osa lainkohdista jäisi sisällöltään ennalleen. Pykälän 1 momentin nykyisiä 1–4 kohtaa ei ehdoteta muutettavaksi tässä esityksessä eikä myöskään pykälän nykyistä 4 momenttia, joka jatkossa olisi 6 momentti. Nykyistä 2 momenttia, jatkossa 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että perimättä voitaisiin jättää jatkossa määrä, joka olisi enintään 100 euroa nykyisen 25 euron sijaan. Myös pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan ehdotettuja muutoksia.

Muutoin pykälään ehdotettujen muutosten osalta viitataan maatalouden rakennetukilain 46 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin.

103 §. Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano. Pykälän 1 momentissa oleva säännös päätöksen lainvoimaisuudesta ehdotetaan poistettavaksi. Lainvoimaisuuden edellyttäminen on käytännössä vaikeuttanut ja viivästyttänyt pykälässä säädetyn kuittauksen toteuttamista, osissa tapauksissa jopa estänyt kuittausmahdollisuuden käytön. Momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Voimassa olevan 103 §:n 2 momentin mukaan takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Lisäksi momentin mukaan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös takaisinperintäsaatavan vanhenemisesta. Ehdotus perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen 7.4.2022 antamaan tuomioon (Yhdistetyt asiat IFAP v. LM C-447/20 ja BD v. Autoridade Tributária e Aduaneira tributa C-448/20 ECLI:EU:C:2022:265). Tuomion mukaan Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 3

artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan siinä säädetty täytäntöönpano-aika alkaa kulua sellaisen päätöksen tekemisestä, jossa veloitetaan palauttamaan perusteettomasti saadut määrät, koska tämän määrääjän on alettava kulua päivästä, jona kyseisestä päätöksestä tulee lopullinen. Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoon sovellettavan edellä mainitun verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:n mukaan julkinen saatava kuitenkin vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion vuoksi ehdotetaan 2 momenttiin lisäystä, jonka mukaan takaisinperintäsaatava vanhentuisi viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan säädösteknisistä syistä säädettäväksi kokonaan uudelleen, vaikka sitä ei muutettaisi.

103 a §. Seuraamukset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 103 a §, jossa säädettäisiin olennaisiin väärinkäytöksiin liittyvistä seuraamuksista takaisinperintöjen lisäksi. Poluralain mukaiset tuet eivät sisälly suunnitelmaan ja ne rahoitetaan kansallisesti. Poluralain mukaiset tuet perustuvat kuitenkin komission valtiontukea koskevaan päätökseen, eikä voida katsoa olevan perusteltua, että vastaavaa säännöstä seuraamuksista ei säädettäisi poluralakiin liittyviin tukiin. Myös koska tavoitteena on ollut yhtenäistää maatalouden rakennetukilain ja poluralain säännöksiä, ehdotettu uusi pykälä olisi tarkoituksenmukainen.

Seuraamusten säätäminen maatalouden rakennetukien osalta perustuu horisontaaliasetuksen 59 artiklassa jäsenvaltioille asetettuun veloitteeseen. Horisontaaliasetuksen 59 artiklan (Unionin taloudellisten etujen suojaaminen) 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on YMP:n yhteydessä sovellettavia hallintojärjestelmiä noudattaen annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Asetuksen 59 artiklan d alakohdassa todetaan, että näiden säädösten, määräysten ja toimenpiteiden on liityttävä erityisesti tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määräämiseen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisen oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymisen.

Ehdotetun pykälän perustelujen osalta viitataan maatalouden rakennetukilain 51 a §:n säännös-kohtaisiin perusteluihin.

109 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Säädösteknisistä syistä koko pykälä ehdotetaan säädettäväksi uudelleen siihen lisättäväksi ehdotetun uuden momentin johdosta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vain viranomaisen nimeen liittyvä tekninen muutos, jolla viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin 1 momentissa mainittujen viranomaisten oikeudesta saada maksutta tietoja Verohallinnolta. Tiedot voisivat liittyä veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että tietojen olisi oltava välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi. Ehdotettu uuden asiasisällön omaava momentti olisi pykälän 2 momentti.

Verohallinnon osana toimii Harmaan talouden selvitysyksikkö. Selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä käytettäisiin erityisesti sen selvittämiseksi, onko tuen saaja tukea hakiessa tai tuen maksamista hakiessa olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai muita julkisoikeudellisia maksuja. Koska tukien hakemiseen ja käyttöön liittyy väärinkäytön riski, tuen myöntämisessä, maksamisessa ja tuen käytön valvonnassa on tärkeää varmistua siitä, että tuen saaja ja sen vastuuhenkilöt toimivat asianmukaisesti. Tämän vuoksi toimivaltaisilla viranomaisilla olisi välttämätön tarve selvittää hakijoiden julkisten velvoitteiden hoitamista osana tuen myöntämis-, maksamis- ja tuen käytön valvontaprosessia.

Voimassa olevan pykälän 2 momenttiin, jatkossa 3 momentti, ehdotetaan tehtäväksi 1 momentissa selvitetty viranomaisen nimeen liittyvä muutos. Lisäksi momenttiin tehtäisiin tekninen korjaus, jolla lisättäisiin momenttiin maininta julkista hallintotehtävää hoitavasta. Muutosehdotus ei muuta momentin säätelyä vaan tekee momentin sisällöstä johdonmukaisen momentin virkkeen alkuosan kanssa.

Voimassa olevan pykälän 3 momenttiin, jatkossa 4 momentti, ehdotetaan tehtäväksi uuden momentin johdosta korjaus viittaukseen.

Maatalouden rakennetukilakiin ei ole tarvetta tehdä edellä selvitettyyn uuteen 2 momenttiin sisältyvää muutosta. Maatalouden rakennetukilain 61 §:ssä viitataan maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annettavaan lakiin. Viimeksi mainittuun lakiin on tarkoitus sisällyttää vastaava säännös tietojen saannista Verohallinnolta.

114 §. *Tekninen apu.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska teknisen avun rahoituksella edistetään CAP-suunnitelman hallinnointia. Teknistä apua ei siten käytetä poluralain toimeenpanossa, koska poluralain mukaiset tukijärjestelmät eivät sisälly Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan.

13.3 Kolttalaki

2 a §. *Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan.* Pykälän otsikossa ehdotetaan muutettavaksi nykyinen ohjelma sana suunnitelmaksi. Maatalouden rakennetukiin liittyvät tukijärjestelmät vuosina 2023—2027 sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan. Asiakirja ei siten enää jatkossa ole ohjelma-asiakirja. Säädösteknisistä syistä kokonaisuuden säilyttämiseksi koko pykälä ehdotetaan säädettäväksi uudelleen samanasaisena verrattuna nykyiseen pykälään.

8 §. *Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet.* Pykälän 3 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittaus maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin. Vuoden 2023 alusta on tarkoitus, että edellä mainitun lain korvaisi laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027.

Euroopan meri-, ja kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettu laki (997/2021) on kumonnut pykälän 4 momentissa mainitun Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014). Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin lain nimikkeen korjaus.

55 §. *Täytäntöönpanoviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

55 a §. *Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälään tehtäisiin vastaava muutos kuin 55 §:n 1 momentin säännökohtaisissa perusteluissa on selvitetty.

65 §. *Tarkeimmat säännökset ja määräykset.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaava muutos kuin 55 §:n 1 momentin säännökohtaisissa perusteluissa on selvitetty.

Edellä poluralain säännökohtaisissa perusteluissa on esitetty perustelut ehdotettavista muutoksista 11 §:ään (Tuettavan toimenpiteen aloittaminen), 43 §:ään (Toimenpiteen toteutusaika), 48 §:ään (”Tukihakemus”, pykälän otsikoksi ehdotetaan ”Tuen hakeminen”), 57 §:ään (Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen), 93 §:ään (Tarkastusoikeus) ja 109 §:ään (Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen). Nämä ehdotetut muutokset koskisivat myös kolttalakia johtuen kolttalain viittauksista poluralain kyseisiin pykäliin.

13.4 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta

2 §. Pykälässä oleva viittaus voimassa olevaan maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain 19 §:n mukaisiin varoihin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annettavan lain vastaavaan pykälään. Viimeksi mainitun lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

2 a §. Pykälän 2 momentissa olevat viittaukset Maaseutuvirastoon ehdotetaan korvattavaksi viittauksella Ruokavirastoon. Maaseutuvirasto on yhdistynyt Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa ja toimii nykyisin nimellä Ruokavirasto.

3 §. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus voimassa olevaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annettavaan lakiin. Viimeksi mainitun lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

Edellä 3.4-kohdassa on selvitetty esityksessä ehdotetun rahoituslain kumoamisen taustoja. Rahoituslaki on todettu maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 §:n 4 momentissa. Kyseinen viittaus ehdotetaan poistettavaksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetusta laista. Momentissa olevalla maininnalla viitataan rahoituslain tavoitteisiin maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoja käytettäessä. Viittauksella ei ole yksittäisen tuen saajan oikeuksiin vaikutusta, eikä ehdotettu kumoaminen edellytä tämän vuoksi muita kuin edellä mainitun viittauksen poistamisen maatilatalouden kehittämisrahastosta annetusta laista.

14 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksen lakiehdotuksiin sisältyvät lainkohdat, joissa on valtuudet alemman asteiseen normintoon, ovat valtaosin sellaisia, jotka eivät muutu valtuuden sisällön osalta, vaan niihin tehdään vain tekninen korjaus, esimerkiksi Maaseutuviraston nimen tilalle muutettaisiin Ruokavirasto. Osa norminantovaltuuksista ovat lakiehdotuksissa sen vuoksi, että ne on sisällytetty lakiehdotukseen samanasaisina verrattuna voimassa olevaan lakiin säädösteknisen selvyuden säilyttämiseksi. Ne lainkohdat, joissa valtuuden antaminen on uusi tai joiden sisältö valtuuden osalta muuttuu, on selvitetty jäljempänä.

Maatalouden rakennetukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentti, 29 §:n 4 momentti, 35 §:n 3 momentti, 36 §:n 2 momentti, 40 §:n 3 momentti sekä 44 §:n 2 ja 4 mo-

mentti ovat ne säännökset, joihin ehdotetaan muutoksia tai lisäyksiä valtuussäännöksiin. Polurallain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 93 §:n 4 momenttiin lisättäisiin uusi valtuussäännös.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun rahoituksen jakautumisen perusteista ja myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta eri rahoituslähteiden välillä. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Ehdotettu momentti vastaa maatalouden rakennustukilain voimassaolevaa asetuksenantovaltuutta lisättyä asetuksenantovaltuudella valtioneuvostolle rahoituksen jakautumisen perusteista ja myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta eri rahoituslähteiden välillä.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 29 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset siitä, että tiettyä tukea tai tiettyjä tukia haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää. Tämä uusi norminantovaltuus on tarkoitettu hyvin poikkeuksellisiin tilanteisiin, joissa tukien hakemisen varmistamiseksi Ruokavirasto voisi toteuttaa haun muutoin kuin sähköistä hakua käyttäen. Ruokavirasto ei tekisi ratkaisua siitä, mitkä ovat kyseiset tukijärjestelmät vaan sen valtuus koskisi vain tuen hakemisen käytännön toteutusmuotoa. Saman pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto voisi antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, sähköisen hakemisen menettelyistä sekä suunnitelman ja selvitysten esitystavasta. Viimeksi mainittu vastaa muutoin maatalouden rakennustukilain voimassa olevaa määräystenantovaltuutta lisättyä kuitenkin määräyksenantovaltuudella hakemukseen liitettävistä asiakirjoista.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 35 §:n 3 momentin mukaan tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset tilanpidon aloittamista koskevasta selvityksestä. Ehdotettu momentti vastaa muutoin maatalouden rakennustukilain voimassa olevaa asetuksenantovaltuutta, mutta siitä on poistettu tarpeettomana valtioneuvostolle osoitettu valtuus asettaa määräaika toimitettavalle selvitykselle tilanpidon aloittamisesta.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 36 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset siitä, että tuen maksua haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää. Ehdotettu momentti on uusi lisäys lakiin ja antaa Ruokavirastolle määräyksenantovaltuudet laissa eriteltyissä tilanteissa. Tämä norminantovaltuus on tarkoitettu hyvin poikkeuksellisiin tilanteisiin, joissa tukien maksamisen varmistamiseksi Ruokavirasto voisi toteuttaa maksamisen hakemisen muutoin kuin sähköistä hakua käyttäen. Ruokavirasto ei tekisi ratkaisua siitä, mitkä ovat kyseiset tukijärjestelmät vaan sen valtuus koskisi vain tuen maksatuksen käytännön toteutusmuotoa.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 40 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Asetuksenantovaltuus olisi uusi. Säädöstaso olisi valtioneuvosto, koska maa- ja metsätalousministeriön eikä myöskään Ruokaviraston katsota olevan asianmukaista antaa osin it-

seään koskevia säännöksiä tai määräyksiä. Lisäksi edellä mainitun lainkohdan mukaan Ruokavirasto antaisi tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä sen toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Maatalouden rakennustukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 44 §:n uuden 4 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Mainitussa 2 momentissa säädetään Ruokavirastolle uusi velvoite riskianalyysin ja satunnaisotantojen määrittelystä tarkastusten suorittamisessa sekä tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman laatimisesta. Poluralain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 93 §:n 3 momentissa on vastaava uusi asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle kuin edellä selvitetty.

15 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2023.

Lakiehdotuksiin 1 ja 2 sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan muutoksella ei olisi vaikutusta niiden hakemusten käsittelyyn, jotka ovat vireillä lain tullessa voimaan, eikä myöskään ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen. Kumpaankin edellä mainittuun lakiehdotukseen sisältyy myös toinen siirtymäsäännös, jonka mukaan lakiehdotuksessa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voitaisi tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1.1.2023.

Lakiehdotuksella 1 ehdotetaan kumottavaksi rahoituslaki ja peruskuivatuksen tukilaki. Nykyinen peruskuivatuksen tukilaki on vanhentunut. Laissa säädetään peruskuivatushankkeen toteuttamisesta valtiontyönä, sekä tätä varten myönnettävästä valtionlainasta. Valtiontöistä ja niitä varten myönnettävistä valtionlainoista tukimuotoina on kuitenkin luovuttu vuonna 2012, ja nykyisin hyödynsaajien muodostamat yhteisöt toteuttavat itse kaikki hankkeet ja voivat siis hakea niihin avustusta.

Peruskuivatussäädökset on uudistettava myös sen takia, että järjestelmä ei sovi enää yhteen EU:n valtiontukia koskevien säädösten kanssa. Jo edellisellä ohjelmakaudella 2014—2020 EU:n valtiontukien merkittävä uudistus vaati peruskuivatustuesta tukitoimen ennakoilmoitusmenettelyn eli notifiointin. Komissio hyväksyi lopulta peruskuivatustuen uusien valtiontukiehtojen mukaiseksi heinäkuussa 2015, mutta kiinnitti hyväksymisen hakuvaiheessa huomiota salaojitus- ja peruskuivatustuen mahdolliseen päällekkäisyyteen, tuensaajien tukikelpoisuuteen sekä tuen haitallisiin ympäristövaikutuksiin (fysikaaliset muutokset ja vesien tilan heikkeneminen). Peruskuivatustoiminta tulevaisuudessa ehdotetaan tuettavaksi yhteisenä ojitusinvestointina osana maatalouden investointitukea. Säädösperusta olisi tällöin sama kuin maatalouden paikalliskuivatusta eli salaojitusta ja säätösalaajitusta tuettaessa. Myös peruskuivatuksen tukemisen päätavoite, maatalouden toimintaedellytysten parantaminen, sekä pääosin tukemisen ehdot ja menettelyt ovat samankaltaisia juuri maatalouden investointitukien kanssa.

Viimeksi mainittuun lakiin liittyen lakiehdotuksessa 1 on siirtymäsäännökset vireillä olevien hakemusten ja voimassa olevien tukien osalta.

Rahoituslain tiettyihin asiakokonaisuuksiin liittyen on kumoamisesta johtuen tarpeen säätää siirtymäsäännöksiä. Korkotukeen liittyvien lainojen laina-aika oli 30 vuotta ja näitä lainoja on edelleen voimassa, kuten edellä 3.4 -kohdassa selvitetystä käy ilmi. Ehdotetun kumoamis- ja voimaantulosäännöksen mukaan maatalouden rakennetukilaila kumottaisiin rahoituslaki. Muutoslain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovellettaisiin kyseisen lain voimaan tullessa voimassa olleita rahoituslain säännöksiä. Myös rahoituslain mukaisten tukien ja valtionlainojen

lykkäyksen, tuen siirron, lakkauttamisen, irtisanomisen ja takaisinperinnän osalta noudatettaisiin muutoslain voimaan tullessa voimassa olleita rahoituslain säännöksiä.

Edellä rahoituslain osalta vireillä olevissa asioissa voi olla kyse esimerkiksi rakennusinvestointiin liittyvästä korkotukilainasta ja siihen liittyvän rakennuksen ympäristöluvan valitusprosessista. Jos valitusprosessi sisältää kaikki oikeusasteet, se voi kestää useita vuosia. Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (924/2016) lisättiin 1 a § (Lainojen maksuhelpotukset) edellä mainittuun voimaantulon jälkeen annettuun lakiin. Lisätyn pykälän mukaan rahoituslain nojalla myönnettyjen lainojen maksuhelpotuksiin sovelletaan samoja ehtoja ja menettelyjä kuin maatalouden rakennetukilain mukaisissa lainoissa. Rahoituslain nojalla myönnettyjen lainojen maksuhelpotusvuosien määrää lisättiin tuolloin kahdeksaan vuoteen. Muutos koski tuolloin takautuvasti kaikkia rahoituslain nojalla myönnettyjä lainoja. Mainitun 1 a §:n käytäntöä on aiheellista jatkaa ja siksi lykkäys sisällytettäisiin voimaantulosäännökseen. Tuen siirto voisi tulla kyseeseen esimerkiksi sukupolvenvaihdoksissa ja siksi se olisi tärkeää sisällyttää voimaantulosäännökseen. Tuen lakkauttamisen, irtisanomisen ja takaisinperinnän osalta on mahdollista, että näitä tapauksia ilmaantuisi vielä lain kumoamisen jälkeen laina-ajan ollessa 30 vuotta. Rahoituslain mukaisia korkotukilainoja oli jäljellä vielä 4835 kappaletta ja niihin liittyen on mahdollista, että edellä tarkoitettuja tilanteita voisi esiintyä.

16 Toimeenpano ja seuranta

Lakien toimeenpano on suurimmaksi osaksi Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla. Jotta lakien toimeenpano olisi mahdollisimman sujuvaa heti lakien voimaantullessa, tarkoitus on tehdä tiivistä yhteistyötä Ruokaviraston kanssa, jotta koulutukset ja ohjeistus voisivat parhaalla mahdollisella tavalla tukea lakien toimeenpanoa. Lisäksi tiivis yhteistyö Ruokaviraston kanssa tietojärjestelmien kehittämisessä on edellytys sille, että toimeenpano voi sujuvasti käynnistyä. Tukien hakemisessa ja hallinnoinnissa käytettävään Hyrrä -tietojärjestelmään tehtävien muutosten valmistuminen on keskeinen edellytys sille, että tukien hakeminen voi käynnistyä. Tämä korostuu vielä sen vuoksi, että tukien hakeminen on tarkoitus tehdä kokonaan sähköisesti maatalouden rakennetukien osalta.

Lakien toimivuutta on tarkoitus seurata niiden voimaantulon jälkeen eri keinoin. Erilaiset arvioinnit, jotka liittyvät yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman toimeenpanon arviointiin palvelevat myös säädettävien lakien toimivuuden arviointia. Suunnitelmaa toimeenpantaessa laaditaan koko rahoituskauden pituinen arviointisuunnitelma koskien jokaista erityistavoitetta. Arvioinnissa tarkastellaan, miten näihin määritellyt vaikuttavuustavoitteet toteutuvat. Arviointisuunnitelmassa kuvataan eri teemoihin suunnitellut arvioinnit. Suunnitelma-asetuksen nojalla vuotuisissa tuloksellisuuskertomuksissa jäsenmaa kertoo suunnitelman täytäntöönpanosta edellisenä varainhoitovuotena. Komissio hyväksyy tuloksellisuuskertomukset. Joka toinen vuosi tarkastellaan tuloksellisuutta tulosindikaattoreiden toteutumana perusteella, vuosina 2024 ja 2026. Edelleen rahoituskauden päätyttyä tehdään suunnitelman jälkiarviointi.

Sekä kansallisten tarkastajien että EU-toimielinten tarkastajien tarkastukset palvelevat myös toimeenpanon seurantaa.

17 Suhde muihin esityksiin

17.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Samaan aikaan nyt käsiteltävän hallituksen esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 on viittauksia kaikissa neljässä tämän esityksen lakiehdotuksissa. Viimeksi mainittuun lakiin viitataan myös muualla maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa käyttöön otetun kehittämistukilaki-määritelmän kautta. Esityksillä on siten sellainen yhteys, että ne on tarkoituksenmukaista käsitellä samanaikaisesti. Myös se, että kumpaankin lakiehdotukseen sisältyvät tukijärjestelmät sisältyvät Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan puoltaa niiden samanaikaista käsittelyä. Tarkoitus on, että nämä hallituksen esitykset käsiteltäisiin eduskunnassa syysistuntokaudella 2022 ja että edellä mainittuihin hallituksen esityksiin sisältyvät lakiehdotukset tulisivat voimaan 1.1.2023.

17.2 Suhde talousarvioesitykseen

Hallituksen esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioon ja on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä. Valtion talousarvion momentille 30.10.40 (*Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset*) on budjetoitu myöntämisvaltuutta x euroa ja määrärahaa x euroa ja momentille 30.10.41 (*Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki*) on budjetoitu myöntämisvaltuutta x euroa ja määrärahaa x euroa.

Tämä luku täydennetään jatkovalmistelun yhteydessä, kun valtion vuoden 2023 talousarvioesitys on tullut julkiseksi.

18 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

18.1 Johdanto

Esityksessä on perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin viisi liityntää, jotka ovat liityntä 6 §:n yhdenvertaisuuden vaatimukseen, 10 §:n yksityiselämän suojaan, 15 §:n omaisuudensuojaan, 17 §:ssä säädettyihin kielellisiin oikeuksiin ja 21 §:ssä tarkoitettujen hyvän hallinnon periaatteisiin.

18.2 Yhdenvertaisuusvaatimus ja hyvän hallinnon periaatteet

Maatalouden rakennetukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen mukaan maatalouden rakennetukea haettaisiin vain sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Voimassa olevan maatalouden rakennetukilain mukaisia avustuksia haettaessa sähköinen hakemus on ollut pääsääntö, mutta hakemuksen jättäminen myös lomakkeella on ollut mahdollista. Maatalouden rakennetukilakia koskevan lakiehdotuksen säännös sähköisestä hakemisesta merkitsisi käytännössä paperisesta hakemuksesta luopumista. Poikkeuksena olisivat tilanteet, joissa Ruokavirastolle annettaisiin valtuus erityisestä syystä mahdollistaa paperihakemusten jättäminen.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että sähköiseen asiointiin siirtymistä koskevaa sääntelyä on arvioitava perustuslain 21 §:ssä tarkoitettujen hyvän hallinnon periaatteiden sekä perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuuden kannalta (PeVL 32/2018 vp). Perustuslain 21 §:n 1 momentin

mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi. Perustuslain 21 §:ssä tarkoitettuun oikeusturvaan kuuluu myös jokaisen oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 32/2018 vp) viitannut hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi huoneistotietojärjestelmästä (HE 127/2018 vp) ja erityisesti mainitun esityksen säätämisperusteluihin, joissa on todettu, että sähköisen asioinnin yksinomaisuudella on yhteys myös perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännökseen, sillä sähköiset asiointivälineet eivät välttämättä ole tosiasiallisesti jokaisen saatavilla. Sähköisten asiointivälineiden käyttö maatalouden rakennetuissa on viime vuosina yleistynyt huomattavasti. Vuonna 2015 paperisten rakennetukihakemusten osuus oli noin 52 prosenttia, vuonna 2021 enää noin 10 prosenttia. Rakennetukien hakijat hakevat säännönmukaisesti lähes aina myös pinta-alaan tai eläinten määrään perustuvia tukia. Näitä tukia, jotka tulevilla rahoituskaudella, kun kyseessä ovat EU:n rahoittamat tuet, haetaan EU-lainsäädännön mukaan ainoastaan sähköisesti. Maatalouden rakennetukilain 5 §:n (Tuen saaja) mukaan tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatalalla maataloutta. Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa maatalousyrittäjillä ei käytännössä ole mahdollisuutta jättää peltoalatuksia taikka eläintukia hakematta. Tosiasiallisesti tässä viitekehyksessä, jos maatalousyrittäjä hakee peltoala- tai eläintukia sähköisesti, niin hänellä on tällöin valmius - eli sähköiset asiointivälineet ovat käytettävissä - ja osaaminen hakea sähköisesti myös maatalouden rakennetukia. Sähköisen asioinnin yksinomaisuudella ei siten aseteta maatalousyrittäjiä eri asemaan suhteessa toisiinsa. Sähköisen asioinnin edellyttäminen voidaan edellä esitetystä johtuen katsoa maatalousyrittäjälle kohtuulliseksi edellytykseksi tuen hakemisessa. Sähköiseen hakemiseen siirtymisen ei voida myöskään katsoa heikentävän maatalousyrittäjän mahdollisuutta saada tukihakemuksensa viranomaisen käsiteltäväksi. Siten perustuslain 21 §:ssä tarkoitettuun oikeusturvaan kuuluvan jokaisen oikeuden saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ei voida katsoa vaarantuvan. Maatalousyrittäjillä voidaan myös katsoa nykyisessä viitekehyksessä olevan yhdenvertaiset mahdollisuudet suhteessa perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännökseen hakea maatalouden rakennetukia.

18.3 Yksityselämän ja henkilötietojen suoja

Poluralain 109 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietojensaantioikeudesta Verohallinnolta. Käytännössä kyseessä on Verohallinnon selvitysyksikkö. Vastaava oikeus tulee myös maatalouden rakennetukilakiin edellä 109 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa selvitetyn viittauksen kautta. Perustuslakivaliokunta on arvioinut sääntelyä viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskien perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 7/2019 vp). Edellä selvitetty poluralain muutosta koskevan lakiehdotuksen säännökset täyttävät tämän vaatimuksen, sillä säännökset on sidottu välttämättömyysvaatimukseen sen kautta, että ne ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

18.4 Omaisuuden suoja

Ehdotetut muutokset maatalouden rakennetukiin ja poluralakiin koskevat pelkästään uusia, lainmuutoksen jälkeen myönnettäviä tukia ja lainoja. Aiemmin myönnettyjen tukien ehtoja ei muuteta, koska sekä poluralain että maatalouden rakennetukilain muutoslakiin ehdotetaan lisättäväksi asiaa koskeva siirtymäsäännös. Tästä johtuen ehdotus ei vaikuta tuen saajien perustuslain 15 §:ssä tarkoitettuun omaisuuden suojaan.

18.5 Kielelliset oikeudet

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Saamen kielilaisissa säädetään saamelaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa sekä julkisen vallan velvollisuuksista toteuttaa ja edistää saamelaisten kielellisiä oikeuksia. Saamelaisten kielelliset oikeudet ja lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten velvoitteet ovat laajemmat saamelaisten kotiseutualueella kuin kotiseutualueen ulkopuolella. Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta, mistä säädetään saamen kielilain 3 §:n 3 kohdassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:ssä.

Saamen kielilain 4 §:n nojalla saamelaisella on omassa asiassaan, tai asiassa, jossa häntä kuullaan, oikeus käyttää saamen kieltä laissa tarkoitettussa viranomaisessa. Viranomainen ei saa rajoittaa tai kieltäytyä toteuttamasta laissa säänneltyjä kielellisiä oikeuksia sillä perusteella, että saamelainen osaa myös muuta kieltä, kuten suomea tai ruotsia. Lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten niissä virastoissa ja muissa toimipaikoissa, jotka sijaitsevat saamelaisten kotiseutualueella, saamelaisilla on saamen kielilain 12 §:n nojalla oikeus käyttää valintansa mukaan joko suomen tai saamen kieltä. Saamelaisten kotiseutualue sisältyy Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen. Poluralain 49 §:n (Tuen hakeminen) 3 momentin mukaan viimeksi mainittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen viranomainen tukien haun osalta.

Maatalouden rakennetukien haku- ja käsittelymenettely hoidetaan ns. Hyrrä-järjestelmällä. Tällä hetkellä Hyrrä-järjestelmässä on mahdollista hakea sähköisesti maatalouden rakennetukilain ja poluralain mukaisia tukia. Kolttalain mukaisia tukia mainitussa sähköisessä järjestelmässä ei ole mahdollista hakea, vaan ne on haettava paperihakemuksella. Polura- ja kolttalain mukaisia hakemuksia voidaan toimittaa saamenkieltä käyttäen vain paperihakemuksina joko postitse toimitettuna tai vietyinä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Poluralakiin ei ehdoteta pakollista sähköistä hakumenettelyä kuten maatalouden rakennetukilakiin. Rakennetukilakiin ehdotetussa muodossaan säännös pakottaisi saamenkielisen hakijan käyttämään suomen- tai ruotsinkieltä, koska hänellä olisi sähköistä hakua käyttäessään käytettävänä vain suomen- tai ruotsinkielinen versio. Kuten edellä poluralain 48 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on tuotu esiin, digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tarjottava jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita tai muita sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä. Toimivalla verkkoasiointipalvelulla on erityisen tärkeä merkitys hallinnon digitalisaatiota kehitettäessä ja lisättäessä, eikä ole saamelaisten kielellisten oikeuksien eikä myöskään perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen kanssa sopusoinnussa, että tämä palvelukanava on jäänyt saamenkielisten tuen hakijoiden ulottumattomiin. Poluralain 48 §:ään ehdotetun muutoksen kautta, mainitun lain tukien haun yhteydessä, voitaisiin käyttää suojattua sähköpostiyhteyttä sähköisen tiedonsiirtomenetelmän yhtenä toteuttamismuotona saamenkielis-

ten hakemusten osalta. Ehdotetulla 48 §:n muutoksella lomake olisi mahdollista toimittaa jatkossa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta. Nämä lomakkeet olisivat käytettävissä myös saamenkielisinä. Tukea voitaisiin edelleen hakea myös sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalvelussa eli Hyrrä-järjestelmässä suomen- tai ruotsinkielellä. Myös paperihakemuksen käyttömahdollisuus säilyisi ennallaan. Hyrrä-järjestelmässä hakeminen ei olisi mahdollista saamenkielillä hakemuksilla, koska tietojärjestelmässä ei ole saamenkielistä kieliversiota.

Ehdotetun muutoksen poluralain 48 §:ään voidaan katsoa parantavan saamelaisten mahdollisuutta käyttää saamenkieltä tukien hakemisessa sähköisen tiedonsiirtomenetelmän ollessa käytettävissä. On myös mahdollista, että edellä tarkoitettu mahdollisuus madaltaisi kynnystä käyttää omaa kieltään tukihauksen yhteydessä. Myös pitkäät välimatkat ja toimipaikkojen vähäisyys - Rovaniemi ja Kemi - alueen maantieteelliseen kokoon nähden korostuvat saamelaisten kotiseutualueella erityisesti, kun tuen hakumahdollisuus saamenkielellä on nykyisin mahdollista vain paperihakemuksen muodossa.

18.6 Asetuksen- ja määräysten antovalta

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Säännöksen 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp, s. 131/II-132/I ja PeVL 11/1999 vp). Lainsäädäntövallan delegointia rajoittaa perustuslain 80 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Asetuksen antaja voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista.

Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Uuden perustuslain säätämisen myötä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteiden säätämiseen on kiinnitetty entistä tarkempaa huomiota. Asetuksen antaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu erityisesti vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp ja PeVL 40/2002 vp). Perustuslakivaliokunta on myös korostanut lausuntokäytännössään, että valtioneuvoston asetuksella ei voida antaa yleisiä oikeussääntöjä esimerkiksi yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan (PeVL 16/2002 vp).

Kun arvioidaan sitä, tuleeko asetuksen antovaltuus laissa osoittaa valtioneuvostolle vai ministeriölle, perustuslakiuudistuksen yhteydessä on todettu lähtökohtana, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Tämä periaate ilmenee valtioneuvoston päätöksentekoa koskevasta perustuslain 67 §:stä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on myös tuotu esiin perustuslain 80 §:n 1 momentin eräänä lähtökohtana se, että ministeriölle voidaan osoittaa ase-

tuksenantovaltaa lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisheikköissä asioissa (PeVL 33/2004 vp). Lakiehdotuksessa esitetään asetuksenantovaltuudet pääsääntöisesti valtioneuvostolle ja jotka ovat lakiehdotuksissa jo nyt voimassa olevien lakien valtuussääntöjä.

Lainsäädäntövallan siirtämisestä muulle viranomaiselle kuin ministeriölle säädetään perustuslain 80 §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Erityinen syy säättää viranomaisen määräystenantovallasta on perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp, s.133/II) mukaan käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sellainen sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 28/2008 vp) pitänyt mahdollisena määräystenantovallan osoittamista muulle kuin ministeriölle silloin, kun sääntelyn kohteena olevaan toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita valiokunnan käytännössä on vakiintuneesti pidetty perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina erityisinä syinä. Määräystenantovalta olisi tarkoituksenmukaista ja perusteltua osoittaa Ruokavirastolle. Ruokavirastolle osoitetut määräystenantovaltuudet liittyvät yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen. Lisäksi säädeltävä asiakokonaisuudet ovat selkeästi rajattuja. Voidaan katsoa, että ehdotetulle sääntelylle olisi sen kohteeseen liittyviä erityisiä syitä.

Perustuslakivaliokunnan kannanoton (PeVL 16/2009 vp) mukaan virasto on voinut antaa tarkempia määräyksiä silloin, kun ne ovat olleet lähinnä teknisluonteisia määräyksiä, joiden antaminen on perusteltua sääntelyn kohteen luonteen, teknisen kehityksen nopeuden ja sääntelyn edellyttämän erityisasiantuntemuksen vuoksi. Perustuslakivaliokunta on myös todennut (PeVL 48/2005 vp) lausunnon kohteena olleessa lakiehdotuksessa (Hallituksen esitys Eduskunnalle ilmailulainsäädännön valtuuksien olleen rajattuja koskiessaan teknisiä kysymyksiä, jotka edellyttävät alan asiantuntemusta. Lakiehdotuksissa tarkoitettu määräystenantovalta Ruokavirastolle rajautuisi sellaisiin seikkoihin, joiden asiallinen merkitys ei edellytä, että niistä säädettäisiin lailla tai asetuksella. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään korostanut, että perustuslain 80 §:n 2 momentti jo itsessään rajoittaa suoraan valtuussääntöjen tulkintaa ja määräystenantovaltuuksia on tämän vuoksi tulkittava supistavasti (PeVL 52/2001 vp ja PeVL 24/2002 vp). Valtuudet Ruokavirastolle olisivat lakiehdotuksissa yksilöity tarkasti vain tiettyyn asiakokonaisuuteen liittyviin yksityiskohtiin ja olisivat luonteeltaan lisäksi teknisiä. Myöskään määräystenantoon ei liittyisi merkittävää harkintavallan käyttöä.

Esityksen lakiehdotuksiin sisältyvät lainkohdat, joissa on valtuudet alemman asteiseen normintoon, ovat valtaosin sellaisia, jotka eivät muutu valtuuden sisällön osalta, vaan niihin tehdään vain tekninen korjaus, esimerkiksi Maaseutuviraston nimen tilalle muutettaisiin Ruokavirasto. Osa norminantovaltuuksista ovat lakiehdotuksissa sen vuoksi, että ne on sisällytetty lakiehdotukseen samanasaisina verrattuna voimassa olevaan lakiin säädösteknisen selvyuden säilyttämiseksi.

Maatalouden rakennetukilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentti, 29 §:n 4 momentti, 35 §:n 3 momentti, 36 §:n 2 momentti, 40 §:n 3 momentti sekä 44 §:n 2 ja 4 momentti ovat ne voimassa olevan mainitun lain lainkohdat, joihin ehdotetaan muutoksia tai lisäyksiä. Poluralain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 93 §:n 3 momentissa on uusi asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle. Näiden sisältöä on selvitetty edellä Lakia alemman asteinen sääntely -kohdassa. Edellä mainittujen asetuksenantovaltuussääntöjen voidaan katsoa olevan

soveltamisalaltaan täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja niillä annetaan vain tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista. Ruokavirastolle osoitetut määräystenantovaltuudet ovat puolestaan luonteeltaan teknisiä yksityiskohtia koskevia.

Edellä esitetyillä perusteilla voidaan katsoa, että ehdotetut asetuksen- ja määräystenantovaltuudet täyttävät perustuslain 80 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Koska suunnitelma-asetuksessa ja horisontaaliasetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi laeilla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 70 §,

muutetaan 2 §:n 2 ja 3 momentti, 3, 4 ja 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2—6 momentti, 21 §:n 3 momentti, 27 §:n 4 momentti, 28 ja 29 §, 30 §:n otsikko ja 2 momentti, 35—37 §, 38 §:n 2 ja 4 momentti, 39 §:n 3 ja 4 momentti, 40, 41, 43 ja 44 §, 45 §:n 1 ja 3 momentti, 11 luvun otsikko, 46, 47, 50 ja 51 §, 52 §:n 3 ja 4 momentti, 54 §:n 2 ja 3 momentti, 55 §:n 2 ja 3 momentti, 56 §:n 1 ja 2 momentti ja 61 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 ja 3 momentti laissa 29/2014, 3 ja 4 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 14 §:n 2 momentti, 21 §:n 3 momentti, 29 §, 30 §:n 2 momentti, 35 ja 36 §, 38 §:n 2 ja 4 momentti, 40 ja 43 §, 45 §:n 3 momentti, 47 ja 61 § laissa 1187/2014, 13 § laissa 417/2018, 18 §:n 1 momentti laissa 252/2021, 19 § mainitussa laissa 29/2014 ja laeissa 598/2009 ja 1507/2009, 20 § viimeksi mainitussa laissa ja laeissa 499/2011 ja 1412/2016, 27 §:n 4 momentti, 37 § ja 54 §:n 2 ja 3 momentti mainitussa laissa 1507/2009, 46 ja 50 § mainituissa laeissa 1507/2009 ja 1187/2014, sekä

lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 14 a, 14 b, 45 a ja 51 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston varoista rahoitettavaan tukeen.

Maataloustuotteen jalostukseen ja markkinointiin sekä maatalon toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/20). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin maatalalla tehtävään maataloustuotteiden myyntikunnostukseen.

3 §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Tämä laki täydentää Euroopan unionin lainsäädäntöä tai, jos tuen rahoitukseen käytettävät varat sisältyvät suunnitelmaan, siihen sisältyviä ehtoja.

Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään, jollei suunnitelman hyväksymistä koskevasta Euroopan komission päätöksestä muuta johdu.

Valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta tämän lain mukaiseen tukijärjestelmään voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tukijärjestelmän käyttöönottoamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön sekä valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tukijärjestelmän rahoitusta varten osoitettujen varojen rajoissa.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* peltoviljelyä, kotieläintaloutta, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarviljelyä, turkistarhausta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

2) *maatilalla* jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tilaa;

3) *tuettavalla toimenpiteellä* tilanpidon aloittamiseen tai maatalouden harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty;

4) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista;

5) *julkisella tuella* Euroopan unionin, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä;

6) *tuella* maatalouden rakenteen parantamiseen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettua rahoitusta, joka myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena, tai valtion puolesta myönnettävää takausta taikka näiden yhdistelmää;

7) *lainaan liittyvällä tuella* tukea, joka myönnetään korkotukilainan korkotukena, valtion puolesta myönnettävänä takauksena tai näiden yhdistelmänä;

8) *kehittämistukilaililla* maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annettua lakia (/20);

9) *suunnitelmalla* 2 kohdassa mainitun asetuksen 104 artiklassa tarkoitettua yhteisen maatalouspolitiikan strategista suunnitelmaa, jonka tukitoimenpiteet rahoitetaan joko Euroopan unionin ja kansallisista varoista taikka kokonaan kansallisista tai kokonaan Euroopan unionin varoista;

10) *horisontaalasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

5 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (*maatalousyrittäjä*). Lisäksi tukea voidaan myöntää yksityisoikeudelliselle yhteisölle, jonka osakkaista tai jäsenistä enemmän kuin puolet on luonnollisia henkilöitä ja jonka tarkoituksena on edistää yhteistoimintaa osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotantotoiminnassa (*maatalousyrittäjien yhteenliittymä*).

Tukea voidaan myöntää ojitusyhteisölle taikka muulle kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymälle edellyttäen, että ojitusyhteisön jäsenet, kiinteistönomistajat ja vuokraoikeuden haltijat ovat 1 momentissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä. Ojitusyhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa vesilaissa (587/2011) tarkoitettua ojitusta varten perustettua vesioikeudellista yhteisöä.

6 §

Nuoren viljelijän aloitustuki

Nuoren viljelijän aloitustuki voidaan myöntää kiinteänä tasamääräisenä tukena tai prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista taikka näiden yhdistelmänä. Tuen muoto, taso ja enimmäismäärä voidaan määrittää kohdealueen, tuotannonalan tai tuen kohderyhmän perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkinatilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Tuki voidaan myöntää avustuksena, korkotukena, valtiontakauksena taikka näiden yhdistelmänä.

7 §

Maatilan investointituki

Valtioneuvoston asetuksella säädetään investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää 3 §:n 3 momentissa tarkoitettun rahoituksen jakautumisen perusteista ja myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta eri rahoituslähteiden välillä. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

8 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa yritystoiminkoskeva riittävä ammattitaito. Edellä säädettyä ei kuitenkaan edellytetä, jos kyseessä on ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävä investointi, maatilojen energiainvestointi tai eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävä investointi.

9 §

Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset

Tuen kohteena olevan maatilan tulee sijaita Suomessa ja, jos kysymys on suunnitelmaan perustuvasta tuesta, suunnitelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tämän kotipaikan tulee sijaita Euroopan unionin alueella.

11 §

Liiketoimintasuunnitelma

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset investoinneista, jotka edellyttävät liiketoimintasuunnitelman esittämistä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä suunnitelman laatimisessa käytettävistä lomakkeista.

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

Maatilan investointitukea ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetystä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voidaan tukea kuitenkin myöntää. Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, on investoinnin toteuttamisella saatavan hyödyn kohdistuttava maatalousmaahan ja useampaan kuin yhteen maatalaan.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä on luvan esittäminen.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa toimenpide katsotaan aloitetuksi, sekä rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

14 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on suunnitelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää suunnitelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

14 a §

Kaksoisrahoituksen kieltö

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaalasetuksen 36 artiklassa tarkoitettua kaksinkertaisen rahoituksen.

14 b §

Tuen myöntämisen rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos

1) tuen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, tämän lain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;

2) tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai tuen hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena;

3) tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

4) kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys; vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan 3 kohdassa mainitun komission asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.

15 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 14 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy suunnitelmaan, suunnitelmassa ilmaistuja tavoitteita.

Jos hakemus koskee maatalan investointitukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon:

1) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn;

2) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan maatalan tuotanto-olosuhteisiin työympäristön ja eläinten hyvinvoinnin sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ympäristön ja ilmastosta kannalta.

Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, ojitussyhteisö taikka muu kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkastellaan yhteisön osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa.

Jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon:

- 1) yritystoiminnan taloudelliset edellytykset;
- 2) tilan tuotantoedellytykset;
- 3) esitetyt tilan kehittämistoimet ja toiminnan kestävyys.

Tarkemmat säännökset tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Luotonantaja

Lainaan liittyvää tukea voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää Ruokaviraston 52 §:n mukaisesti hyväksymä luotonantaja.

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tai vesilaissa tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan

pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamin varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen suunnitelman tai ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuetun yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitetut EU-kynnysarvot eivät ylity, sekä niistä 30 000 euron ylittävistä hankinnoista, joista voidaan jättää ilmoittamatta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelyistä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista.

21 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan suunnitelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa suunnitelman viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

28 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Ruokaviraston tulee tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedottaa tuen hakumahdollisuudesta, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

29 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään.

Ruokavirasto voi l momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset siitä, että tiettyä tukea tai tiettyjä tukia haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää.

Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta.

30 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

35 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoista nuoren viljelijän aloitustuen maksua haetaan käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Avustus maksetaan kahtena eränä.

Jos aloitustuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää maksuhakemuksen yhteydessä selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitettua selvityksestä.

36 §

Avustusmuotoisen investointituen maksaminen

Investointituen avustuksen maksua haetaan käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 29 §:ssä säädetään.

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset siitä, että tuen maksua haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää.

Maksuhakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja tilinpitoasiakirjat.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasoa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, on viimeisen erän maksamisen edellytyksenä, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista, maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä suunnitelmien ja selvitysten esittämistä, sähköisen hakemisen menettelyistä, maksuhakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen maksuhakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään korkotukilainan määrää vastaava osuus nostolupahakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Ruokavirasto.

39 §

Korkotuen maksaminen

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Ruokaviraston hyväksymä keskusrahalaitys välittää hakemuksen Ruokavirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahalaitykselle. Keskusrahalaitys välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Ruokavirasto.

40 §

Tietojen antaminen seuranta varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tuensaajalta 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetun asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seuranta ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä sen toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

41 §

Tuen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä tuen kohteena olevan lainan hoitamista ja korkotuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Ruokavirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä ja korkotukilainan koron suorittamista koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos valtion takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan suunnitelmaan tai ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa suunnitelman tai ohjelman viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

Ruokavirasto päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä muuta säädetä. Ruokavirasto laatii tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, rakennelmia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

11 Luku

Tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset

45 a §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, sen saa jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

46 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä eikä tilalle ole hankittu vastaavaa omaisuutta tai toteutettu yritysjärjestelyä mainitun pykälän mukaisesti;
- 6) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 20 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;
- 7) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai
- 8) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Takaisinperittäväksi on 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 20 §:ssä tarkoitettua käyttöajasta.

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa ilman korkoja.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta takaisin. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

47 §

Takaisinperittäville määrälle suoritettava viivästyskorko

Jos takaisinperittävä määrä ei makseta viimeistään 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eräpäivänä, takaisinperittäville määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen tekemisajankohdastaan.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

51 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Ruokavirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Takaisinperintäsaatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman. Muutoin päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

51 a §

Seuraamukset

Edellä 46 §:ssä säädetyn takaisinperinnän lisäksi tuensaajalle on määrättävä maksettavaksi takaisinperittävän määrän kertaluonteinen korotus, jos kyseessä on 46 §:n 1 momentin:

1) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja tuen hakija on olennaisissa kohdin johtanut harhaan tuen haussa tai maksamisessa; tai

2) 2 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja kyseessä on 14 b §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joka on tullut ilmi tuen maksamisen yhteydessä.

Kertaluonteinen korotus on suuruudeltaan 10 prosenttia laskettuna takaisinperittävästä määrästä. Maksettavaksi määräämättä voidaan kuitenkin jättää kertaluonteinen korotus, joka on enintään 100 euroa.

52 §

Luottolaitoksen hyväksyminen

Ruokavirasto päättää luottolaitoksen tai yhteisön hyväksymisestä toimimaan luotonantajana tai keskusrahallaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty.

Tarkemmat säännökset luotonantajan ja keskusrahallaitoksen hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisen hakemisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset hyväksymisen hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hyväksymisen edellytysten teknisistä yksityiskohdista.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Ruokavirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

55 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Ruokavirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitetun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin takauksesta perittävien maksujen määrästä sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

56 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Ruokavirasto

Ruokavirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Edellä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voida tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1 päivää tammikuuta 2023.

Tällä lailla kumotaan maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999). Lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita maaseutuelinkeinojen rahoituslain säännöksiä. Myös maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisten tukien ja valtionlainojen lykkäyksen, tuen siirron, lakkauttamisen, irtisanomisen ja takaisinperimisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita maaseutuelinkeinojen rahoituslain säännöksiä.

Tällä lailla kumotaan peruskuivatustoiminnan tukemisesta annettu laki (947/1997). Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain säännöksiä.

2.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 114 §, *muutetaan* 2 §:n 3 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentin 17 kohta, 7 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 40 ja 41 §, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 2—4 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n 2 momentti, 52 §:n 4 momentti, 56 §:n 1 ja 3 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 58 §, 61 §:n 4 momentti, 65 §:n 5 momentti, 66 §:n 4 momentti, 67 §, 68 §:n 2 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70 §, 71 §:n 3 ja 4 momentti, 73 §:n 4 momentti, 74 ja 75 §, 89 §:n 2 momentti, 90, 92 ja 93 §, 94 §:n 3 momentti, 23 luvun otsikko, 95 §, 102 §:n otsikko ja 1 momentti, 103 §, 105 §:n 2 ja 3 momentti, 106 §:n 2 ja 3 momentti, 107 ja 109 § ja 127 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 ja 5 momentti, 48 §, 49 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 70 § osin, 89 §:n 2 momentti, 92 § ja 114 § laissa 1676/2015, 11 §:n 1 momentti laissa 418/2018 ja 41 § laissa 253/2021,

lisätään 6 §:n 1 momenttiin uusi 18 kohta, lakiin uusi 7 a §, 93 §:ään uusi 2—4 momentti ja lakiin uusi 94 a ja 103 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/2022). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *keskusrahallaitoksella* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta tai muuta yhteisöä, jonka Ruokavirasto on hyväksynyt toimimaan keskusrahallaitoksena;

18) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

7 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on suunnitelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää suunnitelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

7 a §

Tuen myöntämisen rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos

1) tuen myöntämisen edellytykset on luotu keinoitekoisesti, tämän lain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;

2) tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai tuen hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena;

3) tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

4) kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys; vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan 3 kohdassa mainitun komission asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetystä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voidaan tukea kuitenkin myöntää. Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

14 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy suunnitelmaan, suunnitelmassa asetettuja tavoitteita.

15 §

Elinkeinon harjoittaminen

Tukea voidaan myöntää hakijalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan porotaloutta porotaloustilalla taikka porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoä luontaiselinkeinotilalla niin, että hän saa siitä pääasiallisen osan toimeentulostaan. Vähintään 80 eloporoa omistavan henkilön katsotaan kuitenkin saavan pääasiallisen osan toimeentulostaan porotaloudesta. Muun luontaiselinkeinoä harjoittavan on saatava vuotuisista tuloistaan luontaiselinkeinoista vähintään määrä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja jonka Ruokavirasto määräyksellään vuosittain tarkistaa yleistä ansiökehitystä vastaavaksi.

16 §

Hakijan tulot

Valtioneuvoston asetuksella säädetään hakijan ja hänen puolisonsa enimmäistuloista sekä niistä tuloista, jotka otetaan enimmäistuloissa huomioon. Enimmäistulot voidaan eriyttää tukikohteittain. Ruokavirasto tarkistaa määräyksellään enimmäismäärän vuosittain yleistä ansiökehitystä vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös tuloista, joita ei oteta huomioon kokonaistuloissa.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakausta voidaan myöntää maatalatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistettua lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden

ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitettua hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilasta koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu, tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jossa luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin merkittävilta osin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinojen harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinojen harjoittajan aloitustukea.

47 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Ruokaviraston on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava mahdollisuudesta hakea 5–8 luvussa tarkoitettua tukea, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

48 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Lomake voidaan toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai paperisena. Viimeksi mainittu on allekirjoitettava.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruokavirastolle.

56 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoista elinkeinon harjoittajan aloitustuen maksua haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Avustus maksetaan enintään kahtena vuotuisena eränä.

Tarkempia säännöksiä avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Ruokavirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettun avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Ruokavirasto.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

66 §

Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtioneuvoston sisältyvän tuen käyttäminen

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä, jota luotonantajan on noudatettava käyttäessään lainaan liittyvää tukea myöntämäänsä valtionlainaan.

67 §

Lainan myöntäminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luotonantajalle

Ruokavirasto päättää luotonantajan hakemuksesta lainan myöntämisestä luotonantajalle valtionlainojen myöntämistä varten. Lainaa voi hakea keskusrahallituksen välityksellä.

Ruokavirasto laatii valtion ja yhden tai usean luotonantajan välisen velkakirjan, allekirjoittaa sen valtion puolesta sekä huolehtii velkakirjan säilyttämisestä ja luovuttamisesta lainansaajalle lainan tultua maksetuksi tai korvatuksi uudella velkakirjalla.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä varoja valtiolta haettaessa, myönnettäessä ja maksettaessa sekä siitä, milloin luotonantaja voi toimia ilman keskusrahallituksen välitystä.

68 §

Valtionlainan tilittäminen

Luotonantajan hyvityshakemuksen johdosta annetun Ruokaviraston päätöksen mukaiset maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luotonantaja on saanut päätöksestä tiedon

69 §

Luotonantajan kulujen korvaaminen

Ruokavirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen 1 momentissa tarkoitettujen korvausten perimisestä luottolaitokselta takaisin osaksi tai kokonaan, jos luotto-

laitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädetyllä tavalla tai hyvän pankkitavan edellyttämällä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 95 §:n estämättä ryhtyä koko lainaajan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Ruokavirasto maksaa valtion luotonantajalle myöntämän lainan keskusrahallaitoksen välityksellä.

Ruokavirasto maksaa hakemuksesta valtionlainan hoitopalkkion keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle.

Luotonantajan on maksettava keskusrahallaitoksen välityksellä valtionlainan lyhennykset ja korot Ruokavirastolle maatalouselämyksen kehittämiskeskukseen tuloutettaviksi.

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Ruokavirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luotonantajat voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta.

71 §

Korkotuen maksaminen

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Ruokaviraston hyväksymä keskusrahallaitos välittää hakemuksen Ruokavirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahallaitokselle. Keskusrahallaitos välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Ruokavirasto.

73 §

Valtionvastuu

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

74 §

Valtionlainoista maksettavat hyvitykset

Ruokavirasto päättää luotonantajalle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista Ruokaviraston on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetyksestä ole voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla taikka, jos vakuutena on muu kuin henkilötakaus, muusta vakuudesta. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yritys-saneerausessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. Ruokavirasto suorittaa hyvityksen luotonantajalle maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Lyhennykset ja korot, jotka lainansaaja hyvityksen maksamisen jälkeen suorittaa luotonantajalle, on tilitettävä Ruokavirastolle.

Ruokavirasto päättää luotonantajalle maksetun hyvityksen perimisestä takaisin lainansaajalta siltä osin kuin lainaa tai sen korkoja ei ole maksettu valtiolle. Lainansaajalta voidaan periä luotonantajalle hyvityshakemuksen perusteella maksetusta hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Tästä on tehtävä merkintä tukipäättökseen.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta luotonantajalle tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka hyvää pankkitapaa.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset hyvityksen hakemista ja maksamista koskevasta menettelystä.

75 §

Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä koskevat viivästyskorot

Ruokaviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luotonantajan hakemus on saapunut Ruokavirastolle ja velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtunut lopullinen menetys on todettu. Jollei hakemusta sellaisenaan voida ratkaista, määräaika lasketaan siitä, kun viimeinen hakemuksen ratkaisemiseksi välttämätön Ruokaviraston pyytämä lisäselvitys luotonantajalta on saapunut. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

90 §

Valtionlainan, korkotukilainan ja valtiontakauksen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä valtionlainan, korkotukilainan ja valtioneuvoston kohteena olevan lainan hoitamista sekä valtionlainaan liittyvän tuen ja muun lainan korkotuen sekä muun lainaan liittyvän tuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Ruokavirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä sekä valtionlainan, korkotukilainan ja valtioneuvoston kohteena olevan lainan koron suorittamista koskevat tiedot sekä lainaan liittyvän tuen käyttämistä koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava valtionlainan ja muuta tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtioneuvoston kohteena olevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtioneuvoston kohteena olevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Ruokavirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan suunnitelmaan tai ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään lisäksi viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa suunnitelman tai ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuksien maksun.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

Ruokavirasto päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä muuta säädetä. Ruokavirasto laatii tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtioneuvoston kohteena olevaa tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

23 Luku

Tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset

94 a §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, sen saa jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan 5–8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä eikä tilalle ole hankittu uutta vastaavaa omaisuutta tai toteutettu järjestelyä mainitun pykälän mukaisesti;
- 6) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 44 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;
- 7) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai
- 8) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Takaisinperittäväksi on 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 44 §:ssä tarkoitettua käyttöajasta.

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa ilman korkoja.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta takaisin. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

103 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Ruokavirasto vastaa tuen takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä päätöksen perusteella voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Valtionlainan ja sen koron perinnästä vastaa kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Takaisinperintäsaatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman. Muutoin päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtionlainan irtisanominen ja takaisinperintäkoron periminen kuuluvat kuitenkin lainan myöntäneelle luottolaitokselle.

103 a §

Seuraamukset

Edellä 95 §:ssä säädetyn takaisinperinnän lisäksi tuensaajalle on määrättävä maksettavaksi takaisinperittävän määrän kertaluonteinen korotus, jos kyseessä on 95 §:n 1 momentin:

1) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja tuen hakija on olennaisissa kohdin johtanut harhaan tuen haussa tai maksamisessa; tai

2) 2 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja kyseessä on 7 a §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joka on tullut ilmi tuen maksamisen yhteydessä.

Kertaluonteinen korotus on suuruudeltaan 10 prosenttia laskettuna takaisinperittävästä määrästä. Maksettavaksi määräämättä voidaan kuitenkin jättää kertaluonteinen korotus, joka on enintään 100 euroa.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtionlainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Ruokavirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

106 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Ruokavirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitetun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset takauksesta perittävien maksujen määrästä ja määräytymistavasta sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

107 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Ruokavirasto.

Ruokavirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään mainittuun rahastoon.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta luonnollista henkilöä, tuen hakijaa ja tuen saajaa koskevat tiedot veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1–3 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

127 §

Menettelyä koskevat poikkeukset

Ruokavirasto voi antaa 118–126 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tarvittavista asiakirjoista tarkempia määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Edellä 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voida tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1 päivää tammikuuta 2023.

3.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 2 a §, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 55 §:n 1 momentti, 55 a § ja 65 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 a §, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 55 a § ja 65 §:n 2 momentti laissa 1677/2015 ja 55 §:n 1 momentti laissa 1474/2009 seuraavasti:

2 a §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan

Mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), jäljempänä *porotalouden rakennetukilaki*, 5 §:ssä tai sen nojalla taikka mainitun lain 8 §:ssä säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

8 §

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Muuta kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritystoimintaan tuki myönnetään noudattaen, mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/2022) säädetään, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista. Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.

Kalastuksen tukemisesta säädetään Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 9 §:ssä tarkoitettuihin kalastusta koskeviin erityisiin oikeuksiin sekä tällaisen oikeuden perusteella rakentamiseen myönnettävään tukeen.

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ruokavirasto antaa määräykset kauppakirja- ja velkakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaa-voista sekä muista tämän lain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §, 2 a §:n 2 momentti ja 3 §:n 4 momentti,
sellaisena kuin ne ovat 2 § ja 3 §:n 4 momentti laissa 33/2014 ja 2 a §:n 2 momentti laissa 424/2007 seuraavasti:

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään sekä yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (/20) §:n nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

2 a § §

Jollei lailla toisin säädetä, Maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä hoitaa muilta kuin 1 momentissa mainituilta osin Ruokavirasto. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kyseisistä Ruokaviraston tehtävistä.

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (/20) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuesta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 70 §, *muutetaan* 2 §:n 2 ja 3 momentti, 3, 4 ja 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2—6 momentti, 21 §:n 3 momentti, 27 §:n 4 momentti, 28 ja 29 §, 30 §:n otsikko ja 2 momentti, 35—37 §, 38 §:n 2 ja 4 momentti, 39 §:n 3 ja 4 momentti, 40, 41, 43 ja 44 §, 45 §:n 1 ja 3 momentti, 11 luvun otsikko, 46, 47, 50 ja 51 §, 52 §:n 3 ja 4 momentti, 54 §:n 2 ja 3 momentti, 55 §:n 2 ja 3 momentti, 56 §:n 1 ja 2 momentti ja 61 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 ja 3 momentti laissa 29/2014, 3 ja 4 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 14 §:n 2 momentti, 21 §:n 3 momentti, 29 §, 30 §:n 2 momentti, 35 ja 36 §, 38 §:n 2 ja 4 momentti, 40 ja 43 §, 45 §:n 3 momentti, 47 ja 61 § laissa 1187/2014, 13 § laissa 417/2018, 18 §:n 1 momentti laissa 252/2021, 19 § mainitussa laissa 29/2014 ja laeissa 598/2009 ja 1507/2009, 20 § viimeksi mainitussa laissa ja laeissa 499/2011 ja 1412/2016, 27 §:n 4 momentti, 37 § ja 54 §:n 2 ja 3 momentti mainitussa laissa 1507/2009, 46 ja 50 § mainituissa laeissa 1507/2009 ja 1187/2014, sekä

lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 14 a, 14 b, 45 a ja 51 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen.

Maataloustuotteen jalostukseen ja markkinointiin sekä maatalouden ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin maatilalla tehtävään maataloustuotteiden kauppakunnostukseen.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai *Euroopan meri, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston* varoista rahoitettavaan tukeen.

Maataloustuotteen jalostukseen ja markkinointiin sekä maatalouden ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään *maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/20)*. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin maatilalla tehtävään maataloustuotteiden *myyntikunnostukseen*.

Voimassa oleva laki

3 §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja ohjelmaan

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Tämä laki täydentää Euroopan unionin lainsäädäntöä tai, jos tuen rahoitukseen käytettävät varat sisältyvät ohjelmaan, siihen sisältyviä ehtoja.

Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään, jollei ohjelman hyväksymistä koskevasta Euroopan komission päätöksestä muuta johdu.

Valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta tämän lain mukaiseen tukijärjestelmään voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön sekä valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tukijärjestelmän rahoitusta varten osoitettujen varojen rajoissa.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* peltoviljelyä, kotieläintaloutta, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

2) *maatilalla* viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai

Ehdotus

3 §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Tämä laki täydentää Euroopan unionin lainsäädäntöä tai, jos tuen rahoitukseen käytettävät varat sisältyvät *suunnitelmaan*, siihen sisältyviä ehtoja.

Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään, jollei *suunnitelman* hyväksymistä koskevasta Euroopan komission päätöksestä muuta johdu.

Valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta tämän lain mukaiseen tukijärjestelmään voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön sekä valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tukijärjestelmän rahoitusta varten osoitettujen varojen rajoissa.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* peltoviljelyä, kotieläintaloutta, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

2) *maatilalla* jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroo-

tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokrauksen perusteella;

3) *tuettavalla toimenpiteellä* tilanpidon aloittamiseen tai maatalouden harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty;

4) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista;

5) *julkisella tuella* Euroopan unionin, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä;

6) *tuella* maatalouden rakenteen parantamiseen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettua rahoitusta, joka myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena, tai valtion puolesta myönnettävää takausta taikka näiden yhdistelmää;

7) *lainaan liittyvällä tuella* tukea, joka myönnetään korkotukilainan korkotukena, valtion puolesta myönnettävänä takauksena tai näiden yhdistelmänä;

8) *kehittämistukilailla* maaseudun kehittämisen tukemisesta annettua lakia (28/2014);

9) *ohjelmalla* maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetun lain (27/2014) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ohjelmaa.

Maatilan toiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

pan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tilaa;

3) *tuettavalla toimenpiteellä* tilanpidon aloittamiseen tai maatalouden harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty;

4) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista;

5) *julkisella tuella* Euroopan unionin, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä;

6) *tuella* maatalouden rakenteen parantamiseen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettua rahoitusta, joka myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena, tai valtion puolesta myönnettävää takausta taikka näiden yhdistelmää;

7) *lainaan liittyvällä tuella* tukea, joka myönnetään korkotukilainan korkotukena, valtion puolesta myönnettävänä takauksena tai näiden yhdistelmänä;

8) *kehittämistukilailla* maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annettua lakia (/20);

9) *suunnitelmalla* 2 kohdassa mainitun asetuksen 104 artiklassa tarkoitettua yhteisen maatalouspolitiikan strategista suunnitelmaa, jonka tukitoimenpiteet rahoitetaan joko Euroopan unionin ja kansallisista varoista taikka kokonaan kansallisista tai kokonaan Euroopan unionin varoista;

10) *horisontaalasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua

5 §

5 §

Tuen saaja

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (*maatalousyrittäjä*). Lisäksi tukea voidaan myöntää yksityisoikeudelliselle yhteisölle, jonka osakkaista tai jäsenistä enemmän kuin puolet on luonnollisia henkilöitä ja jonka tarkoituksena on edistää yhteistoimintaa osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotanto-toiminnassa (*maatalousyrittäjien yhteenliittymä*).

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (*maatalousyrittäjä*). Lisäksi tukea voidaan myöntää yksityisoikeudelliselle yhteisölle, jonka osakkaista tai jäsenistä enemmän kuin puolet on luonnollisia henkilöitä ja jonka tarkoituksena on edistää yhteistoimintaa osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotanto-toiminnassa (*maatalousyrittäjien yhteenliittymä*).

Tukea voidaan myöntää ojitusyhteisölle taikka muulle kiinteistönomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymälle edellyttäen, että ojitusyhteisön jäsenet, kiinteistönomistajat ja vuokraoikeuden haltijat ovat 1 momentissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä. Ojitusyhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa vesilaissa (587/2011) tarkoitettua ojitusta varten perustettua vesioikeudellista yhteisöä.

6 §

6 §

Nuoren viljelijän aloitustuki

Nuoren viljelijän aloitustuki

Nuoren viljelijän aloitustuki voidaan myöntää kiinteänä tasamääräisenä tukena tai prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista taikka näiden yhdistelmänä. Tuen muoto, taso ja enimmäismäärä voidaan määrittää kohdealueen, tuotannonalan tai tuen kohderyhmän perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkina-tilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Tuki voidaan myöntää avustuksena tai korkotukena taikka näiden yhdistelmänä.

Nuoren viljelijän aloitustuki voidaan myöntää kiinteänä tasamääräisenä tukena tai prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista taikka näiden yhdistelmänä. Tuen muoto, taso ja enimmäismäärä voidaan määrittää kohdealueen, tuotannonalan tai tuen kohderyhmän perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkina-tilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Tuki voidaan myöntää avustuksena, korkotukena, *valtioneuvoston* taikka näiden yhdistelmänä.

7 §

Maatilan investointituki

Investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta säädetään tarkemmin *valtioneuvoston asetuksella* Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

8 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito

9 §

Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset

Tuen kohteena olevan maatilan tulee sijaita Suomessa ja, jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tämän kotipaikan tulee sijaita Euroopan unionin alueella.

7 §

Maatilan investointituki

Valtioneuvoston asetuksella säädetään investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun rahoituksen jakautumisen perusteista ja myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta eri rahoituslähteiden välillä. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

8 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. *Edellä säädettyä ei kuitenkaan edellytetä, jos kyseessä on ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävä investointi, maatilojen energiainvestointi tai eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävä investointi.*

9 §

Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset

Tuen kohteena olevan maatilan tulee sijaita Suomessa ja, jos kysymys on suunnitelmaan perustuvasta tuesta, suunnitelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tämän kotipaikan tulee sijaita Euroopan unionin alueella.

11 §

Elinkeinosuunnitelma

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset investoinneista, jotka edellyttävät liiketoimintasuunnitelman esittämistä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä suunnitelman laatimissa käytettävistä lomakkeista.

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

Maatilan investointitukea ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä on luvan esittäminen.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus.

11 §

Liiketoimintasuunnitelma

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset investoinneista, jotka edellyttävät liiketoimintasuunnitelman esittämistä. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä suunnitelman laatimissa käytettävistä lomakkeista.

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

Maatilan investointitukea ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu *ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetyistä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voidaan tukea kuitenkin myöntää.* Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, on investoinnin toteuttamisella saatavan hyödyn kohdistuttava maatalousmaahan ja useampaan kuin yhteen maatilaan.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä on luvan esittäminen.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. *Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma, josta on saatu vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto.*

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa toimenpide katsotaan aloitetuksi, sekä rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

14 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

(uusi)

(uusi)

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa toimenpide katsotaan aloitetuksi, sekä rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

14 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on *suunnitelmaan* perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää *suunnitelmassa* määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

14 a §

Kaksoisrahoituksen kieltö

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaaliasetuksen 36 artiklassa tarkoitetun kaksinkertaisen rahoituksen.

14 b §

Tuen myöntämisen rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos

1) tuen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, tämän lain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;

2) tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai tuen hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena;

3) tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

4) kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys; vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan 3 kohdassa mainitun komission asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.

15 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 14 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy ohjelmaan, ohjelmassa ilmaistuja tavoitteita.

Jos hakemus koskee maatalan investointitukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa voidaan ottaa huomioon seuraavat seikat:

1) tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavat tekijät;

2) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yritystoiminnan talouteen;

3) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan maatalan tuotanto-olosuhteisiin työympäristön, luonnonvarojen kestävän käytön tai eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkastellaan yhteisön osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa.

15 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 14 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy suunnitelmaan, suunnitelmassa ilmaistuja tavoitteita.

Jos hakemus koskee maatalan investointitukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon:

1) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn;

2) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan maatalan tuotanto-olosuhteisiin työympäristön ja eläinten hyvinvoinnin sekä luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristön ja ilmaston kannalta.

Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, ojitusyhteisö taikka muu kiinteistöomistajien tai vuokraoikeuden haltijoiden ryhmittymä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkastellaan yhteisön osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa.

Voimassa oleva laki

Jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa sovelletaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua perustetta.

Tarkemmat säännökset tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Luotonantaja

Lainaan liittyvää tukea voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää Maa-seutuviraston 52 §:n mukaisesti hyväksymä luotonantaja.

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen

Ehdotus

Jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon:

- 1) yritystoiminnan taloudelliset edellytykset;
- 2) tilan tuotantoedellytykset;
- 3) esitetyt tilan kehittämistoimet ja toiminnan kestävyys.

Tarkemmat säännökset tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Luotonantaja

Lainaan liittyvää tukea voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää Ruokaviraston 52 §:n mukaisesti hyväksymä luotonantaja.

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen

myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamin varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatilatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tai *vesilaisissa* tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. *Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.*

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamin varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen *suunnitelman* tai ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatilatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

20 §

*Tuen käyttöä koskevat ehdot**Tuen käyttöä koskevat ehdot*

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. *Jos* tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä, *tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että* luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus *voidaan kuitenkin luovuttaa* toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä *edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta* luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. *Jos* tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä, *tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että* luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus *voidaan kuitenkin luovuttaa* toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä *edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta* luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuetun yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitetut EU-kynnysarvot eivät ylity, sekä niistä 30 000 euron ylittävistä hankinnoista, joista voidaan jättää ilmoittamatta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelyistä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista

21 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitetut EU-kynnysarvot eivät ylity, sekä niistä 30 000 euron ylittävistä hankinnoista, joista voidaan jättää ilmoittamatta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelyistä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista.

21 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan *suunnitelmaan* sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa *suunnitelman* viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

28 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Maaseutuviraston tulee tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedottaa tuen hakumahdollisuudesta, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

29 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa kehittämistukilain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakija tunnistetaan verkkopalvelussa käyttäen vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. *Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava.*

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

28 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Ruokaviraston tulee tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedottaa tuen hakumahdollisuudesta, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

29 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa *ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa*. Hakija tunnistetaan *vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään.*

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisesta muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää.

Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, sähköisen hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta.

30 §

30 §

*Tuen hakeminen****Määräaika tuen hakemiselle***

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta *voidaan säätää* tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. *Ruokavirasto voi* antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

35 §

35 §

*Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen**Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen*

Avustusmuotoinen nuoren viljelijän aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Avustus maksetaan *enintään kahtena vuotuisena* eränä.

Avustusmuotoista nuoren viljelijän *aloitustuen maksua haetaan käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua*. Avustus maksetaan kahtena eränä.

Jos aloitustuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Jos aloitustuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää *maksuhakemuksen yhteydessä* selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä *sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta* annetaan valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

Tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä annetaan valtioneuvoston asetuksella. *Ruokavirasto voi* antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetusta selvityksestä.

36 §

36 §

*Avustusmuotoisen investointituen maksaminen**Avustusmuotoisen investointituen maksaminen*

Investointituen avustuksen maksua haetaan käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 29 §:ssä säädetään. *Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava ja toimitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle.*

Investointituen avustuksen maksua haetaan käyttäen 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 29 §:ssä säädetään.

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa tarkemmat määräykset siitä, että tuen

Maksuhakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja tilinpitoasiakirjat.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, on viimeisen erän maksamisen edellytyksenä, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista, maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä suunnitelmien ja selvitysten esittämistavasta, sähköisen hakemisen menettelyistä, maksuhakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen maksuhakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa

maksua haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys, hakemusten vähäinen määrä tai muu niihin verrattava erityinen syy sitä edellyttää.

Maksuhakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja tilinpitoasiakirjat.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, on viimeisen erän maksamisen edellytyksenä, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista, maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä suunnitelmien ja selvitysten esittämistavasta, sähköisen hakemisen menettelyistä, maksuhakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen maksuhakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa

Voimassa oleva laki

myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto

39 §

Korkotuen maksaminen

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Maaseutuviraston hyväksymä keskusrahalaite välittää hakemuksen Maaseutuvirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahalaiteille. Keskusrahalaite välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Maaseutuvirasto.

Ehdotus

myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne *Ruokavirastolle*. *Ruokavirasto* vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään *korkotukilainan määrää vastaava osuus nostolupahakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista*. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa *Ruokavirasto*.

39 §

Korkotuen maksaminen

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. *Ruokaviraston* hyväksymä keskusrahalaite välittää hakemuksen *Ruokavirastolle*, joka suorittaa maksun keskusrahalaiteille. Keskusrahalaite välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa *Ruokavirasto*.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liike-toimintasuunnitelman toteutumista sekä tuen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten sisällöstä ja esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

41 §

Tuen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä tuen kohteena olevan lainan hoitamista ja korkotuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Maaseutuvirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä ja korkotukilainan koron suorittamista koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tuensaajalta 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetun asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liike-toimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä ja esitystavasta. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä sen toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

41 §

Tuen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä tuen kohteena olevan lainan hoitamista ja korkotuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Ruokavirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä ja korkotukilainan koron suorittamista koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos valtion takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos valtion takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan *suunnitelmaan tai* ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa *suunnitelman tai* ohjelman viimeisen unionin rahoitusosuuden maksun.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

Ruokavirasto päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä muuta säädetä. Ruokavirasto laatii tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

11 luku

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

(uusi)

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, *rakennelmia*, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä *Ruokavirastolle*.

11 Luku

Tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset

45 a §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, sen saa jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

46 §

46 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

*Tuen maksamisen **lopettaminen** ja takaisinperintä*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut *ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa* tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen *lopettamaan* tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä *eikä tilalle ole hankittu vastaavaa omaisuutta tai toteutettu yritysjärjestelyä mainitun pykälän mukaisesti*;

6) *tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 20 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos*;

7) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa, tai

8) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään;

Takaisinperittäväksi on 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 20 §:ssä tarkoitettua käyttöajasta.

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horizontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa *ilman korkoja*.

Voimassa oleva laki

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

47 §

Takaisinperittävälle määrälle suoritettava korko

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen tekemisajankohtaan.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

Ehdotus

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta takaisin. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

47 §

Takaisinperittävälle määrälle suoritettava viivästyskorko

Jos takaisinperittävää määrää ei makseta viimeistään 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eräpäivänä, takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen tekemisajankohtaan.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekoapäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

51 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. *Edellytyksenä on tällöin, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.*

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

(uusi)

51 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Ruokavirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. *Takaisinperintäsaa-tava vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman. Muutoin päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.*

51 a §

Seuraamukset

Edellä 46 §:ssä säädetyn takaisinperinnän lisäksi tuensaajalle on määrättävä maksettavaksi takaisinperittävän määrän kertaluonteinen korotus, jos kyseessä on 46 §:n 1 momentin

1) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu takaisinperintä-peruste ja tuen hakija on olennaisissa kohdin johtanut harhaan tuen haussa tai maksamisessa; tai

2) 2 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja kyseessä on 14 b §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joka on tullut ilmi tuen maksamisen yhteydessä.

Kertaluonteinen korotus on suuruudeltaan 10 prosenttia laskettuna takaisinperittävästä määrästä. Maksettavaksi määräämättä voidaan kuitenkin jättää kertaluonteinen korotus, joka on enintään 100 euroa.

52 §

52 §

Luottolaitoksen hyväksyminen

Luottolaitoksen hyväksyminen

Maaseutuvirasto päättää luottolaitoksen tai yhteisön hyväksymisestä toimimaan luotonantajana tai keskusrahallaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty.

Tarkemmat säännökset luotonantajan ja keskusrahallaitoksen hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisen hakemisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hyväksymisen hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hyväksymisen edellytysten teknisistä yksityiskohdista.

Ruokavirasto päättää luottolaitoksen tai yhteisön hyväksymisestä toimimaan luotonantajana tai keskusrahallaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty.

Tarkemmat säännökset luotonantajan ja keskusrahallaitoksen hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisen hakemisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat määräykset hyväksymisen hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hyväksymisen edellytysten teknisistä yksityiskohdista.

54 §

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava *Ruokavirastolle* sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, *Ruokavirastolle* sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

55 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Maaseutuvirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitetun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin takauksesta perittävien maksujen määrästä sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

56 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Maaseutuvirasto.

Maaseutuvirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 64 §:ssä säädetään.

55 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun välittää valtiolle luotonantaja. *Ruokavirasto* suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitetun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin takauksesta perittävien maksujen määrästä sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

56 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa *Ruokavirasto*.

Ruokavirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, *Ruokaviraston* sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

70 §

(kumotaan)

Seurannan tietojärjestelmää koskeva siirtymäsäännös

Ennen asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevan lainsäädännön voimaantuloa 42 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekistereiden ylläpitoon, käyttämiseen sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.*

Edellä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voida tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1 päivää tammikuuta 2023.

Tällä lailla kumotaan maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999). Lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita maaseutuelinkeinojen rahoituslain säännöksiä. Myös maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisten tukien ja valtionlainojen lykkäyksen, tuen siirron, lakkauttamisen, irtisanomisen ja takaisperimisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita maaseutuelinkeinojen rahoituslain säännöksiä.

Tällä lailla kumotaan peruskuivatustoiminnan tukemisesta annettu laki (947/1997). Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain säännöksiä.

2.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 114 §, *muutetaan* 2 §:n 3 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentin 17 kohta, 7 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 40 ja 41 §, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 2—4 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n 2 momentti, 52 §:n 4 momentti, 56 §:n 1 ja 3 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 58 §, 61 §:n 4 momentti, 65 §:n 5 momentti, 66 §:n 4 momentti, 67 §, 68 §:n 2 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70 §, 71 §:n 3 ja 4 momentti, 73 §:n 4 momentti, 74 ja 75 §, 89 §:n 2 momentti, 90, 92 ja 93 §, 94 §:n 3 momentti, 23 luvun otsikko, 95 §, 102 §:n otsikko ja 1 momentti, 103 §, 105 §:n 2 ja 3 momentti, 106 §:n 2 ja 3 momentti, 107 ja 109 § ja 127 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 ja 5 momentti, 48 §, 49 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 70 § osin, 89 §:n 2 momentti, 92 § ja 114 § laissa 1676/2015, 11 §:n 1 momentti laissa 418/2018 ja 41 § laissa 253/2021,

lisätään 6 §:n 1 momenttiin uusi 18 kohta, lakiin uusi 7 a §, 93 §:ään uusi 2—4 momentti ja lakiin uusi 94 a ja 103 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään *maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa* (/2022). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai *Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston* varoista rahoitettavaan

Voimassa oleva laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *keskusrahallaitoksella* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta tai muuta yhteisöä, jonka Maaseutuvirasto on hyväksynyt toimimaan keskusrahallaitoksena.

7 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

(uusi)

Ehdotus

tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *keskusrahallaitoksella* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta tai muuta yhteisöä, jonka *Ruokavirasto* on hyväksynyt toimimaan keskusrahallaitoksena;

18) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

7 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on *suunnitelmaan* perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää *suunnitelmassa* määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

7 a §

Tuen myöntämisen rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos

1) *tuen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, tämän lain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia*

säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;

2) tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai tuen hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena;

3) tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuvien perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

4) kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys; vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan 3 kohdassa mainitun komission asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu *ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetystä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voidaan tukea kuitenkin myöntää.* Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

14 §

14 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy ohjelmaan, ohjelmassa asetettuja tavoitteita.

Tukea myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy *suunnitelmaan, suunnitelmassa* asetettuja tavoitteita.

15 §

15 §

Elinkeinon harjoittaminen

Elinkeinon harjoittaminen

Tukea voidaan myöntää hakijalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan porotaloutta porotaloustilalla taikka porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoa luontaiselinkeinotilalla niin, että hän saa siitä pääasiallisen osan toimeentulostaan. Vähintään 80 eloporoa omistavan henkilön katsotaan kuitenkin saavan pääasiallisen osan toimeentulostaan porotaloudesta. Muun luontaiselinkeinoa harjoittavan on saatava vuotuisista tuloistaan luontaiselinkeinoista vähintään määrä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja jonka Maaseutuvirasto määräyksellään vuosittain tarkistaa yleistä ansiokehitystä vastaavaksi.

Tukea voidaan myöntää hakijalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan porotaloutta porotaloustilalla taikka porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoa luontaiselinkeinotilalla niin, että hän saa siitä pääasiallisen osan toimeentulostaan. Vähintään 80 eloporoa omistavan henkilön katsotaan kuitenkin saavan pääasiallisen osan toimeentulostaan porotaloudesta. Muun luontaiselinkeinoa harjoittavan on saatava vuotuisista tuloistaan luontaiselinkeinoista vähintään määrä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja jonka *Ruokavirasto* määräyksellään vuosittain tarkistaa yleistä ansiokehitystä vastaavaksi.

16 §

16 §

Hakijan tulot

Hakijan tulot

Valtioneuvoston asetuksella säädetään hakijan ja hänen puolisonsa enimmäistuloista sekä niistä tuloista, jotka otetaan enimmäistuloissa huomioon. Enimmäistulot voidaan eriyttää tukikohteittain. Maaseutuvirasto tarkistaa määräyksellään enimmäismäärän vuosittain yleistä ansiokehitystä vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös tuloista, joita ei oteta huomioon kokonaistuloissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään hakijan ja hänen puolisonsa enimmäistuloista sekä niistä tuloista, jotka otetaan enimmäistuloissa huomioon. Enimmäistulot voidaan eriyttää tukikohteittain. *Ruokavirasto* tarkistaa määräyksellään enimmäismäärän vuosittain yleistä ansiokehitystä vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös tuloista, joita ei oteta huomioon kokonaistuloissa.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Maaseutuvirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakausta voidaan myöntää maatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakenteista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatalouden kehittämisrahaston varoista.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakausta voidaan myöntää maatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakenteista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatalouden kehittämisrahaston varoista.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa

Voimassa oleva laki

ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. *Jos* tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä, tuen saajan on *ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa*. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. *Jos* tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus merkittävältä osin luovutetaan

Ehdotus

ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. *Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa I momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.*

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus *voidaan kuitenkin luovuttaa* toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä *edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sel- laista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu, tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jossa luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.*

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus *voidaan kuitenkin merkittävältä osin*

toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä, tuen saajan on *ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.*

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdon kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

47 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Maaseutuviraston on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava mahdollisuudesta hakea 5–8 luvussa tarkoitettua tukea, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

48 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakija tunnistetaan verkkopalvelussa käyttäen vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava.

luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä *edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.*

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdon kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

47 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Ruokaviraston on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava mahdollisuudesta hakea 5–8 luvussa tarkoitettua tukea, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

48 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa *ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Lomake voidaan toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai*

Voimassa oleva laki

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle.

Ehdotus

paperisena. Viimeksi mainittu on allekirjoitettava.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja *Ruokavirastolle*.

56 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoinen elinkeinon harjoittajan aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Avustus maksetaan enintään kahtena vuotuisena eränä.

Tarkempia säännöksiä avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiseksi voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneu-

56 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoista elinkeinon harjoittajan aloitustuen maksua haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Avustus maksetaan enintään kahtena vuotuisena eränä.

Tarkempia säännöksiä avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiseksi voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneu-

Voimassa oleva laki

voston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta

Ehdotus

voston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa *Ruokavirasto*.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne *Ruokavirastolle*. *Ruokavirasto* vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa *Ruokavirasto*.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat

Voimassa oleva laki

määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

66 §

Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen käyttäminen

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä, jota luotonantajan on noudatettava käyttäessään lainaan liittyvää tukea myöntämäänsä valtionlainaan.

67 §

Lainan myöntäminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luotonantajalle

Maaseutuvirasto päättää luotonantajan hakemuksesta lainan myöntämisestä luotonantajalle valtionlainojen myöntämistä varten. Lainaa voi hakea keskusrahallaitoksen välityksellä.

Maaseutuvirasto laatii valtion ja yhden tai usean luotonantajan välisen velkakirjan, allekirjoittaa sen valtion puolesta sekä huolehtii velkakirjan säilyttämisestä ja luovuttamisesta lainansaajalle lainan tultua maksetuksi tai korvatuksi uudella velkakirjalla.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä varoja valtiolta haettaessa, myönnettäessä ja maksettaessa sekä siitä, milloin luotonantaja voi toimia ilman keskusrahallaitoksen välitystä.

68 §

Valtionlainan tilittäminen

Luotonantajan hyvityshakemuksen johdosta annetun Maaseutuviraston päätöksen mukai-

Ehdotus

määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

66 §

Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen käyttäminen

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä, jota luotonantajan on noudatettava käyttäessään lainaan liittyvää tukea myöntämäänsä valtionlainaan.

67 §

Lainan myöntäminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luotonantajalle

Ruokavirasto päättää luotonantajan hakemuksesta lainan myöntämisestä luotonantajalle valtionlainojen myöntämistä varten. Lainaa voi hakea keskusrahallaitoksen välityksellä.

Ruokavirasto laatii valtion ja yhden tai usean luotonantajan välisen velkakirjan, allekirjoittaa sen valtion puolesta sekä huolehtii velkakirjan säilyttämisestä ja luovuttamisesta lainansaajalle lainan tultua maksetuksi tai korvatuksi uudella velkakirjalla.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä varoja valtiolta haettaessa, myönnettäessä ja maksettaessa sekä siitä, milloin luotonantaja voi toimia ilman keskusrahallaitoksen välitystä.

68 §

Valtionlainan tilittäminen

Luotonantajan hyvityshakemuksen johdosta annetun *Ruokaviraston* päätöksen mukaiset

Voimassa oleva laki

set maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luotonantaja on saanut päätöksestä tiedon.

69 §

Luotonantajan kulujen korvaaminen

Maaseutuvirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen 1 momentissa tarkoitettujen korvauksien perimisestä luottolaitokselta takaisin osaksi tai kokonaan, jos luottolaitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädetyllä tavalla tai hyvän pankkitavan edellyttämällä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 95 §:n estämättä ryhtyä koko laina-ajan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Maaseutuvirasto maksaa valtion luotonantajalle myöntämän lainan keskusrahallaitoksen välityksellä.

Maaseutuvirasto maksaa hakemuksesta valtionlainan hoitopalkkion keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle.

Luotonantajan on maksettava keskusrahallaitoksen välityksellä valtionlainan lyhennykset ja korot Maaseutuvirastolle maatilatalouden kehittämisrahastoon tuloutettaviksi.

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luotonantajat voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta.

Ehdotus

maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luotonantaja on saanut päätöksestä tiedon

69 §

Luotonantajan kulujen korvaaminen

Ruokavirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen 1 momentissa tarkoitettujen korvauksien perimisestä luottolaitokselta takaisin osaksi tai kokonaan, jos luottolaitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädetyllä tavalla tai hyvän pankkitavan edellyttämällä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 95 §:n estämättä ryhtyä koko laina-ajan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Ruokavirasto maksaa valtion luotonantajalle myöntämän lainan keskusrahallaitoksen välityksellä.

Ruokavirasto maksaa hakemuksesta valtionlainan hoitopalkkion keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle.

Luotonantajan on maksettava keskusrahallaitoksen välityksellä valtionlainan lyhennykset ja korot *Ruokavirastolle* maatilatalouden kehittämisrahastoon tuloutettaviksi.

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Ruokavirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luotonantajat voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta.

71 §

71 §

*Korkotuen maksaminen**Korkotuen maksaminen*

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Maaseutuviraston hyväksymä keskusrahalaitys välittää hakemuksen Maaseutuvirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahalaitykselle. Keskusrahalaitys välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Maaseutuvirasto.

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. *Ruokaviraston* hyväksymä keskusrahalaitys välittää hakemuksen *Ruokavirastolle*, joka suorittaa maksun keskusrahalaitykselle. Keskusrahalaitys välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa *Ruokavirasto*.

73 §

73 §

*Valtionvastuu**Valtionvastuu*

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

74 §

74 §

*Valtionlainoista maksettavat hyvitykset**Valtionlainoista maksettavat hyvitykset*

Maaseutuvirasto päättää luotonantajalle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista Maaseutuviraston on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla taikka, jos vakuutena on muu kuin henkilötakaus, muusta vakuudesta. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yrityssaneeraus- tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. Maaseutuvirasto suorittaa hyvityksen luotonantajalle maatalouden kehittämisrahaston varoista.

Ruokavirasto päättää luotonantajalle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista *Ruokaviraston* on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla taikka, jos vakuutena on muu kuin henkilötakaus, muusta vakuudesta. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yrityssaneeraus- tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. *Ruokavirasto* suorittaa hyvityksen luotonantajalle maatalouden kehittämisrahaston varoista.

Lyhennykset ja korot, jotka lainansaaja hyvityksen maksamisen jälkeen suorittaa luotonantajalle, on tilitettävä Maaseutuvirastolle.

Maaseutuvirasto päättää luotonantajalle maksetun hyvityksen perimisestä takaisin lainansaajalta siltä osin kuin lainaa tai sen korkoja ei ole maksettu valtiolle. Lainansaajalta voidaan periä luotonantajalle hyvityshakemuksen perusteella maksetusta hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitettun korkokannan mukaan. Tästä on tehtävä merkintä tukipäätökseen.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta luotonantajalle tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka hyvää pankkitapaa.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hyvityksen hakemista ja maksamista koskevasta menettelystä.

75 §

Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä koskevat viivästyskorot

Maaseutuviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luotonantajan hakemus on saapunut Maaseutuvirastolle ja velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtunut lopullinen menetys on todettu. Jollei hakemusta sellaisenaan voida ratkaista, määräaika lasketaan siitä, kun viimeinen hakemuksen ratkaisemiseksi välttämätön Maaseutuviraston pyytämä lisäselvitys luotonantajalta on saapunut. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitettun korkokannan mukaan.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto an-

Lyhennykset ja korot, jotka lainansaaja hyvityksen maksamisen jälkeen suorittaa luotonantajalle, on tilitettävä *Ruokavirastolle*.

Ruokavirasto päättää luotonantajalle maksetun hyvityksen perimisestä takaisin lainansaajalta siltä osin kuin lainaa tai sen korkoja ei ole maksettu valtiolle. Lainansaajalta voidaan periä luotonantajalle hyvityshakemuksen perusteella maksetusta hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitettun korkokannan mukaan. Tästä on tehtävä merkintä tukipäätökseen.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta luotonantajalle tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka hyvää pankkitapaa.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset hyvityksen hakemista ja maksamista koskevasta menettelystä.

75 §

Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä koskevat viivästyskorot

Ruokaviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luotonantajan hakemus on saapunut *Ruokavirastolle* ja velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtunut lopullinen menetys on todettu. Jollei hakemusta sellaisenaan voida ratkaista, määräaika lasketaan siitä, kun viimeinen hakemuksen ratkaisemiseksi välttämätön *Ruokaviraston* pyytämä lisäselvitys luotonantajalta on saapunut. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitettun korkokannan mukaan.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. *Ruokavirasto* antaa

Voimassa oleva laki

taa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavan sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

90 §

Valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan hoitamista sekä valtionlainaan liittyvän tuen ja muun lainan korkotuen sekä muun lainaan liittyvän tuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Maaseutuvirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä sekä valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan koron suorittamista koskevat tiedot sekä lainaan liittyvän tuen käyttämistä koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava valtionlainan ja muuta tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtionehtakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionehtainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa

Ehdotus

tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

90 §

Valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan hoitamista sekä valtionlainaan liittyvän tuen ja muun lainan korkotuen sekä muun lainaan liittyvän tuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin *Ruokavirastolle* lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä sekä valtionlainan, korkotukilainan ja valtionehtakauksen kohteena olevan lainan koron suorittamista koskevat tiedot sekä lainaan liittyvän tuen käyttämistä koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava valtionlainan ja muuta tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava *Ruokavirastolle*. *Ruokavirasto* antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtionehtakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionehtainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa

koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Maaseutuvirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään lisäksi viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksun.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä *Ruokavirastolta*, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään lisäksi viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksun.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja *Ruokavirasto* voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

Ruokavirasto päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä muuta säädetä. Ruokavirasto laatii tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

94 §

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maa-seutuvirastolle.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

23 luku

23 Luku

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä ja seuraamukset

(uusi)

94 a §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, sen saa jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

95 §

95 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

*Tuen maksamisen **lopettaminen** ja takaisinperintä*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään 5–8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen **lopettamaan** 5–8 luvussa tarkoitettua tuen maksamista ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut *ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa* tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 25 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä *eikä tilalle ole hankittu uutta vastaavaa omaisuutta tai toteutettu järjestelyä mainitun pykälän mukaisesti;*

6) *tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 44 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;*

7) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

8) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Takaisinperittäväksi on 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 44 §:ssä tarkoitetusta käyttöajasta.

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa ilman korkoja.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta takaisin. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

102 §

102 §

*Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttä-
mistä koskeva päätös*

*Takaisinperintää ja maksamisen **lopettamista**
koskeva päätös*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen *lopettamisesta* sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

103 §

103 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa tuen takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä *lainvoimaisen* päätöksen perusteella voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Valtionlainan ja sen koron perinnästä vastaa kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos.

Ruokavirasto vastaa tuen takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä päätöksen perusteella voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Valtionlainan ja sen koron perinnästä vastaa kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. *Takaisinperintäsääntä* vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman. Muutoin päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtionlainan irtisanominen ja takaisinperintäkoron periminen kuuluvat kuitenkin lainan myöntäneelle luottolaitokselle.

Valtionlainan irtisanominen ja takaisinperintäkoron periminen kuuluvat kuitenkin lainan myöntäneelle luottolaitokselle.

(uusi)

103 a §

Seuraamukset

Edellä 95 §:ssä säädetyn takaisinperinnän lisäksi tuensaajalle on määrättävä maksetta-

vaksi takaisinperittävän määrän kertaluonteinen korotus, jos kyseessä on 95 §:n 1 momentin:

1) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja tuen hakija on olennaisissa kohdin johtanut harhaan tuen haussa tai maksamisessa; tai

2) 2 kohdassa tarkoitettu takaisinperintäperuste ja kyseessä on 7 a §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joka on tullut ilmi tuen maksamisen yhteydessä.

Kertaluonteinen korotus on suuruudeltaan 10 prosenttia laskettuna takaisinperittävästä määrästä. Maksettavaksi määräämättä voidaan kuitenkin jättää kertaluonteinen korotus, joka on enintään 100 euroa.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtiolainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtiolainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Ruokavirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

106 §

106 §

*Valtiontakauksesta perittävät maksut**Valtiontakauksesta perittävät maksut*

Edellä 1 momentissa tarkoitettun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Maaseutuvirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitettun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset takauksesta perittävien maksujen määrästä ja määräytymistavasta sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun maksun välittää valtiolle luotonantaja. *Ruokavirasto* suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitettun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset takauksesta perittävien maksujen määrästä ja määräytymistavasta sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

107 §

107 §

*Valtion takaajan vastuun toteutuminen**Valtion takaajan vastuun toteutuminen*

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Maaseutuvirasto.

Maaseutuvirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään mainittuun rahastoon.

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa *Ruokavirasto*.

Ruokavirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään mainittuun rahastoon.

109 §

109 §

*Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen**Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen*

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *Ruokavirastolla* sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia

hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta luonnollista henkilöä, tuen hakijaa ja tuen saajaa koskevat tiedot veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, *julkista hallintotehtävää hoitavalle* tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Edellä 1–3 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

114 §

(kumotaan)

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitettua tuen toimeenpanoon sovelletaan, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 65 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

127 §

127 §

Menettelyä koskevat poikkeukset

Menettelyä koskevat poikkeukset

Maaseutuvirasto voi antaa 118—126 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tarvittavista asiakirjoista tarkempia määräyksiä.

Ruokavirasto voi antaa 118–126 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tarvittavista asiakirjoista tarkempia määräyksiä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.*

Edellä 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voida tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1 päivää tammikuuta 2023.

3.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 2 a §, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 55 §:n 1 momentti, 55 a § ja 65 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 a §, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 55 a § ja 65 §:n 2 momentti laissa 1677/2015 ja 55 §:n 1 momentti laissa 1474/2009 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

2 a §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja ohjelmaan

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja suunnitelmaan

Mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), jäljempänä *porotalouden rakennetukilaki*, 5 §:ssä tai sen nojalla taikka mainitun lain 8 §:ssä säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

Mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), jäljempänä *porotalouden rakennetukilaki*, 5 §:ssä tai sen nojalla taikka mainitun lain 8 §:ssä säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

8 §

8 §

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Muuta kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritystoimintaan tuki myönnetään noudattaen, mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014) säädetään, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista. Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.

Kalastuksen tukemisesta säädetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1093/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 9 §:ssä tarkoitettuihin kalastusta koskeviin erityisiin oikeuksiin sekä tällaisen oikeuden perusteella rakentamiseen myönnettävään tukeen.

Muuta kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritystoimintaan tuki myönnetään noudattaen, mitä *maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/2022)* säädetään, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista. Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.

Kalastuksen tukemisesta säädetään *Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021)*. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 9 §:ssä tarkoitettuihin kalastusta koskeviin erityisiin oikeuksiin sekä tällaisen oikeuden perusteella rakentamiseen myönnettävään tukeen.

Voimassa oleva laki

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maaseutuvirasto antaa määräykset kauppa- kirja- ja velkakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaavoista sekä muista tämän lain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista.

Ehdotus

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, *Ruokavirasto*, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, *Ruokaviraston* ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ruokavirasto antaa määräykset kauppa- kirja- ja velkakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaavoista sekä muista tämän lain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §, 2 a §:n 2 momentti ja 3 §:n 4 momentti,
 sellaisena kuin ne ovat 2 § ja 3 §:n 4 momentti laissa 33/2014 ja 2 a §:n 2 momentti laissa 424/2007 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään sekä maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain (27/2014) 19 §:n nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään *sekä yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (/20) §:n* nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

2 a §

Jollei lailla toisin säädetä, Maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä hoitaa muilta kuin 1 momentissa mainituilta osin Maaseutuvirasto. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kyseisistä Maaseutuviraston tehtävistä.

2 a § §

Jollei lailla toisin säädetä, Maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä hoitaa muilta kuin 1 momentissa mainituilta osin Ruokavirasto. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kyseisistä Ruokaviraston tehtävistä.

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014), *maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999)* ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuesta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita. (17.1.2014/33)

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), *maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (/20)* ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuesta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20